

MİJDÎYANA MESÎH ÎSAY

ÇİMDÊ LÛQAY RA

KİTAB-I MUKADDES
ŞİRKETİ

1820 - 2020

Mijdîyana Mesîh Îsay
Çimdê Lûqay ra

Bütün hakları saklıdır. Telif hakkı sahiplerinin yazılı izni olmadan bu yayının herhangi bir biçimde basılıp çoğaltılması (fotokopi yoluyla çoğaltılması, bilgisayar ortamında kullanılması, kaset veya CD'ye kaydedilmesi dahil) yasaktır. Kitabın metnini yukarıda anılan herhangi bir biçimde kullanmak isteyenler, telif hakkı sahiplerinin yazılı izni için yayıncıya başvurmalıdır. Kaynağını açık şekilde belirtmek koşuluyla 100 (yüz) ayeti geçmeyen alıntılar için, telif hakkı sahiplerinden yazılı izin alma zorunluluğu yoktur.

*LÚQA © Kitabı Mukaddes Şirketi (The Bible Society in Turkey)
Resimler © M. Y. TuncAy Bütün hakları saklıdır, izin ile kullanılmıştır.
Harita © fmosoft.com Bütün hakları saklıdır, izin ile kullanılmıştır.*

Bu kitabın tüm yayın hakları Kitabı Mukaddes Şirketi'ne aittir.

ISBN: 978-; 97/684/353/2

Kitabı Mukaddes Şirketi

İstiklal Cad. No:237 Tünel, Beyoğlu - İstanbul
Tel: 0212 244 20 60 / 512 44 45
e-posta: bilgi@kitabimukaddes.com
www.kitabimukaddes.com

Basım Yeri:'UCMQHUGV

Huzur Mah. Çamlıklar Cd. No: 15/2
Seyrantepe - Sarıyer / İSTANBUL
Tel: 0212 283 78 30 - Fax: 0212 283 91 34

Vervatik

No kitabo ki açarneyayo Dimlî ser, no kitab Mijdîyana Lûqay a. Na Dimlî, çorşmedê Soyreg û Çermûg di qisey bena.

Mijdîyana Lûqay, Încîlî mîyan di, kitabê ê hîrin o. Mijdîyana Lûqay, serrda şeştî di (60 M.S.) bi ziwandê Yunankîya ew destdê Lûqaya yazi bîyo, Lûqa jew tixtor bi. Ey ellaydeyayişê Îsay, heyatê ci, mergê ci ew merg ra weriştîşê ci, heme çîyê ci raşt yazi kerd. Lûqa yo ma rê vano ki Îsa reynayoxê însanan pêrin o, ew O raştay ra Mesîh o. Însanî wahzandê Îsay rê ecêb mendê, çiki Ey bol babetna raya Ellay misnayê ci, O qayil bi ki Ellay û însanan pê ra bîyaro nezdi.

Kitabandê Tewrat û Zebûr mîyan di, amayişê Mesîh Îsay bol verî ra xeber deyayo. Cêrdê tayn perrandê nê kitabî di, dipnotî estê, ê qalê Tewrat û Zebûrî kenê. Mesela, ma wunî vajê: “Bewnîrê kitabdê Yaratılışî di 22:16-18”. Nê kitabê ki Tewratî mîyan d'ê, hewna Dimlîya nêaçarneyayê. Qandê coy nameyê înan Tirkîya yazi bîyo.

Ma pêro rind zanê ki Dimlî mîyan di çend babetî fekî estê, ew nê fekî dew ra dew zî ferq kenê. Nê kitabî mîyan di qiseyê ki çorşmedê Çermûg, Soyreg û Gergerî di vajîyenê, ma ê girotî. Hima jû jû fin lazim bi ki ma wirdina ra jewerî yazi kerê.

Tayn merdimî vanê tever, kêver, avirna, qevul. Hima ma nê qisey heme herfdê /b/ ya yazi kerdî:

teber /tever ‘dışarı, dış’

kêber /kêver ‘kapı’

abirna /avirna ‘ayırdı’

qebul /qevul ‘kabul’

Bol merdimî tayn qışan kenê kilm û vanê. Hima ma dergê ci yazi kerdî:

înan /îna ‘Onlar, onları, onların’

girweyê ci /girwey ci ‘işleri’

Qiseyê ki cêr di yazi bîyê, heme babetê ci estê. Ma qiseyê ki sifte yazi bîyê, ê qebul kerdî:

melek /melayke ‘melek’

duay /duway/dehey ‘dualar’

ezo /eza ‘ben ...im’

weynayiş /hewnayiş/ewnayiş/winîyayiş ‘bakmak’

huwayiş /wîyayiş ‘gülmek’

yazi kerdiş /nuştîş ‘yazmak’

asayiş /aysayiş ‘görünmek’

zî /jî ‘de, da, dahi’

tayn camêrdî /hebê camêrdî ‘bazı adamlar’

cayêndo weş /cayêdo weş ‘güzel bir yer’

o kotî d'o se /deyo se/dero se ‘o nerede dir se’

Peydê nê kitabî di, şima do jû duayê bivînê: “Reb Ella şiwaneyê min o”. Na dua kitabdê Zebûrî mîyan di asena ew

hezar serr verê Mesîh Îsay yazi bîya. Dinya di bol merdimî na dua zanê ew na dua zerrîya hemin kena weş.

Êyê ki nê kitabî sero girwîyayo ew no kitab ardo meydan, înan hemin rê ma vanê ki berxudarî bê. Bokarê qij û pîlî heme, wexto ki nê kitabî buwanê yazî biaşnawê, wa ci ra hes bikerê ew çimê înan roşn bê.

Kitabı Mukaddes Şirketi -2020

Şima wazenê nê kitabî goşdarey bikerê se, bewnîrê QR lînk ra. Musîkê peynî Zeki Çiftci, albüm “Payız” ra.

<https://live.bible.is/bible/DIQWYI/LUK/1>

Mijdîyana Mesîh Îsay Çimdê Lûqay ra

KİTAB-I MUKADDES
ŞİRKETİ

Dostê Mi Teofîloso Ercîyaye

1 Girweyê ki Ellay wahd kerdê ew nê girwey mîyabeyndê ma di bîyê û ameyê herun, bol merdimî qayil bî ki nînan yazi kerê. ²Naqor, êyê ki sifte ra şahdeyê nê girwan û xizimkarê qisandê Ellay bî, înan nê girwey pêro ma rê vatê. ³Mi zî nê girweyê ki bîyê, siftedê ci ra pêro rind pers kerdê ew ez newe qayil a ki înan hemin to rê pêdima yazi kera. ⁴Winî bizanê ki çîyê ki ti misayê, heme raştî yê.

Ellaydeyayişê Yehyay Xeber Deyeno

⁵Wexto ki Hêrodesî^a Yawudîye^b di hukumdarey kerdê, jew kahîn^c bi ew nameyê nê kahînî Zekerya bi. No qelfeyê kahînano ki nameyê ci Abîyay o, o no qelfe ra bi. Cenîya ci Elîzabêt zî ezbetda Harûnî ra bî. ⁶Wirdina zî Ellay çim di merdimê raştî bî, Qanûndê Rebbî di çiçî emir bîyo ew vajîyayo se, înan ardê ca. ⁷Qeçê înan çinê bî, çiki Elîzabêt ocaxkor bî ew serrê wurdina zî bol ravêrdîbî.

⁸Rojê, wexto ki nobet^c amêbî qelfedê ci, Zekeryay Ellay vero karê kahîney kerdê. ⁹Wexta kahînan zeydê hirg fina peşk çekerdê ew nobeta Keyedê Ellay, xo mîyabeyn di kerdê bara. Ê rojan mîyan di, jû roj di Zekeryay do Keyedê Ellay di bixur^d biveşnayê. Qandê nê girwî şî Keyedê Ellay mîyan, ¹⁰a çeç di, mileta ki tebera bî, hemin duay kerdê.

a 1:5 *Hêrodes*: Nameyê ci zî Hêrodeso Gird bi, o jew Qiralê Romay bi ew ey 40 serr verdê ellaydayenda Îsay (M.Ö.) ra heta 4 serrî zî bahdê ellaydayenda Îsay (M.S.) hukumdarey kerdbi.

b 1:5 *Yawudîye* nameyê jew welatî yo. (Bewnîrê harîta, peynîda nê kitabî.)

c 1:5 *Kahînî* merdimê Yawudî yê ew ê yê Keyedê Ellay di, sûkda Yeruşalîm di, xizmet kenê, qandê nê xizmetî abiryaye yê. (Bewnîrê listeda qisan, peynîda nê kitabî.)

ç 1:8 Yazî: nomet

d 1:9 *Bixur* zeydê vaşdê wişkî yo ew kahînî ey wekenê ki boya ci û dûmandê cîya werzenê azmîn, Ellay hetek.

¹¹Zerre di jew melekê Rebbî jû find' Zekeryay ra asa. No melek sekûda qurbanî^e hetek di, cayo ki sero bixur veşnayê, uja di kişta raştî di vinderdê. ¹²Zekeryay o dî se, xewf kewt ey pîze ew o bol tersa. ¹³Hima nê melekî ey rê va: “Meters Zekerya, duayê to qeubul bî. Cenîya to Elîzabêt do to rê jew lajek bîyaro dinya ew ti do nameyê ey Yehya panê. ¹⁴Ti do bol kêfêndo gird bikerê ew bol merdimî do zî ellaydayîşdê ey rê şa bê. ¹⁵Çiki o do Rebbî çim di bol ercîyaye bo. O do qe şerab û îşkîya nêşimo, hewna marda xo pîze di, o do Rihdê Ellaya pirr bo. ¹⁶Ew qewmdê Îsrâîlî ra bolinê ci, o do fina peyser açarno Rebbî, Elladê ci. ¹⁷Rih û quweto ki Pêxember Îlyasî di bi, zeydê eya o do Rebbî ver di şiro, winî ki o do zerrîya pêrandê ci açarno qeçandê ci ser. Ew êyê ki goştareya qisan nêkenê, înan zî do açarno rayda raşt ser. O do wuna Rebbî rê jew qewm biresno ew qandê amayîşdê Rebbî hadre kero.”

¹⁸Zekeryay melekî rê va: “Ez do senî bizana ki no do wuna bo? Ez xora merdimêndo kal a, ew serrê cenîyerda mi zî ravêrdê.”

¹⁹Melekî ey rê wuna va: “Ez Cebraîl a, qatdê Ellay ra, Ellay ez rişta ki to rê na mijdîyanî bîyara. ²⁰Mi to rê çiçi va, wextdo belikerde di qiseyê mi do bîrê ca. Hima to emel mi nêkerd, qandê coy ziwânê to do lal bo. Hetanî nê qisey bîrê ca, ti do nêşê qisey bikerê.”

²¹Mileta ki tebera Zekerya pawitê ecêb mendîbî, çiki o xeylê mihal Keyedê Ellay di mendibi. ²²Bahdo Zekerya ame teber se, nêşayê înana qisey bikero. Wexta înan zana ki ey Keyedê Ellay di çîyê dîyo. Ey bixo înan rê pey destana kerdê ki çîyê vajo, hima nêşayê qisey bikero.

²³Nay sera, Keyedê Ellay di nobeta ci qedîyêbî ew Zekerya şî keyedê xo. ²⁴Bahdê jew mihalî cenîya ci Elîzabêt hala mend ew

panj mengî keyedê xo ra teber nêviyê. ²⁵Ay va: “Ella weyna ridê mi ew Ey şermê ocaxkorey mi ra girot.”

Ellaydeyayişê Îsay Xeber Deyeno

²⁶Wexto ki Elîzabêt mengda şeşî di bî, Ellay melek Cebraîl rişt dîyardê Celîle mîyan di, sûkda Nasira. ²⁷Na sûk di rişt jû keynekerda ezeb hetek, nameyê na keyneker Meyrem a, ew na keynek waştîya jew camêrdî ya. Nameyê nê camêrdî Wûsib o, ew Wûsib zî ezbetda Qiral Dawidî^e ra yo. ²⁸No melek ame ay hetek û ay rê va: “To rê silametey bo, Meyrem, Reb toya pîya yo ew rehma Rebbî ya to sero.”

²⁹Na silam sera xewf kewt Meyrem pîze ew xo bixo rê pers kerd, mahneyê na silam çîçî yo? ³⁰Uja di melekî ay rê va: “Meters Meyrem, to rehma Ellay dî! ³¹Ti do hala bimanê ew jew lajek bîyarê dinya. Ti do nameyê ey Îsa panê. ³²O do gird bo ew ê do Ey rê vajê, ‘Oyo ki heme çî sera yo, No lajê ey o.’ Reb Ella do textî bido Ey, no textê kalikdê ci, Qiral Dawidî yo. ³³Ew O do zî hetan û hetan ezbetda Yaqûbî^f sero hukumdarey bikero, soyinê hukumdareyda ey do nîro.”

³⁴Meyrem melekî ra pers kerd va: “No senî beno? Ez hewna jew camêrdîya pîya nêbîya ki!”

³⁵Ey zî wuna va: “Rihê Ellay do bîro to ser ew quwetê oyo ki heme çî sera yo, O do to sero sersî bikero ew na keramet bîyaro ca. Qandê coy no qeçeko ki ti do bîyarê dinya, O do mibarek bo ew ê do Ey rê vajê Lajê Ellay. ³⁶Merdima to Elîzabêt rê zî, na pîreyda ci di jew lajek do bibo. Ay rê vatê ocaxkor, hima a

---

ê 1:27 Qiral Dawidî hezar serr verdê Îsay (M.Ö) emir kerd ew ey çewres serr zî Îsraîlî sero padîşayîn kerd bi. Ellay verî ra wahd kerd bi ki Mesîh do ezbetda Qiral Dawid ra bîyameyê.

f 1:33 Yaqûb torinê Îbrahîmî bi ew Ellay ey rê va, nameyê to do Îsraîl bo. Qandê coy Yaqûb kalikê heme Yawudîyan o. Bewnîrê kitabdê Yaratılışî di 32:22-32.

nika winî hala ya, mengda xo ya şeşî d'a. ³⁷Qandê Ellay çîyo bêmikûn çinî yo."

³⁸Wexta Meyrem va: "Ez qula Rebbî ya. To senî va, wa mi rê winî bibo."

Nay sera melek ay hetek ra abirya.

Meyrem Şina Elîzabêt Rê Meymaney

³⁹Bahdê çend rojana Meyrem werişt ew kewt ray, ecele kerdê ki şiro koyandê Yawudîye di jû sûk. ⁴⁰Uja di şî keyedê Zekeryay ew silam dê Elîzabêt. ⁴¹Senî ki Elîzabêt silama ay aşnawit se, qeçeko ki Elîzabêt pîze di bi, tilo bi. A çeç di Elîzabêt Rihdê Ellaya bî pirr ⁴²ew vengaya veynda: "Cenîyandê dinyay pêrin mîyan di, Ellay ti kerda mibarek ew Oyo ki pîzedê to di, O zî mibarek o! ⁴³Senî ez hendayê ercîyayî ya ki maya Rebbîdê mi yena mi hetek? ⁴⁴Çiki senî vengê silamda to kewt goşdê mi, wexta qeçeko ki mi pîze di kêfa tilo bi. ⁴⁵Werrekê to ki Rebbî to rê çîçî xeber daya se, to îman kerdo ay ew a yena ca."

Beyta Meyrem

⁴⁶Meyrem zî wuna va:

"Ganê min o Rebbî rê hemd û şukur keno

⁴⁷Ew ezo qandê Ellay, nê Xeleskardê xo⁸, kêf ra perrena.

⁴⁸Çiki ez qula nêercîyaye ya,

Fina zî O weyna ridê mi ra.

Neya tepya cisnê ki do bîrê no dinya,

Heme do vajê ki 'Werrekê ay'.

⁴⁹Çiki Oyo ki heme çî sera yo ew mibarek o,

Ey qandê mi girweyê girdî kerdî,

- ⁵⁰ Ew êyê ki Ey ra tersenê,
Rehma ey do torindê torinandê ci sero bo.
- ⁵¹ Ey qoldê xo yo quwetina girweyê girdî kerdî.
Êyê ki xo gird tepêşenê, Ey ê kerdî virt û vilay.
- ⁵² Ey hukumdarî text ra ronay
Ew êyê ki bindest d'ê, werzanay cor.
- ⁵³ Êyê ki veyşanî yê, pey çîdo rinda kerdî mird,
Ew êyê ki zengînî yê, ê zî destveng peyser riştî.
- ⁵⁴ Ey qulê xo Îsraîl xo vîra nêkerd
Ew qewmdê xo rê rehim kerd.
- ⁵⁵ Zeki kalikandê ma rê wahd kerdo,
Qewlê Îbrahîm û ezbetda Îbrahîmî ard xo vîrî.”

⁵⁶ Meyrem nezdî hîrê menga Elîzabêt hetek di mend û bahdo ageyrê keyedê xo.

Pêxember Yehya Ellaydeya

⁵⁷ Wextê Elîzabêt amebi ew ay jew lajek ard dinya.
⁵⁸ Embiryananê ci ew merdimanê ci aşnawit ki Ellay ay rê wuna rehma gird kerda. Qandê coy înan aya pîya kêf kerd.

⁵⁹ No lajek bi heşt roje ew roja heştî heme uja di amey pêser ki nê lajekî sinet kerê. Ê qayilî bî nameyê pêrdê ci Zekeryay eya nê. ⁶⁰ Hima mara ci va: “Nê, nameyê ey do Yehya bo.”

⁶¹ Înan va: “Çi no name? Merdimandê to mîyan di qe kes no nameya çinî yo.”

⁶² Nay sera înan pey destana pêrdê lajekî ra pers kerd ki nameyê nê lajekî do çiçi bo? ⁶³ Ey zî înan ra jew texteyê yazi waşt ew ey sero yazi kerd: “Nameyê ey Yehya yo.” Ê pêro ecêb mendîbî. ⁶⁴ A çeç zî Zekerya ame ziwane ew ey qisana Ellay rê şukur kerd. ⁶⁵ Ew êyê ki uja di ronîştîbî, xewf kewt hemîna pîze. Nê meselîyê ki bîyê, heme cadê koyandê Yawudîye di

vajîyayê. ⁶⁶Kamî ki nê meselî aşnawitê, xo bixo zerrîda xo di vatê: “Eceba no lajek do çiçi bo?” Çiki destê Rebbî Yehyaya pîya yo.

Beyta Zekeryay

⁶⁷Pîyê lajekî, Zekerya, Rihdê Ellaya bi pirr ew qiseyê pêxemberey kerdî:

⁶⁸ “Rebbî rê, Oyo ki Ellayê Îsraîlî yo,

Ey rê şukur bo,

Çiki O resa qeyretdê ma

Ew qewmê xo bindestey ra girot.

⁶⁹ Ey ezbetda quldê xo Dawidî ra

Ma rê jew Xeleskarêndo quwetin rişt,

⁷⁰ Ey senî ki ma rê bol verî ra xeber daya

Fekdê mibarek pêxemberana.

⁷¹ Dişmenandê ma ra,

Êyê ki ma ra nefret kenê,

O qayil bi ma înan hemin dest ra bireyno.

⁷² Ey kalikandê ma rê rehma xo misnê

Ew qewlê xo yo mibarek ard xo vîrî.

⁷³ Ey pêrdê ma Îbrahîmî rê wahd kerdbi ki^h

⁷⁴⁻⁷⁵ O do ma dişmenandê ma dest ra bireyno,

Winî ki hendik emrê ma esto,

Bêters ma bişê Ellay rê quley bikem,

Ey vero, bi heme raştey û pakeya.ⁱ

⁷⁶ “Ew ti, lajê mi Yehya,

h 1:73 No wahd kitabdê Yaratılışî di 22:16-18 vajîyayo.

i 1:74-75 Yazî: Ey vero, pey heme raştey û pakeya.

Ti do zî pêxemberê Ellay bê,

Oyo ki heme çî sera yo.

Ti do verdê Rebbî şîrê ki

Qandê Ey ray hadre kerê.

⁷⁷ Ti do qewmdê Rebbî rê xeber bidê,

Reynayîşo ki Ellay wahd kerdbi,

O yo yeno ki şîma gunayan ra bireyno.

⁷⁸ Çiki Ellayê ma bol rind o ew rehmanî yo,

O do ma rê cor ra nê Xeleskarî birişo.

No Xeleskar do zeydê tîjîya akewo,

⁷⁹ Na tîjî do roşnê xo bido,

Ew êyê ki tari di ew sersîda mergî di,

O do înan hemin sero biberqîyo^f

Ew ray ma misno ki

Ma raya silametey bivînim.”

⁸⁰ Yehya bîyê gird ew fahmê ci zî roj bi roj bîyê vêşî. Bahdo ey xo ant gem, cayêndo bêkes, heta o qewmdê Îsraîlî mîyan di bivijyo werte ew girweyê xo eşkera kero.

Îsa Mesîh Ellaydeya

2 Ê rojan di, hukumdarê Romay Qeyzer Awgûstosî^g jew ferman vet ki kamo ki hukumdareyda Romay bin di roşeno, wa qeyd bo.^k ²No amordîşê sifteyên bi, ew o wexta Qurînus walîyê Sûrîye^h bi. ³Ew merdimî pêro şî sûkda bakalandê xo ki uja di xo qeyd kerê.

^f 1:79 Bewnîrê kitabdê Yeşaya'y di 9:1-2 ew 42:6-7.

^g 2:1 No Qeyzer Awgûstosî 31 serrî verdê ellaydayenda Îsay (M.Ö.) ra heta 14 serrî bahdê ellaydayenda Îsay (M.S.) împaratorê Romay bi.

^h 2:1 Pey na qeydkerdena Qeyzer Awgûstos waştê bizano, kam vêrgî dano, kam nêdano.

ⁱ 2:2 Sûrîye Romay bin di jû vilayet bî.

⁴Wûsibî zî xo kerd hadre ew dîyardê Celîle mîyan di sûkda Nasira ra, şî dîyardê Yawudîye. Uja di şî sûkda Dawidî Beytlehem, çiki Wûsib ezbeta ki kufletdê Qiral Dawidî ra ya, a ezbet ra bi.^m ⁵O waştîda xo Meyrema pîya şî uja ki xo qeyd kerê ew a winî giran bî. ⁶Hewna ê uja di bî, wextê Meyrem ame. ⁷Ay lajê xo ard dinya, O lajo sifteyên bi, O qundax kerd û axur di arrda simerî mîyan di rona, çiki xan di înan rê ca nêmendbi.

Şiwaney û Melekana

⁸Çorşmedê ujay di şiwaney gema bî, înan bolda mîyan vero şew nobet pawitê. ⁹Uja di jew melekê Rebbî înan ra asa. A çeq di çorşmeyê înan hekmetda Ellaya bi roşn ew ê bol tersay. ¹⁰Hima melekî înan rê va: “Metersê! Mi şima rê ew qewmî hemî rê mijdîyanênda gird arda. ¹¹Ewro sûkda Dawidî di, şima rê Xeleskar ame dinya, no Reb Mesîh o! ¹²Ew şima do Ey no nişan ra bisilasnê: Şima do jew lajeko ki newe ellaydaye yo bivînê, no lajek qundaxkerde yo ew jû arrda simerî mîyan di ronaye yo.”

¹³Nê melekî hetek di, jû find' bol melekî asay. Êyê ki azmîn di xizimkarê Ellay ê, înan Ellay rê hemd û şukur kerdê ew vatê:

¹⁴Ellayo ki cor di,
Ey rê şukur bo!
Erdî sero, merdimê ki Ella ci ra razî yo,
Înan rê zî silametey bo!

¹⁵Senî ki nê melekî înan hetek ra abiryay şî azmîn, nê şiwanan pêjewbînan rê va: “Hadê, ma şim Beytlehem ew uja di, çîyo

---

m 2:4 Jew pêxemberê verî zî vatê, Mesîh do na sûka Beytlehem ra bîro. Bewnîrê kitabdê Mika'y di 5:2.

ki Ellay ma rê vato, senî bîyo, bivînîm.”¹⁶ Şiwaney vazday şî uja, amey axur ew Meyrem û Wûsibîya dî, ew înan hetek di no tûtek zî arrda simerî mîyan di ronaye bi.¹⁷ Înan O dî ew nê melekî qandê lajekî ci rê senî vatbi, înan heme çî înan rê va.¹⁸ Ew êyê ki uja di bî, pêro nê qisandê şiwanan rê ecêb mendî.¹⁹ Hima Meyrem nê qiseyê ki aşnawitî, ê zerrîda xo di nimitî ew tim nê qisey ardî xo vîrî.²⁰ Nê şiwaney peyser ageyray, înan Ellay rê hemd û şukur kerd qandê çîyo ki înan aşnawit ew dî, no heme çî zeki ê melekî înan rê vatbi, eynî winî dî.

²¹ Roja heştî ya no lajek ellaydayo, gerek No sinet kerdayê. Înan zî O sinet kerd û nameyê ci Îsa na pa. Zeki hewna O rehimda Meyrem nêkewtbi, ê melekê Rebbî xora no name nabi Eya.

Îsa Deyeno Oxirdê Ellay

²² Zeki Qanûndê Mûsay di yazi bîyo, çewresê mar û qeçekî vijyaybî, wexta mar û pêrê ci o qeçek berd Yeruşalîm ew uja di da oxirdê Ellay.²³ Qanûndê Rebbî di zî vano: “Eki jû cenîyer lajeko sifteyên ardo dinya se, o do êdê Ellay bihesibyayê.”²⁴ Ew înan qurbanê pakey zî kerdê, zeki Qanûndê Rebbî di yazi bîyo: “Çitê koterî yazî di teney leyrekê bewranan qurban kerê, winî ki mar û qeçekîya pakî bê.”

Sîmon û Hannaya Reynayoxî Silasnenê ew Kenê Eşkera

²⁵ Wexta Yeruşalîm di jew merdim bi ew nameyê ci Sîmon bi. No mêrdek rayda Ellay di ew merdimêndo raşt bi. Rihê Ellay ey sero bi ew ey roja xelesnayışdê Îsraîlî pawitê,²⁶ çiki Rihê Ellay ey rê vatbi: “Xeleskaro ki Ellay wahd kerdo, O do bîro. Ti hetanî Ey çimandê xoya nêvînê, ti do nêmirê.”

²⁷ Rihê Mibarekî Sîmonî rê kerd eyan ew o şî Keyedê Ellay. A çeq di Wûsib û marda Îsaya zî Îsa ard uja ki Ey bidê oxirdê

Ellay ew edetê Qanûndê Mûsay bîyarê ca. ²⁸Sîmonî O girot xo virar ew Ellay rê şukur kerd, va:

²⁹ “Ya Rebbî, nika ez şena silameteya bimira,

Qisaya ki to mi rê va, to a qisa xo ard ca!

³⁰ Çiki mi çimandê xoya xelesnayena to dî.

³¹ Ew to na xelesnayan çimandê dinyay pêroy ver di kerd hadre.

³² Na roşnî ti rişenê heme qewman rê

Ew qewmê xo Îsraîlî zî ti kenê ercîyaye.”ⁿ

³³ Wûsib û marda Îsaya qiseyê ki Sîmonî qandê nê qeçekî kerdîbî, ê qisan rê ecêb mendî. ³⁴⁻³⁵ Sîmonî înan rê duayê bereketî kerdî ew bahdo Meyrem rê wuna va: “No qeçek nişanê Ella yo, Ellay No abirnayo ki miletda Îsraîlî mîyan di qandê Ey taynê ci do ero gunê, taynê ci do zî werzê cor. Ew bol merdimî do Ey qeçul nêkerê ew ney sera zerrîda kamî di çi fikir esto se, o do bivijyo teber. Ew ti do zî ewladdê xo rê hendik biqahrîyê, zeki kardîyênda tuj to gan di kuwê.”

³⁶ Yeruşalîm di jû cenîyênda pêxember bî ew nameyê na pêxember Hanna bî. Hanna ezbetda Aşerî ra keyna Fanuelî bî ew bol kokim bî. Ay genceyda xo di jewjîbî ew hewt serrana tepya vîya mendibî. ³⁷ Ew newe heştay û çehar serrî ya. A Keyedê Ellay ra qe nîyabiryayê, şew û roj duayana ew bi rojeya Ellay rê quley kerdê. ³⁸ A çeç di Hanna zî amê înan hetek ew Ellay rê şukur kerd. Êyê ki xelesnayena Yeruşalîmî pawenê, ay înan hemin rê qalê nê lajekî kerd.

³⁹ Wûsib û Meyrema, senî Qanûndê Rebbî di emir bîyo se, heme çî ard ca. Ew bahdo Îsaya pîya ageyray sûkda xo, Celîle

mîyandê sûkda Nasira. ⁴⁰No lajek bejna ew quweta bîyê gird ew bol zî aqil bi, rehma Ellay Ey sero bî.

Îsa yo Keyedê Ellay Di

⁴¹Wûsib û marda Îsaya, hîrg serr roşandê Pesax^o di şîyê Yeruşalîm. ⁴²Îsa bibi diwês serre ew înan O zî xoya pîya berd. ⁴³Bahdê roşanî ê kewtî ray ki ageyrê keye, hima a çeç di Îsa uja mendbi ew may û pîyê Îsay nêzanayê ki O Yeruşalîm di mendo. ⁴⁴Înan vatê, qay O yo hecîyandê bînan mîyabeyn di. Ê jû roj pay şî ew şan di merdîman û silasnayandê xo mîyabeyn di geyray Ey. ⁴⁵Înan O nêdî se, şefaqêrî ageyray Yeruşalîm û geyray Ey. ⁴⁶Soyin di roja hîrin, înan O Keyedê Ellay di dî. Îsa mehlîmandê kitabînan mîyabeyn di ronîştbi, goştareya înan kerdê ew înan ra qîsey pers kerdê. ⁴⁷Êyê ki goştareya ey kerdê, ê heme şaş mendî qandê fahmdê ey ew ciwabê ki Ey dayê. ⁴⁸Meyrem û Wûsibîya senî ki O tîya di dî se, hinî nêzana ki se kerê. Mara ci Ey rê va: “Lajê mi, to çi wuna mixul da ma? Bewnî, min û pêrdê toya, ma bol tersay ew heme ca di geyray to.” ⁴⁹Ey zî înan rê va: “Şima çiçî rê hend geyrayê mi? Şima nêzanayê ki gerek ez keyedê Pêrdê xo di ba?” ⁵⁰Hima înan fahm nêkerd ki nê qîsana O yo se vano.

⁵¹Bahdo Îsa înana pîya ageyra Nasira. Ey goştareya mar û pêrdê xo kerdê. Hima mara ci nê girwey pêro zerrîda xo di nimitî. ⁵²Îsa no hesaba bi gird, fahm û aqilê ci vera bi vêşî ew merdîman Ey ra bol hes kerdê, Ella zî Ci ra razî bi.

Pêxember Yehya Xo Keno Eşkera

3 Wexto ki hukumdareya Qeyzer Tîberîyos serrda pancêşî mîyan di bî, Pontîyos Pîlatos welatdê Yawudîye sero

hukumdarey kerdê, welatdê Celîle sero Hêrodes bi, Îtureya û Traxonîtîs sero zî birayê ci Filîpos bi, ew Abîlenî di Lîsanyasî hukumdarey kerdê. ²Serdarê kahînan zî Hanan û Qeyafasîya bî. O mihal di, lajê Zekeryay Yehya hewna gema bi, uja di Ellay veynda ey. ³O zî hema kewt ray, şî çorşmedê rodê Şerîyay di, heme cayan ra geyra ew wahzî day, merdiman rê va: “Gunayandê xo ra tewbe bikerê ew ageyrê rayda Ellay ser. Qandê coy bêrê, waftîz bê^p, no do zî nişanê tewbî bo, çiki Ella do wexta gunayanê şîma ef kero.” ⁴Xora kitabdê Pêxember Yeşayay mîyan di^q wuna yazikerde yo:

“Gema jewêno veyndano:

Raya ki Reb do bîro,

A ray hadre kerê, Ey rê raya duz kerê!

⁵ Hirg dere do pîrr bo,

Hirg kerre ew hirg deye do zî nimz bo.

Rayê ki çewtî yê, ê do raştî bê,

Rayê ki çal û cixûrî yê, ê do zî duzî bê.

⁶ Wexta dinya pêro do xelesnayena Ellay bivîno.”

Yehya Merdiman Veyndano Tewbe

⁷Şêlig ameyê Yehyay hetek ki, wa o înan pey awa waftîz kero. Yehyay ê tahzîlî kerdî ew va: “Şîma, ey ezbeta marrî! Kamî şîma rê va, şîma do ezabdê Ellay ra bireyê? ⁸Şîma qayilî yê zerrî ra tewbe bikerê se, wa girwandê şîma di biaso! Şîma yê xoya çalim kenê, çiki şîma ezbetda Îbrahîmî ra yê, qandê coy şîma vanê, qay teba şîma nêbeno. Hima ez şîma rê nay vaja: Nê sîyê ki tîya di, Ella şeno nê sîyan ra zî Îbrahîmî rê

^p 3:3 Merdimo ki beno waftîz, ey kenê aw bin û vejenê ki beden û ganê ci pak bo.

^q 3:4 Bewnîrê kitabdê Yeşaya'y di 40:3-5.

ezbetênda newî virazo! ⁹Xora torzên zî nika ra neyayo kokdê darana. Dara ki mexelo rind nêdana, a do bibiryo ew çebîyo adirî mîyan.”

¹⁰Nê merdîman Yehyay ra pers kerd: “Winî yo se, ma do se kerê?”

¹¹Ey zî wuna va: “Di qolikê kamî estê se, merdimo ki qolika ci çinî ya, wa jûwer bido ey. Ew nanê kamî esto se, merdimo ki veyşan o, wa eya bara kero.”

¹²Tahsîldarî^r zî ameybî ki waftîz bê ew înan ey ra pers kerd: “Mehlîmê ma, ma do se kerê?”

¹³Yehyay înan rê va: “Şîma rê çend vajîyayo, ey ra vêşî vêrgî megîrê!”

¹⁴Cendirman zî ey ra pers kerd va: “Ey ma do se kerê?”

Ey înan rê zî wuna va: “Kesî ra perrey megîrê, ne zorana, ne zî neheqeya. Heqo ki deyeno şîma, xo rê eya razî bê!”

Yehya Mesîhî Misneno Merdîman

¹⁵Zerrîya na millet omîda bî pîrr ew xo bixo rê va, nêbo ki no Yehya do Mesîh bo? ¹⁶Wexta ey hemînan rê va: “Oyo ki yeno, hukmê Ey bol mi sera yo, ew ez nêercîyena ki layê xamikandê ci zî akera. Ezo şîma pey awa waftîz kena, hima O do şîma Rihdo Mîbareka ew adira waftîz kero. ¹⁷O do cuwenî pak kero ew sîmer û xelîya pê ra abirno, hewna milêbîya ci ya zî ci desta. O do xelî bero embarandê xo mîyan ew O do sîmerî zî adir di biveşno, adiro ki qe hewna nêşîno.”

¹⁸Yehyay hem nê qîsana, hem zî qîsandê bînana veyndayê millet ew mijdîyana xelesnayanî dayê înan. ¹⁹Ew Yehyay

---

r 3:12 Nê tahsîldarî kêberdê sûkan di ronîştê ki kamo ki qandê bezirganî yeno sûk se, înan ra vêrgî bigîrê. Hîma nê tahsîldaran merdîman ra nêheqaya vêşî vêşî girotê.

hukumdar Hêrodes zî tahzîlî kerdê, çiki ey cenîya birardê xo, Hêrodiya girotbî ew bê ney hewna bol girweyê neheqî kerdîbî. ²⁰Qandê nê tahzîlî, Hêrodesî Yehya eşt zîndan ew qatna neheqey ard neheqeyda xo ser.

Îsa Waftîz Beno

²¹Wexto ki hewna Yehyay mîlet pêro waftîz kerdê, Îsa zî ame ew waftîz bi. Îsay duay kerdî ew a çeq di azmîn abîya, ²²Riho Mîbarek zeydê bewranda sipîya ame cêr Îsay ser. Ew azmîn ra jew vengî wuna va: “Ti lajê min ê qedrê, ez to ra razî ya.”

Ezbeta Îsay

²³Wexto ki Îsa kewno ray, O nezdî hîris serre bi. O lajê Wûsîbî zaneyayê, Wûsîb zî lajê Elî bi, ²⁴ew ezbeta eya ki şîyê tepya, nameyê înan zî nê bî: Elî lajê Mattatî bi, Mattat lajê Lewî bi, Lewî lajê Melxî bi, Melxî lajê Yannay bi, Yannay lajê Wûsîbî bi, ²⁵Wûsîb lajê Mattîtyay bi, Mattîtya lajê Amosî bi, Amos lajê Nahûmî bi, Nahûm lajê Heslî bi, Heslî lajê Nagay bi, ²⁶Nagay lajê Mehatî bi, Mehat lajê Mattîtyay bi, Mattîtya lajê Şemeyînî bi, Şemeyîn lajê Yosêxî bi, Yosêx lajê Yoday bi, ²⁷Yoda lajê Yûhenanî bi, Yûhenan lajê Rêşay bi, Rêşa lajê Zerûbbabîlî bi, Zerûbbabîl lajê Şealtîyelî bi, Şealtîyel lajê Nerî bi, ²⁸Nerî lajê Melxî bi, Melxî lajê Eddî bi, Eddî lajê Qozamî bi, Qozam lajê Êlmedamî bi, Êlmedam lajê Erî bi, ²⁹Er lajê Yeşûy bi, Yeşû lajê Êlîyezerî bi, Êlîyezer lajê Yorîmî bi, Yorîm lajê Mattatî bi, Mattat lajê Lewî bi, ³⁰Lewî lajê Sîmonî bi, Sîmon lajê Yawuday bi, Yawuda lajê Wûsîbî bi, Wûsîb lajê Yonamî bi, Yonam lajê Êlyakîmî bi, ³¹Êlyakîm lajê Melay bi, Mela lajê Mennay bi, Menna lajê Mattatay bi, Mattata lajê Natanî bi, Natan lajê Dawidî bi, ³²Dawid lajê Îşay bi, Îşay lajê Owedî bi, Owed lajê Boazî bi, Boaz lajê Salmonî bi, Salmon

lajê Nahşonî bi, ³³Nahşon lajê Emînadabî bi, Emînadab lajê Edmînî bi, Edmîn lajê Aramî bi, Aram lajê Hesronî bi, Hesron lajê Peresî bi, Peres lajê Yawuday bi, ³⁴Yawuda lajê Yaqûbî bi, Yaqûb lajê Îshaqî bi, Îshaq lajê Îbrahîmî bi, Îbrahîm lajê Teraxî bi, Terax lajê Nahorî bi, ³⁵Nahor lajê Serûgî bi, Serûg lajê Reûy bi, Reû lajê Pêlêgî bi, Pêlêg lajê Eberî bi, Eber lajê Şelaxî bi, ³⁶Şelax lajê Qeynanî bi, Qeynan lajê Arpexşadî bi, Arpexşad lajê Samî bi, Sam lajê Nûhî bi, Nûh lajê Lamexî bi, ³⁷Lamex lajê Metûşelahî bi, Metûşelah lajê Henoxî bi, Henox lajê Yeredî bi, Yered lajê Mahalalêlî bi, Mahalalêl lajê Qeynanî bi, ³⁸Qeynan lajê Enoşî bi, Enoş lajê Sêtî bi, Sêt lajê Ademî bi ew Adem êdê Ellay bi.

Îsa Cerbineyeno

4 ¹⁻²Îsa rodê Şerîay vera peyser ame, Rihdê Ellaya bibi pirr. Rihî, Îsa çewres roj cayandê isizan ra çarna ew nê çewres rojan mîyan di Şeytanî O cerbina. Ey nê rojan di qe teba nêwerd, soyindê ê rojan di O bol bibi veyşan. ³Ew Şeytanî Ey rê va: “Eki ti Lajê Ellay ê, na sîyer rê vaj, wa nan bo!”

⁴Îsay ey rê wuna va: “Kitabo ki Qiseyê Ellay Mibarekî tede yazi bîyê, uja di vano: ‘Merdim nan tenyaya weş nêmaneno.’”^s

⁵Bahdo Şeytanî Îsa berd cayêndo berz ew jû find' heme welatê nê dinyay ardî çimandê ey ver. ⁶Ey rê va: “Ez qayil a heme girdey û rindeyda cîya pîya nê welata hemin bida destandê to. Nê pêro deyayê mi, ew ez zî zerrîya mi kamî buwazo se, şena bida ey. ⁷Eki ti xo çekerê lingandê mi ver û mi rê secde bikerê se, no heme do êdê to bo.”^ş

s 4:4 Bewnîrê kitabdê Yasa'nın Tekrarı di 8:3.

ş 4:7 Hukmê Şeytanî nê dinyay sero zî esto, hima çend Ella îzin dano, hukmê ci hendin o.

⁸Hima Îsay ey rê wuna va: “Mibarek Qisandê Ellay di vano: ‘Gerek ti do Elladê xo, Rebbî rê secde bikerê ew Ey tenyay rê quley bikerê.’^t”

⁹Bahdo Şeytanî O berd Yeruşalîm ew Keyedê Ellay ser di cado berza rona, va: “Eki ti raşta Lajê Ellay ê se, xo tîya ra çek cêr, ¹⁰çiki Qisandê Mibarekan mîyan di yazikerde yo ki:

‘Ella do melekandê xo rê emir bido

Ew ê do to qayte kerê.

¹¹Ew do to destandê xo sera biçarnê ki

Wa linga to sîya nêkoyo.’^u”

¹²Îsay ey rê va: “Ê Qisandê Mibarekan mîyan di wuna zî vajîyayo: ‘Ti do Rebbî, Ellayê xo, nêcerbinê!’^u”

¹³Şeytanî Îsa heme hetîya cerbina. Bahdê cerbinayena, demeyê o Ey hetek ra abirya.

Îsa yo Celîle Di^v

¹⁴Îsa quwetdê Rihdê Mibarekiya pirrbîyaye peyser ageyra dîyardê Celîle. Na xeber heme ca ra bî vila. ¹⁵Îsa sînagogan ra ge-rayê û wahzî dayê, heminan wesbê Ey dayê ew O hesibnayê. ¹⁶⁻¹⁷Ew no hesaba Îsa ame Nasira, sûka ki O tede bibi gird. Roja Şabatî^w zeydê hirg Rojda Şabatî O fina şî sînagog. Uja di werişt pay ki Qisandê Mibarekan ra şêligî rê

t 4:8 Bewnîrê kitabdê Mısırdan Çıkişî di 20:2 ew kitabdê Yasa'nın Tekrarı di 5:6-10.

u 4:11 Bewnîrê kitabdê Mezmurlarî di 91:11-12.

û 4:12 Bewnîrê kitabdê Yasa'nın Tekrarı di 6:16.

v 4:14 Lete 4:14 hetanî 9:50 Îsa yo Celîle di xizmet keno, bahdo şino cêr hetê Yeruşalîmî mîyan.

w 4:16-17 Roja Şabatî: Yazî Roja Şemî, Roja Xeyr. (Bewnîrê listeda qisan, peynîda nê kitabî.)

buwano ew kitabê Pêxember Yeşayay deya Ey. Ey kitab akerd ew nê qisey wendî:

- 18 “Rihê Rebbî yo mi sero,
 Çiki Ey ez weçînaya ki
 Na mijdîyanî bera feqîran rê.
 Ew ez rişta ki, wa mahkûmî bizanê ki
 Ê do serbest veradeyê,
 Ew êyê ki korî yê,
 Çimê înan do abîyê.
 Ew ez rişta ki êyê ki zulmî bin di,
 Înan bireyna,
 19 Ew serra ki Ella do rindey bikero,
 Xebera a serr vila kera.”^x

²⁰Bahdo kitab qapax kerd, peyser da xizimkardê sînagogî ew ronîşt. Heme merdimîyê ki sînagog di bî, çeharçim weynayê Ey ra. ²¹Ey înan rê va: “Nê qiseyê pêxemberîyê ki şima ewro mi fek ra aşnawitî, ê qisey tîya mîyabeyndê şima di amey herun.”

²²Qiseyê rehmanîyê ki înan Îsay fek ra aşnawitî, pêro ê qisan rê ecêb mendî. Qandê coy hemin wesbê Îsay dayê ew pêjewbînanê xo rê vatê: “No lajê Wûsibî nîyo?”

²³Wexta Îsay înan rê va: “Ez zana şima do nika na qîsa bîyarê mi vîrî: ‘Ey tixtor, verî xo weş ki! Zeki ma aşnawito, to sûkda Kefernahûm di girweyê girdî kerdê. Eki winî yo se, înan tîya di, sûkda pêrdê xo di zî bik!’ ²⁴Hima ez şima rê raşta ci vaja, qe hewna jew pêxember welatdê xo di qeubul nêbîyo. ²⁵Ew ez şima rê ney zî vaja: Wextdê Pêxember Îlyasî di, azmîn gêrîya ew hîrê serrî û şeş mengî yaxer nêvara. Heme cadê welatî

di qitlixêndo gird^y bi ew o wext Îsraîl di bol cenîyê vîyay bî. ²⁶Hima Rebbî xûsusî Îlyas rişt jû cenîyerda vîya tenya hetek, a cenîyek dîyardê Sayda ra sûkda Sarêfat di mendê, ê vîyayandê bînan ra qe jûwer hetek nêrişt. ²⁷Ew wextdê Pêxember Êlîşay di zî, Îsraîl di bol nêweşê cizamî^z bî. Nînan ra qe jewê ci şîfa nêdî, hima jew Sûrîyeyij ki nameyê ci Naeman bi, ey tenya şîfa dî.^a”

²⁸Merdimê ki sînagog di bî, senî ki nê qisey aşnawitî, bî hêrs. ²⁹Ew hêrsan ra ê tilo bî, Îsa hetanî teberdê sûk qewirna. Kerreyo ki sero Nasira viraşta, Îsa berd ki deyedê ê kerrî ra Ey çekerê cêr. ³⁰Hima Îsa hekmeta millet mîyan ra ravêrd û uja ra kewt dûrî.

Îsa Hukmê Xo Misneno

³¹Îsa bahdo şî dîyardê Celîle di, sûkda Kefernahûm mîyan. Roja Şabatî, tîya di zî zeydê hirg fina sînagog di şêligî rê wahzî dayê. ³²Qisanê ey merdîman sero bol tesîr kerdê, çiki Îsay hukumdê Ellaya qisey kerdê.

³³Sînagog di jew mêrdek bi ew rihê xirabî kewtîbî ey mîyan. No venga qîra: ³⁴“Ey Îsayo Nasirayij, ma rehat veradi! Tî yê ma ra çiçî wazenê? Ti ameyê ki ma bikişê? Ez zana ti kam ê, ti Mibarekê Ellay ê!”

³⁵Îsay cinî rê emir da, va: “Hiş, ê merdimî veradi ew ey ra bivijî teber!” Uja di, cinî no mêrdek wertedê merdîman di eşt erd ew vijya teber, ew cayêndê ey zî qe dirbetin nêkerd.

³⁶No şêlig pêro bol tersa ew pêjewbînan rê va: “Nê senî qiseyê ki hendayê wuna hukum kenê? O yo hukum û quweta

y 4:25 Yazî: qitlixêndo bêbab

z 4:27 Cizam nêweşîya ganî ya.

a 4:27 Weşbiyayena Naemanî kitabdê 2. Krallarî di 5:1-14 yazikerde yo.

rihandê xiraban rê emir dano ew ê zî vijyenê teber!”³⁷ Winî bi ki çorşmedê ujayan di hemin qalê Îsay kerdê.

Îsa Bol Merdiman Keno Weş

³⁸Îsa sînagog ra abirya ew şî keyedê Sîmonî. Vistrûwa Sîmonî tew girota ew cay mîyan di rakewtî ya. Merdimê ki keye di bî, Îsay ra reca kerd ki qandê ay çiyê bikero. ³⁹Îsa şî ay hetek ew tew qewirnê, tew zî cenîyeker sera şî. Cenîyek a çeq di werişt pay û înan rê nan kerd hadre.

⁴⁰Senî ki roj şî awar se, şêligî nêweşê xo pêro ard Îsay hetek. Cenî, camêrdî ew êyê ki babet babet nêweşîn ra lebayayê, Ey zî destê xo nay hirg nêweşî ser ew ê kerdî weş. ⁴¹Ey bol merdiman ra zî rihê xirabî qewirnay, nê rihê xirabî qîrayê ew vatê: “Ti Lajê Ellay ê!” Hima Îsay ê tahzîlî kerdê ew nêverdayê ki ê qisanê xo vajê, çiki înan zanayê, O Mesîh o.

⁴²Şefaqêrî Îsa sûk ra abirya ew şî cayêndo bêveng û bêhes. Hima millet geyrê Ey hetanî O dî, ê qayilî bî Ey tepêşê ew nêveradê ki O uja ra şiro. ⁴³Hima Îsay înan rê va: “Gerek ez na mijdîyanî bera sûkandê bînan rê zî ew înan rê vaja, Hukmê Ellay do bîro, çiki Ellay ez qandê coy riştâ.”

⁴⁴Îsay no hesaba sînagogandê Yawudîye di na mijdîyana Ellay kerdê vila.

Îsa Veyndano Sîmonî

5 Rojê Îsay kinardê gol di bi, nameyê na gol Gennesaret bi. Millet çorşmeyê ey girot ki qisanê Ellay biaşnawê. ²Îsay di teney qayixî gol ver di dî, wihêrê ci ameybî war ew torrê xo yê masan kerdê pakî. ³Îsa nişt qayixa ki ê Sîmonî ya ew ey ra reca kerd ki, wa qayixa xo tayn kinardê gol ra bero dûrî. Bahdo qayix mîyan di ronîşt ew uja ra milletî rê wahzî day. ⁴Îsay qiseyê xo qedînay se, Sîmonî rê va: “Qayixanê xo

biramê cayandê xorîya ew torranê xo çekerê aw mîyan ki şima masey tepêşê!”

⁵Sîmonî Îsay rê va: “Begê mi, ma bîşewka hetanî şewra ma hend torrî çekerdî ew fina zî ma nêşa teba tepêşim. Hima vatişdê to sera ez do fina zî çekera.”

⁶Nay sera, înan torrê xo çekerdî. Hendik bol masey kewtî mîyan ki hima hima torrê ci do bidirryayê. ⁷Înan pey desta veynda wertaxandê xo yê bînan ki, wa bêrê ci rê qeyret bikerê. Qayixa bîn zî amê, ew wirna^b qayixî hendik kerdê pîrr ki tayn mendbi, do aw bin kewtê.

⁸Senî ki Sîmon Petrûsî no wuna dî, xo eşt lingandê Îsay ver û ci ra reca kerd: “Rebbî, mi ra dûrî vindi, ez merdimêndo gunakar a!”

⁹Sîmon ew êyê ki eya pîya qayix di bî, bol tersaybî ew ecêb mendîbî, çiki înan hendayê bol masey tepîştîbî. ¹⁰Lajê Zebedî, Yaqûb û Yûhanna, ê yê Sîmonîya pîya kar kerdê, ê zî bol tersaybî. Hima Îsay Sîmonî rê va: “Meters! Neya tepya, ti do masey nê, merdiman tepêşê!” ¹¹Bahdo, înan qayixê xo gol ra antî herr ser, heme çî uja di verada ew Îsay dima şî.

Îsa Jew Nêweşê Cizamî Keno Weş

¹²Rojê jû sûk di Îsa raştê jew merdimî ame, ganê ci pêro geyrabi nêweşînda cizamî ya. Senî ki ey Îsa dî, xo çekerd lingandê ci ver, rîyê xo na erda ew reca kerd: “Begê mi, eki ti buwazê, ti şenê mi weş kerê!”

¹³Îsay destê xo kerd derg û na ey ser^c ew va: “Ez qayil a ti weş bê!” Mêrdek a çeq di nêweşînda cizamî ra reya.

b 5:7 Yazî: wîrdina

c 5:13 Çimdê Yawudîyan di, nêweşê winayinî nam-heramî bî, qandê coy kesî destê xo înana nênayê.

¹⁴Îsay o tembey kerd ki, wa kesî rê teba nêvajo, hima ey rê va: “Şo kahînî hetek, wa bivîno ki ti nêweşînda xo ra reyayê ew wa o zî ney testîq kero. Bahdo zî zeki Qanûndê Mûsay di yazi bîyo^e, qurbananê pakey bik, wa pêro pey bihesyê ki ti nêweşînda xo ra reyayê.”

¹⁵Nay sera xebera Îsay verî ra vêşî bî vila. Merdimî qelfe qelfe ameyê Ey hetek ki goştareya ey bikerê, ew O nêweşîna înan weş kero. ¹⁶Hima wext bi wext Îsay xo antê cayo bêveng û bêhes ki duay bikero.

Jew Nêweşê Fercî Benê Îsay Hetek

¹⁷Rojê Îsay fina wahzî dayê merdiman. Vernî di, Ferîsîyan^d û Alîmê Kitabana^e ronîştîbî, nê pêro heme sûkandê Celîle ra, Yawudîye ra ew heta Yeruşalîm ra zî ameybî. Ew hukumdê Ellaya, Îsay şîfa dayê nêweşan. ¹⁸A çeq di, çend camêrdan jew nêweşo fercin cinaza kerd û ard uja. Ê qayilî bî ey berê zerre ew Îsay ver di ronê. ¹⁹Hima hend millet bol bi, înan nêşayê ki ravêrê ew ey Îsay hetek resnê. Qandê coy ê şî banî ser, banî sera çend kiremîtî hewaday ew nêweş uja ra verada cêr, wertedê millet ra Îsay ver di rona. ²⁰Îsay îmanê înano ki wuna gird o dî ew nay sera nêweşî rê va: “Ey merdim, gunayê to ef bî!”

²¹Ferîsîyan û Alîmê Kitabana xo mîyan di va: “No kamo ki O yo wuna Ellay rê kufir keno? Bê Ellay kam şeno gunayan ef kero?”

²²Hima Îsay zanayê fikrê înan çiçi yo ew înan ra pers kerd: “Şima yê zerrîda xo di çi winî dişmiş benê? ²³Şima se vanê

ç 5:14 Bewnîrê kitabdê Levililer^f di 14:4-10.

d 5:17 Ferîsî jew meshebê dîndê Yawudîyan bi. (Bewnîrê listeda qisan peynîda nê kitabî.)

e 5:17 Alîmê Kitabana: Merdimê ki Kitabana Ellay bol rind zanayê. (Bewnîrê listeda qisan.)

kamcî vatiş deha rehat o, kes vajo ‘Gunayê to ef bî’, yazî ‘Werz pay ew şo!’²⁴ Hima şima do bivînê, hukmê Lajdê Înanî tîya erdî sero zî esto ki gunayan ef kero!” Ew O ageyra nêweşî ser ew va: “Ezo to rê vana, werz pay, mitêlanê xo^ê bigî ew şo keye!”

²⁵Mêrdek çimandê heminan ver di jû find’ werişt pay, mitêlê ki sero kewte bi, ê arêday, şî keye ew Ellay rê şukur kerdê. ²⁶Êyê ki uja di arêbîyaybî pêser, pêro bol şaş mendîbî, înan Ellay rê hemd û şukur kerdê ew vatê: “Ewro ma girweyê ecêbî dî!”

Îsa Veyndano Tahsîldar Lewî

²⁷Bahdo, wexto ki Îsa sûk ra vijyayê, jew tahsîldar dî ew nameyê nê tahsîldarî Lewî bi. Nê tahsîldarî kêberdê sûk di vêrgî girotê. Îsay ey rê va: “Mi dima bê!”²⁸ Lewî zî werişt pay, heme çî herun di verada ew Îsay dima şî.

²⁹Bahdo Lewî qandê Îsay keyedê xo di jû dahwetênda gird da. Bol tahsîldarî ew tayn merdimê bînî zî ameybî na dahwet. ³⁰Ferîsî û alîmê xoya, ê xo mîyan di vajîyayê, înan telebandê Îsay rê va: “Şima yê çî wenê û şimenê tahsîldarana ew merdimê ki zeydê înana gunakarî yê?”

³¹⁻³²Îsay zî înan rê wuna va: “Ez qandê merdimandê rindan nîyameya, ez qandê gunakaran ameya ki ê tewbe bikerê. Merdimê ki nêweşî nîyê, ê mehtajê tixtorî zî nîyê, êyê ki nêweşî yê, xora ê mehtajî yê.”

Mesela Roje-Tepişten

³³Ferîsîyan û Alîmandê Kitabana fina Ey ra pers kerd: “Telebeyê Yehyay bol finî roje tepêşenê ew duay kenê,

telebeyê ma zî winî kenê. Hima telebeyê to yê wenê ew şimenê!”

³⁴Îsay înan rê wuna va: “Hendik zama yo meymanandê veyvîya pîya yo, şima şenê meymanan rê vajê, roje tepêşê? ³⁵Xora wext nezdî yo, zamay do înan mîyan ra vejê. Wexta ê do ê rojan di roje tepêşê.”

³⁶Îsay înan rê na mesel zî va: “Qe kes çinado newe ra lete nêcikeno ew eya çinayê kihanî pîne nêkeno, eki winî bikero se, çinayo newe zî hermîyeno ew pîneyo newe zî qe umişê kihanî nêbeno. ³⁷Ew qe kes zî şeraba tezî meşkandê kihanan nêkeno, eki winî bikero se, şeraba tezî meşkan teqna, wexta şerab rijyena ew meşkî zî dirryenê. ³⁸Nê, kes do şeraba tezî dekeroy meşkandê newan! ³⁹Ew qe jew merdim eki şeraba verên şimito se, ey dima newîda ci ra nêwazeno, o do vajo ‘Na verên weş a.’ ”

Îsa û Roja Şabatî^f

6 Rojênda Şabatî, Îsa û telebandê xoya erdan mîyan^g ra ravêrdê. Telebanê ci qota xelî cikerdê, dandê xo mîyan di piroşnayê ew xeleyê ci werdê. ²Uja di tayn Ferîsîyan înan rê va: “Çîyo ki Qanûndê Ellay di Roja Şabatî di xirab o, şima yê çî ey kenê?”

³Îsay înan rê va: “Winî yo se, şima nêwendo ki Dawidî se kerdo, wexto ki embazandê xoya pîya bi veyşan? ⁴Dawid şî Keyedê Ellay zerre ew nano mibarek girot, nano ki bê kahînan kes nêşeno bûro. Hem bixo ê nanî ra werd, hem zî da embazandê xo.” ⁵Bahdo Îsay zî înan rê va: “Lajê Însanî^h

f 6:1 Yazî: Roja Şemî, Roja Xeyr

g 6:1 Yazî: hêgayan mîyan

h 6:5 Îsay jew jew ca di, xo bixo rê vatê *Lajê Însanî*. (Bewnîrê listeda qisan, peynîda nê kitabî.)

wihêrê Rojda Şabatî yo zî, ew O îzin dano na roj di kes şeno çiçî bikero.”

Îsa Rojda Şabatî Di Jew Nêweşî Keno Weş

⁶Rojnada Şabatî di, Îsa şî sînagog ew merdiman rê qisey kerdê. Uja di jew mêrdek bi, destê ci teba nêtepiştê. ⁷Alîmê Kitaban û Ferîsîyana zî mahney geyrayê ki Îsay neheq kerê. Qandê coy çimê înan tim Îsay sero bî; înan vatê, hele O do Roja Şabatî kesî weş kero, nêkero. ⁸Hima Îsay zanay fikrê înan. Ey no mêrdeko ki destê ci nêtepiştê, ey rê va: “Werz pay ew bê vernî!” No mêrdek zî werişt pay ew ame werte di vinderd.

⁹Nafin, Îsay Alîmandê Kitaban û Ferîsîyan rê va: “Ezo şima ra pers kena, Qanûndê Ellay di, Roja Şabatî kes girweyo rind bikero raşt o, yazî xirab bikero raşt o? Ganê jew merdimî bireyno, yazî ê merdimî verado bimiro?” ¹⁰Ey çimê xo heminan sera çarnay ew bahdo nê mêrdekî rê va: “Destê xo derg ki!” Ey zî winî kerd ew destê ci fina bi weş. ¹¹Nê Alîmê Kitaban û Ferîsîyana hêrsan ra kewtî xo gan ew xo mîyabeyn di qisey kerdê ki hele Îsay rê senî xirabey bikerê.

Îsa Xo Rê Diwês Wekîlî Weçînen

¹²Ê rojan di, Îsa şîyê jew kerrî ser ki duay bikero. Şewê hetanî destê şefaçî Ellay rê duay kerdê. ¹³Roj akewt se, Ey veynda telebeyandê xo, wa bêrê Ey hetek, nînan mîyan ra xo rê diwês merdimî weçînay ew înan rê va: “Şima wekîlê min ê.” ¹⁴Nameyê nînan wuna bî: Sîmono ki Îsay name na pa, va Petrûsî, ew birayê ey Andreas, Yaqûb, Yûhanna, Filîpos, Bartolomeyos, ¹⁵Metta, Toma, lajê Alfayosî Yaqûb, Sîmono ki leqabê ciⁱ

---

i 6:14 Mahneyê Petrûsî, ziwandê Yunankî di sîya gird o.

f 6:15 Yazî: leqamê ci

Welat-Heskerdox oj, ¹⁶ lajê Yaqûbî Yawuda ew Yawuda Îsqaryot, oyo ki bahdo Îsay rê bêbextey keno.

Bol Cayan Ra Merdimî Amey Ki Kerematanê Îsay Bivînê

¹⁷ Îsa wekîlandê xoya pîya kerre ra ame war. Cayêndo duz di, xeylê telebeyê ci arêbîyaybî pêser, ew bê nînan heme cadê Yawudîye ra, Yeruşalîm ra ew çorşmedê dengizî ra zî sûkandê Sûr û Sayda ra, bol merdimî ameybî uja. ¹⁸ Ê qayilî bî goştareya Îsay bikerê ew O nêweşîna înan weş kero. Merdimê ki cinî kewtîbî, Îsay ê zî cinan ra reynay. ¹⁹ Şêligî pêroy qeyret kerdê ki destê xo Îsaya nê, çiki Ey ra quwet vijyayê ew Ey nê pêro kerdê weş.

Kam Do Kêf Bikero

²⁰ Îsay çimê xo teleban sera çarnay û wuna va:

“Werrekê şima, ey feqîrî,

Çiki Hukumdareya Ellay, ê şima ya.

²¹ Werrekê şima, êyê ki nika veyşanî yê,

Ella do şima mird kero.

Werrekê şima zî, êyê ki nika bermenê,

Şima do nezdi ra bihuwê.

²² Werrekê şima, çimhal ki merdiman qandê Lajdê Îsanî

şima ra hes nêkerdê

Ew şima xo mîyabeyn ra qewirnayê,

Şima xo ra cêr dîyê ew nameyê şima xirab vatê,

Wexta werrekê şima!

²³ Roja ki nê girwey wuna bî, kêf ra xo tilo kerê,

---

j 6:15 Sîmono Welat-Heskerdox: Sîmon jû fanatik tarîqata ki nameyê ci Zelot bi, a tarîqat ra bi. Zelotî qandê dîndê xo ew qandê welatdê xo lej kerdê, ganê xo dayê.

Çiki Ellay hetek di xelata şima gird a.
Xora kalikanê înan zî pêxemberan rê
winî xirabîn kerdê.

²⁴ “Hima, wax şima, zengînan rê,
Çiki şima xora kêfê xo kerdê.

²⁵ Wax şima rê, êyê ki nika mirdî yê,
Şima do veyşan bimanê.

Wax şima rê, êyê ki nika huwenê,
Çiki şima do biberme ew binalê.

²⁶ Wax zî şima rê, wexto ki merdiman hemin
wesbê şima day.

Çiki kalikanê înan zî pêxemberandê zûrayan rê
wuna kerdê.”

Dişmenandê Xo Ra Hes Bikerê

²⁷ “Êyê ki goştareya mi kenê, ezo şima rê vana: Dişmenandê
xo ra hes bikerê, êyê ki şima ra hes nêkenê, înan rê hewlîn
bikerê. ²⁸ Êyê ki şima rê nehlet kenê, şima înan rê duayê
bereketî bikerê ew kam ki şima rê xirabey keno, înan hemin
rê duay bikerê. ²⁹ Wexta ki jewerî sîla dê to ro, guma xoya bîn
zî hetê cîya ki. Çimhal ki jewerî çakêtê to girot, wexta qolika
xo zî bidi ci. ³⁰ Kam to ra çîyê wazeno, ey bidi ci, ew kam to
ra çîyê gêno, ey peyser mewaz. ³¹ Şima qandê xo merdiman
ra çiçi pawenê se, şima zî merdiman rê ey bikerê.

³² “Eki êyê ki şima ra hes kenê, şima zî înan tenya ra hes
bikerê se, şima yê çi hewlîn Ellay ra pawenê? Xora gunakarî
zî embazandê xo tenya ra hes kenê. ³³ Eki şima ê merdimîyê
ki şima rê rindey kenê, înan rê rindey bikerê se, şima do çiçi
qezenc kerê? Xora gunakarî zî winî kenê. ³⁴ Eki şima yê tebayê
danê kesî se, şima zanê ki şima do hetanî quruşdê ci ey peyser

bigîrê, şima yê Ellay ra çi hewlîn pawenê? Xora gunakarî zî pêjewbînanê xo rê winî kenê. ³⁵Hima şima dişmenandê xo ra hes bikerê, înan rê hewlîn bikerê, ew şima tebayê danê kesî, ey peyser mepawê! Wexta xelata şima do gird bo, şima do qeçê Ellay bê, O ki heme çî sera yo. Çiki zerrîya ci merdimandê nankoran û xiraban rê zî veşena. ³⁶Zeki Pîyê şima rehmanî yo, şima zî rehmanî bê!”

Kesî Rê Lome Mekerê

³⁷“Jewnay mahkûm mekerê ki Ella zî şima mahkûm nêkero. Şima kesî rê lome mekerê ki şima rê zî lome nêbo. Ef kerê ki şima zî ef bê. ³⁸Bidê ki şima rê bideyo; ew pey olçîdo pirra, rind piloxnaye, ser di şîyaye do bideyo şima. Şima kamcî olçîya bidê se, do şima rê zî eynî olçîya bideyo.”

Xo Jewnay Ra Gird Mevînê

³⁹Îsay înan rê na mesel zî va: “Jew merdimî kor nêşeno jewna korî rê ray bimisno, eki winî bikero se, wirna pîya gunenê çal ro. ⁴⁰Jew telebe zî mehlîmdê xo sera nîyo, ew çend bimiso zî, çimhal ki heme çî misa zî, o do zeydê mehlîmdê xoya bo.

⁴¹“Senî beno ki, tî yê qirşo ki birardê to çim di, tî yê ey vînenê, hima çuweyo ki to çim di, tî yê ey nêvînenê? ⁴²Ti senî birardê xo rê vanê: ‘Bê tîya, ez ê qirşî to çim ra veja!’ Hima no çuweyo ki to çim di, tî yê qe ey nêvînenê? Ti dirî yê! Çuweyo ki to çim di, ti ey verî vej, wexta ti şenê rind bivînê ew birardê xo çim ra ê qirşî vejê.”

Mesela Dar û Meywî

⁴³“Dara rind mexelo xirab nêdana ew dara xirab zî mexelo rind nêdana. ⁴⁴Dara rind kes mexeldê ci ra silasneno. Kes nêşeno ki telîyan ra encîlî cikero ew percînan ra zî engûr

arêdo. ⁴⁵Merdimo rind girweyê rindî keno, çiki zerrîda ey di rindey esta. Hima merdimo xirab girweyê xirabî keno, çiki zerrîda ey di xirabey esta. Zerrîda kesî di çiçi esto, fekdê kesî ra o vijyeno.”

Mesela Hîmdê Banî

⁴⁶“Şima yê çiçi rê mi rê vanê ‘Rebbî, ya Rebbî’, hima senî ezo şima rê vana, şima yê winî nêkenê. ⁴⁷Kam ki ame mi hetek, qîseyê mi aşnawitî ew goştareya qîsandê mi kerd se, ez şima rê vaja, o merdim kamî maneno? ⁴⁸O jewo ki keno ban virazo, o hîmê banî rind xori keneno ew banî ey sero virazeno. Winî ki sêl yeno zî, nêşeno ki nê banî ca ra biluno, çiki hîmê ci cado pêt di viraştbi. ⁴⁹Naqor merdimo ki qîseyê mi aşnawitê, hima goştareya qîsandê mi nêkerdo, o merdim zî ey maneno: Jewo ki ban virazeno, hima bano bêhîm beno ew winî ey erdî sero virazeno, ey maneno. Wexto ki sêl yeno, o banê ci damîş nêbeno, jû find’ herunda xo di rijyeno^k ew beno xirabe.”

Îmanê Jew Yizbaşî

7 Îsay nê qîsey pêro şêligî rê vatî ew bahdo da piro şî sûka Kefernahûm. ²Uja di jew yizbaşîyêndê eskerandê Romay bi, ew jew xizimkarê nê yizbaşî zî ci rê bol qedr bi, hima no xizimkar giran nêweş bi, mergî fek di bi. ³Senî ki nê yizbaşî xebra Îsay aşnawit, Yawudîyan ra çend merdimê pîlî riştî Ey hetek ki Ey ra reca bikerê ew O bîro xizimkarê ci bireyno. ⁴Nê camêrdî amey Îsay hetek, Ey ra bol reca kerd ew va: “No merdimêndo ercîyaye yo, ti recayê ey qebl kerê. ⁵Çiki o qewmdê ma ra hes keno ew nê sînegogê ma zî ey day viraşten.”

⁶Îsa înana pîya şî. Hima Îsa hewna keyedê ey nêresabi, nê yizbaşî embazê xo riştî vera Ey ew va: “Şîrê, vajê: Begê mi, reca kena ezîyet meki, ez hend ercîyaye nîya ki ti bîrê keyedê mi, ⁷xora qandê coy mi xo ercîyaye nêdî ki bîra to hetek. Ti jû qisa vajê, bes o, a qisaya to xizimkarê mi reynena! ⁸Ezo zî emrî bin di ew emirdê mi di zî eskerî estê. Eki ez jewerî rê vaja ‘Şo!’, o şîno, eki jewnay rê vaja ‘Bê!’, o zî yeno, ew çimhal ki ez xizimkardê xo rê vaja ‘Ney bik!’, o zî keno.”

⁹Îsay ki nê qîsey aşnawitî, îmandê yizbaşî rê ecêb mend. Mileta ki Îsay dima ameyê, Îsay xo açarna hetê înana ew wuna va: “Ezo şîma rê vana, no îmano winayin hewna mi Îsraîlî mîyan di zî nêdî!” ¹⁰Merdimê ki yizbaşî riştîbî, senî ki ageyray keye, dî ki xizimkar bîyo weş.

Îsa Gan Dano Jew Xortî

¹¹Bahdo Îsa şî jû sûki, nameyê na sûk Nayîn bî. Telebeyê ey, camêrdî, cenî ew xeylê şêlig zî Ey dima bî. ¹²Hima ê amey kêberdê sûk hetek ki, a çeq di sûk ra cinaza jew merdimî ardê teber ki berê mezêl kerê. Na cinazaya lajdê jû cenîyerda vîya bî ew jew lajê ci tenya bi. Sûk ra bol merdimî zî cenîyekera pîya bî. ¹³Rebbî senî ki na cenîyek dî, zerrîya ci ay veşê ew ay rê va: “Mebermi!” ¹⁴Bahdo şî hetê cinazaya ew destê xo na cinaza ser, wexta êyê ki cinaza wegîrota, herunda xo di vinderdî. Îsay merdî rê va: “Xorto, ezo to rê emir kena, werz pay!” ¹⁵Wexta merdî xo kerd raşt û qîsey kerdî ew Îsay o peyser da marda ci.

¹⁶Pêro tersa ra bî wişkî, înan Ellay rê şukur kerd ew veynda: “Mîyabeyndê ma ra pêxemberêndo gird vijya ew Ella bixo ame paştî bido qewmdê xo!” ¹⁷Îsay nê girweyê ki kerdî, na xebera ci heme cadê Yawudîye di ew çorşmedê ci di, înan ra bî vila.

Yehya Îsay Rê Xeber Rişeno

¹⁸Telebanê Yehyay zî nê girweyê ki bîyê, pêro resnaybî Yehyay.^l Nay sera Yehyay veynda di tenan telebandê xo ¹⁹ew ê riştî Rebbî hetek ki Ey ra pers kerê, vajê: “Oyo ki do bîyameyê, rašta O tî yê? Yazî ma do jewnay bipawim?”

²⁰Nê telebey wirna amey Îsay hetek ew Ey rê va: “Yehyayo ki waftîz kerdo ma riştîm ki to ra pers kem: ‘Oyo ki do bîyameyê, rašta O tî yê? Yazî ma do jewnay bipawim?’ ”

²¹A çeq di Îsay bol nêweşî ew êyê ki ezîyet antê, ê kerdê weş. Merdimê ki cinan tepiştîbî, ê merdimî cinan ra reynayê ew çimê bol koran zî kerdê roşnî. ²²Îsay telebandê Yehyay rê va: “Şima tîya di çiçi aşnawit ew dî se, şirê nînan Yehyay rê vajê: Merdimê korî yê vînenê, fercî yê pay şinê, nêweşê cizamî yê benê pakî, merdimê kerrî yê aşnawenê, merdey ê werzenê ew feqîrî yê mijdîyana Ellay aşnawenê.^m ²³Kamo ki qandê mina nêguneno ero ew şîfe nêkeno, werrekê ey!”

Îsa Qalê Yehyay Keno

²⁴Wexto ki telebeyê Yehyay uja ra abiryay şî, Îsay millet rê Yehyay sera qisey kerdî: “Wexto ki şima şîyê gem Yehyay hetek, şima çiçi pawitê? Şima vatê, qay şima do jew qamîşê bivînê ki o yo va di şaneyeno? ²⁵Yazî vajê, şima şîyê çiçi bivînê? Şima qayilî bîyê jewerî çinado birîsimina bivînê? Şima zanê, merdimê ki çinayo winî vay danê xo ra ew zengîney mîyan di, ê winîni koşkan di roşenê! ²⁶Vajê, şima çiçi pawitê? Jew pêxember? Winî yo se, ez şima rê nay vaja, o pêxemberî sera yo! ²⁷Heqdê ey di verî ra winî vajîyabi:

---

l 7:18 Ê rojan di Yehya hewna newe kewtbi hepis.
m 7:22 Bewnîrê kitabdê Yeşaya'y di 61:1.

‘Bewnî, ezo xeberdarê xo verdê to rişena ki
O to rê ray hadre kero.’ⁿ

²⁸“Ez şima rê nay vaja, heme êyê ki cenîyer ra bîyê, înan mîyan di Yehyay sera kesna çinî yo. Hima nay bizanê, jewo ki Hukumdareyda Ellay d’o ew en werdîkek o, hewna o Yehyay zî sera yo.

²⁹“Wexto ki qewmî pêroy hetanî tahsîldarandê ci zî, qiseyê Yehyay aşnawitîbî ew vatê ki raya Ellay raya raşt a, ew ê ameybî Yehyay hetek ki o înan waftîz kero. ³⁰Ferîsîyan û Alîmanê Kitabana tenya reynayîşê Ellay qebul nêkerdbi ew qandê coy zî waftîz nêbîbî.

³¹“Ez şima rê vaja, merdimê nikay zeydê çiçîya yê? Yazî çiçi manenê? ³²Nê zeydê qeçkan ê, qeçekê ki çarşi di cadê mezatî di ronîştê ew pêjewbînandê xo rê vanê: ‘Ma lûlî cenê, şima kay nêkerd, ew ma lorî kerd, şima nêbermay!’

³³“Çiki Yehya ame, nan nêwerdê ew şerab nêşimitê, şima ey rê vanê ‘Cinin o!’ ³⁴Naqor Lajê Îsanî ame, werd û şimit, şima Ey rê zî vanê: ‘Hele bewnîrê, no nefsiz o, no serxoş o, embazê tahsîldaran û gunakaran o!’ ³⁵Hima êyê ki zerrîya ci hîkmetda Ellay rê akerdîya, înan hemin di hîkmeta Ellay do biaso.”

Cenîya Gunakar Îsay Rê Hurmet Kena

³⁶Jew Ferîsî Îsa dahwet kerd keyedê xo ki pîya nan bûrê. Îsa şî keyedê ey ew sifre di ronîşt. ³⁷Sûkda nê Ferîsî di jû cenîyênda gunakar bî ew heminan zanayê a gunakar a. Senî ki nay aşnawitîbî ki Îsa nê Ferîsî rê bîyo meyman, ay jû şûşa ruwenê lewantî girot û amê keyedê Ferîsî. ³⁸Îsay pey

ra amê, lingandê ey ver di çok bî û bermê ew hersî rijnay lingandê Îsay ser. Nay sera ay porrdê xoya lingê Îsay kerdî wişkî, lewî nay lingandê Îsaya ew ruwendê lewantîya lingê Îsay ruwen kerdî.

³⁹Ferîsîyo ki Îsa dahwet kerdo keyedê xo, xo bixo rê va: “Eki no merdim rašta pêxember bîyayê, Ey do bizanayê ki a kam bî, destê xo na Eya. Gerek Ey bizanayê na cenîyênda xirab a.”

⁴⁰Uja di Îsay Ferîsî rê va: “Sîmon, gerek ez to rê çîyê vaja!” Sîmonî va: “Vaj, mehlîmê mi!”

⁴¹Îsay va: “Wextê di, di merdimî benê, ê jew faîzcî^o rê benê deyndarî, êdê jeverî panj sey tene perreyo sêmin o ew êdê ê bînî zî pancas teney o. ⁴²Nê wîrdina zî pêrşan ê ew nêşenê deynê xo bidê. Qandê coy no faîzcî deynê wîrdina zî ci rê hîbe^p keno. Nînan ra kamcî do faîzcî ra bol hes bikero?”

⁴³Sîmonî va: “Ez vana, oyo ki deynê ci vêşî bi.”

Îsay va: “E, tî yê raşt vanê.” ⁴⁴Îsa weyna cenîyeker ra ew Sîmonî rê va: “Tî yê na cenîyer vînenê? Ez ameya to rê meymaney, to aw mi nêdê ki ez linganê xo bişuwa. Hima na cenîyer lingê mi hersandê xoya şitî ew porrdê xoya zî kerdî wişkî. ⁴⁵Ez ameya, to lew mina nêna, hima zeki ez ameya ki a ya lew nana lingandê mina. ⁴⁶To ruwen seredê mi ra nêsawit, hima na cenîyer ruwenê lewantîyo ki vay o, a sawit lingandê mi ra. ⁴⁷Ez to rê vaja: Gunayê ay bolî yê, ê ef bî, qandê coy a ya hendayê bol qedra mi zana ew mi ra hes kena. Kamî ki gunayê ci taynî yê ew ê ef bî, o zî tayn hes keno.”

⁴⁸Bahdo Îsay cenîyeker rê va: “Gunayê to ef bî!”

⁴⁹Meymananê bînan pêjewbînandê xo rê va: “No senî merdim o ki O yo gunayan zî ef keno?”

⁵⁰Ew Îsay cenîyeker rê va: “Îmanê to ti reynaya, silameteya şo!”

Cenîyê Ki Îsaya Pîya Geyrenê

8 Bahdo Îsa diwês wekîlandê xoya pîya sûk bi sûk ew dew bi dew geyrayê ew mijdîyana Hukumdareyda Ellay heme ca ra kerdê vila. ²Ew ê cenîyê ki Îsay cinî û nêweşîn ra reynaybî, ê zî tim û tim Îsaya pîya bî. Nê cenî, Meyrema Mecdelija ki Îsay ci ra hewt teney cinî vetîbî, ³Yohanna, cenîya Kuzay bî, Kuza serukarê Hêrodesî bi, ew Suzanna ew bê înan bol cenî Îsaya pîya şîyê. Nînan dest ra çend ki ameyê, Îsa û diwês wekîlandê ci rê xizimkarey kerdê.

Mesela Toximî

⁴Wexto ki heme sûkan ra qelfe qelfe şêlig pêdima ameyê Îsay hetek ew millet çorşmedê ey di arêbîyayê pêser, Îsay înan rê na mesel va: ⁵“Wextê di jew citêr beno, rojê o şîno toximê xo bikarro. Toximê tenîyo ki o karreno, taynê ci kewno ray ser û pay beno ew mirîçikî xo rê toximî wenê. ⁶Taynê ci kewno erdê sîyênî ser û ruweno, hima uja di nekme çinî yo, qandê coy beno wişk. ⁷Taynê ci zî kewno telîyan mîyan, telîyana pîya ruweno ew telî toximî fetisnenê. ⁸Naqor toximo ki kewno herrda rind ser, ruweno ew se fin vêşî mexel dano.”

Bahdê nê qisana Îsay veynda û va: “Goşê ki aşnawênê, wa rind biaşnawê!”

Îsa Mahneyê Meselda Toximî Vano

⁹Bahdo telebanê Îsay Ey ra mahneyê na mesel pers kerd. ¹⁰Îsay zî înan rê va: “Ellay şîma rê aqil dayo ki şîma sîrrê Hukumdareyda Ellay bizanê. Hima ê bînan rê ez do meselana vaja. Winî yo ki Qiseyê Mibarekî bîrê ca:

‘Ê weynenê zî, nêvînenê,
Ew ê aşnawenê zî, fahm nêkenê.’^q

¹¹“Mahneyê na mesel no yo: Toxim qiseyê Ellay, yanê mijdîyana Ellay a. ¹²Toximo ki kewto ray ser, yanê ê merdimê ki qisanê Ellay aşnawenê, hima Şeytan yeno, toximo ki zerrîda înan di karryayo, ey gêno beno ki ê emel nêkerê ew nêreyê. ¹³Toximo ki kewto erdê sîyênî ser, yanê wexto ki merdim ê qisaya Ellay aşnawenê, kêfa nê qisan gênê zerrîda xo, hima rêçe nêtepêşenê. Demeyê emelê nê qisan kenê ew çimhal ki ceribneyay se, îman ra kewnê dûrî. ¹⁴Toximo ki kewto telîyan mîyan, yanê êyê ki nê qisan aşnawenê, hima qaxu, zengîney ew kêfdê nê dinyay mîyan di ê fetisyenê ew mexelê ci bîyaye nêbeno. ¹⁵Naqor toximo ki kewto herrda rind ser, yanê wexto êyê ki nê qisan aşnawenê, zerrî ra wazenê ew nê qisan gênê zerrîda xo mîyan û uja di nimnenê, nê sebra damiş benê ew mexel danê.”

Roşn Di Heme Çî Aseno

¹⁶“Kes çila fînenno a ci û serê ci qapax nêkeno yazî çiler cay bin di^r nêronano. Halbiki o do çiler bero cado berza rono, winî ki kam yeno zerre, wa roşnî bivîno. ¹⁷Çiki teba mîyanikî nêmaneno, o do bizane yo, çîyo ki nimite yo, o do bivijyo roşn. ¹⁸Qandê coy rind xeyal bikerê ki şima yê senî goştarey kenê. Çiki kamo ki tede esto, tayna do bol ci deyo.^s Naqor kamo ki tede çinî yo ew o vano qay tey esto, ey dest ra no do zî bigêrîyo.”

q 8:10 Bewnîrê kitabdê Yeşaya'y di 6:9.

r 8:16 Yazî: lîndanî bin di

s 8:18 Yazî: Kamo ki nê sirra fahm keno, înan rê fahmeya deha bol do bideyo.

Merdimê Îsay Kamî yê?

¹⁹Maya Îsay û birayê ci ameybî Ey bivînê, hima millet ra înan nêşa ki bîrê Ey hetek. ²⁰Uja di xeber deyê Îsay va: “Maya to û birarandê toya, ê yê tebera pawenê ew wazenê to bivînê.”

²¹Hima Îsay înan rê va: “Êyê ki qisanê Ellay aşnawenê ew anê herun, ê may û birayê min ê.”

Îsa Firtinî Vindarneno

²²Îsa rojê telebandê xoya pîya nişt jû qayix ew înan rê va: “Hadirê, ma ravêrim overdê gol!” Înan qayix ramit ew gol vera kewtî dûrî. ²³Wexto ki ê ray ra bî, Îsa qayix di şî hewna. Wexta gol mîyan di firtineyêndo gird vijya û aw kewtê qayix mîyan ew ê bol kewtî teng. ²⁴Uja di ê şî Îsa kerd aya ew va: “Begê ma, Begê ma, werz, ma do bifetisyîm!”

Îsa werişt pay ew firtine zî, aw zî tahzîlî kerd. Wexta firtine û awa jû find' vinderyay ew heme ca bi rehat û bêveng. ²⁵Îsa ageyra telebandê xo ew înan rê va: “Kanî îmanê şima?”

Hima ê bol tersaybî ew ecêb mendîbî. Pêjewbîwandê xo rê va: “No kam o ki O yo firtine û aw rê emir keno ew ê yê zî goştareya ey kenê!”

Gerasa Di Jew Camêrdî Ra Cinî Vijyenê

²⁶Înan qayixa xo ramitê ew şîyê vera Gerasa. No welat qarşidê Celîle di ew overdê gol di bi. ²⁷Uja di senî ki Îsa qayix ra ame war, a sûk ra jew mêrdeko cinin ame vera Ey. Keylê mihal o, o yo teba xo ra nêdano, keye di nêvindeno ew herunda keyî di mixarandê merdanî di maneno. ²⁸Senî

---

§ 8:27 Wextdê Îsay di edet winî bi ki kamo ki merdê, o kerdê mixaran ew şîya gird nayê mixaran feka.

ki ey Îsa dî, o qîra ew xo lingandê Îsay ver di eşt erd ew vengaya veynda: “Ya Îsa, Ellayo ki heme çî sera yo Lajê Ellay, tî yê mi ra çiçî wazenê? To ra reca kena mi rê tahda meki!”²⁹ Çiki Îsay nê rihdê xirabî rê emir dabi ki nê merdimî verado ew ey ra bivijyo teber. Nê rihê xirabî xeylê mihalo ki no mêrdek xo rê kerdbi êsîr. Merdimî hirg fin zeydê mahkûmîya dest û linganê ci zencîrana girêdanê ew ey hetek nobet pawenê. Fina zî o zencîran visneno ew riho xirab ey gêno beno gem.

³⁰Îsay ey rê va: “Nameyê to çiçî yo?”

Ey va: “Lejyon.” Çiki bol vêşî cinî kewtîbî ey mîyan. ³¹Ê Îsay vero geyray ki înan cado nîyageyr nêrişo.

³²A çeq di zî, kerreya bolênda xozan a gird çerayê. Cinan Îsay ra reca kerd ki, wa Îsa înan verado ew ê şîrê xozan mîyan kewê. Îsay zî verda ê şîrê. ³³Wexta cinî mêrdekî ra vijay û şî, kewtî xozan mîyan ew bola xozan jû find' kerre ra remê vera cêr, pêrin xo eştî gol û fetisyay.

³⁴Senî ki şîwananê xozan nê girwey dî, uja ra remay û şî, girweyê ki bîyê, sûk ra ew heme dewandê ci ra kerdî vila. ³⁵Nay sera millet şî Îsay hetek ki çimandê xoya bivînê. Ê amey Îsay hetek ew dî ki mêrdeko ki cinî ci ra vijaybî, o lingandê Îsay bin di ronîştî ew çinayo zî piradaye, aqil o zî ci sered'. Uja di ê bol tersay. ³⁶Êyê ki no heme çî çimandê xoya dîbî, şî qewmî pêroy rê xeber dê ki no mêrdeko cinin senî bîyo weş. ³⁷Gerasa ra ew çorşmedê ujay ra millet pêro hendik tersêbî, amey Îsay ra reca kerd ki wa O înan hetek ra şîro dûrî. O zî nişt qayix ki peyser şîro over.

³⁸No mêrdeko ki cinan ra reyabi, Îsay ra waşt ki, wa Eya pîya şîro bigeyro. Hima Îsay o peyser rişt ew ey rê va:

³⁹“Fina ageyri keyedê xo ew girweyê girdîyê ki Ellay to rê kerdê, înan vaj!” No mêrdek zî ageyra ew Îsay ey rê çi girwey kerdê, heme cadê sûk ra kerd vila.

Cenîya Nêweş ew Keynaya Ki Merda

⁴⁰Wexto ki Îsa fina peyser ageyra overdê gol, şêlig kêfa ame vera Ey, çiki înan hemin raya ey pawitê. ⁴¹Uja di jew mêrdek ame vera Ey, nameyê ey Yayîros bi, o serokê sînagogî bi. Ey xo lingandê Îsay ver di eşt erd ew Ey ra reca kerd ki bîro keyedê ey. ⁴²Çiki xo ra jû keynaya ci bî, na keynek diwês serrî bî ew mergî fek di bî.

Wexta ki Îsa şî keyedê nê mêrdekî, şêligî hendik çorşmeyê Îsay girotbi, hinî kerdê ki Ey pay kerê. ⁴³Na millet mîyan di, jû cenîyek bî, diwês serrîyo ki gûnî tede şîyê, ew na cenîyeker heme çîyê xo dabi tixtoran, fina zî kesî nêşabi ay weş kero. ⁴⁴Na cenîyeker xo pey ra resna Îsay û destê xo eşt reşmedê çefîda ey, ew a çeq di gûnîya ci vinderd.

⁴⁵Îsay pers kerd va: “Kamî destê xo na mina?”

Kesî xo ser nêgirot se, Petrûsî va: “Begê mi, şêligî hendik çorşmeyê to giroto ki millet qelbîyaya to ser!”

⁴⁶Hima Îsay va: “Ez zana jewerî destê xo na mina. Çiki a çeq di mi ra hukmê vijya teber.”

⁴⁷Cenîyek weynê ki o do nimate nêmano, lertzê, xo eşt lingandê Îsay ver. Ay şêligî vero heme çî kerd eşkera, qandê çiçî destê xo nayo Eya ew a çeq di senî bîya weş.

⁴⁸Îsay ay rê va: “Keynay mi, îmanê to ti reynaya, silameteya şo!”

⁴⁹Hewna Îsay qisey kerdê, keyedê serokdê sînagogî ra jewerî zebur ard ew Yayîrosî rê va: “Keynaya to merd, hinda mehlîmî vêşî încirax meki.”

⁵⁰Îsay aşnawit ew Yayîrosî rê va: “Meters! Îman biki bes o, wexta a do bireyo!”

⁵¹Îsa ame keyedê ey se, bê Petrûsî, Yûhannay, Yaqûbî ew nînana pîya, bê pêr û marda keyneker, kes zerre nêverda. ⁵²Milet pêro na keyneker rê qahrîyay û bermay. Îsay înan rê va: “Mebermê! Na nêmerda, na rakewtî ya.” ⁵³Înan zanayê merda, qandê coy Îsay huway.

⁵⁴Naqor Îsay destê keyneker tepişt ew veynda: “Keynê, werz pay!” ⁵⁵A çeq di rih fina peyser ame keyneker ew a jû find' werişt pay. Îsay înan rê va ki tenekê nan bidê keyneker. ⁵⁶May û pîyê keyneker ecêb mendîbî ew Îsay ê tembey kerdî ki kesî rê qalê nê girwan nêkerê.

Îsa Diwês Wekîlanê Xo Rişeno

9 Îsay veynda diwês wekîlandê xo, quwet ew hukum da înan ki ê heme rihê xiraban sero hukum bikerê ew nêweşan weş kerê. ²Ey ê riştî ki xebera Hukumdareyda Ellay vila kerê ew nêweşan weş kerê. ³Ey înan rê wuna va: “Şima do qandê raysiyayen teba xo di nêberê, ne çuwe, ne tewre, ne nan, ne perrey ew ne zî di qolikî berê! ⁴Ew şima sifte kamî rê benê meymanî, hetanî şima a sûk ra abiryê, keyedê ey di bimanê. ⁵Naqor êyê ki şima qebul nêkenê, wexta ki şima uja ra abiryenê, tozê lingandê xo zî roşanê ki, wa ê bizanê înan şima rê senî çewtey kerda.”

⁶Wekîlî kewtî ray, dew bi dew mijdîyana Ellay heme ca ra kerd vila ew nêweşî kerdî weş.

Hêrodes Terseno

⁷Hukumdar Hêrodesî nê girweyê ki welat di bîyê aşnawitî ew ey nêzanayê ki se kero, çiki tayin vatê Yehya merg ra werişt, ⁸tayin zî vatê kişt da Ellay ra Îlyas Pêxember

ameyo ew ê bînan zî vatê pêxemberandê verênan ra jewê merg ra werişto. ⁹Hima Hêrodesî va: “Mi bixo milê Yehyay da birnayiş. Eceba no kam o, ezo wuna nê xeberanê ci aşnawena?” Qandê coy Hêrodes qayil bi ki Îsay bisilasno.^u

Îsa Panj Hezarî Merdiman Keno Mird

¹⁰Wekîlê Îsay peyser amey Îsay hetek ew çi girweyê ki înan bixo kerdê, pêro Ey rê va. Bahdo Îsay wekîlandê xoya pîya xo peyser ant sûkda Beytsayda. ¹¹Senî şêligî zana O yo uja di, Ey dima şî. Îsay zî ê peyser nîyaçarnay ew qeubul kerdî, Ey înan rê qalê Hukumdareyda Ellay kerd ew êyê ki mehtajê şîfay ê, ê zî kerdî weş.

¹²Hinî rojî kerdê şîro awar, nê diwês wekîlî amey ew Îsay rê va: “Na millet biriş, wa şîro nê dewî û çiftligê ki çorşmedê tîyay di, qenê hem xo rê cayê rakewtişî, hem zî tenekê werd vînenê, çiki ma yê tîya gema.”

¹³Hima Îsay va: “Înan rê şîma nan bidê!”

Înan zî va: “Ma di bê panj nanan ew di masan teba vêşî çinî yo. Yazî ti qayil ê ma şîm na hendayê millet rê nan bigîm?”

¹⁴Çiki uja di nezdîyê panj hezarî merdimî biyê.

Hima Îsay telebandê xo rê va: “Şîma şêligî rê vajê, wa qelfey bê ew roşê. Hirg qelfe wa nezdîyê pancas merdimî bo.” ¹⁵Telebanê Îsay winî kerd ew şêlig pêro ronîşt. ¹⁶Bahdo Îsay nê panj nanî ew di masey girotî, çimê xo açarnay hetê azmînîya ew şukur kerd. Ey nê nanî û masey bara kerdî, day telebandê xo ki şêligî ra vila kerê. ¹⁷Millet nan werd ew pêro bî mirdî. Naqor leteyê ki vêşî mendî, arêbîyay pêser ew înan ra diwês selî bî pirrî.

**Petrûs Mesîhî Silasneno ew Îsa
Yasifta Qalê Mergdê Xo Keno**

¹⁸Îsay rojê duay kerdê ew telebeyê ci tenya Ey hetek di bî. Uja di Îsay înan ra pers kerd: “Milet qandê mi se vana, ê vanê ez kam a?”

¹⁹Telebanê ci va: “Taynî vanê, no Yehya yo fina merg ra werişto, taynî vanê Îlyas o fina ameyo, ew taynî zî vanê, no pêxemberêndo verên o merg ra werişto.”

²⁰Îsay înan rê va: “Ma şima rê ki ez kam a?”

Wexta Petrûsî wuna va: “Ti Mesîhê, Xeleskaro ki Ellay wahd kerdo, O tî yê!”^û

²¹Wexta Îsay ê rind tembe kerdî ki ney kesî rê nêvajê. ²²Ey înan rê va: “Gerek Lajê Însanî bol ezîyet bianco. Merdimê pîlî, serê kahînan ew Alîmê Kitabana do Ey red kerê, kiştên dê, ew roja hîrin di O do merg ra werzo.”

Kamo Ki Îsay Dima Şiro, O Do Mergî Xo Çîman Bigîro

²³Bahdo Îsa heminan rê wuna va: “Kam ki qayil o mi dima bîro, o do xo ra ew kêfdê xo ra bivêro, hirg roj xaçê xo^v wegîro ew mi dima bîro.”^w ²⁴Çiki kam qayil o ganê xo bireyno, o do ey vinî kero. Hima kamo ki ganê xo xatirdê mi di vinî kero, o do ey bireyno. ²⁵Eki jew merdim dinyay hemî qezenc kero ew ganê xo vinî kero, o do ey rê çi fayde bikero? ²⁶Kamo ki mi ra û qisandê mi ra bişermayo, wexto ki Lajê Însanî pey hekmetda xoya û hekmetda Pêrdê xoya û melekana fina bîro, O do zî ê merdimî ra bişermayo. ²⁷Ez şima rê raştta ci vaja: Êyê

---

^û 9:20 Bewnîrê letedê 22:67.

^v 9:23 Yazî: çarmixê xo

^w 9:23 Yanê, kam ki qayil o Mesîhê Îsay dima bîro, gerek o merdim mesûley û zoreya rayda Îsay bizano ew înan bigîro xo ser.

ki tîya di vinderdey ê, şima ra taynê ci hendik Hukumdareya Ellay nêvînê, ê do merg nêvînê!”

Hîrê Telebeyê Îsay Ey Nûrî Mîyan Di Vînenê

²⁸Heşt rojî bahdê nê qisana, Îsa pey Petrûs, Yûhanna ew Yaqûbîya pîya şî jew kerrî ser ki duay bikero. ²⁹Wexto ki Îsay duay kerdê, rîyê ci virrya, çinayê ci zî bi çix-sipe ew berqîyayê. ³⁰Jû fin di, di camêrdî zî Ey hetek di asay ew Eya qisey kerdê. Nê camêrdî Mûsa û Îlyasîya bî. ³¹Nê nûrdê cinetîya berqîyayê ew Îsay rê qalê soyindê ci kerdê, meramê Ellayo ki Îsay do Yeruşalîm di bîyardayê ca^x, qalê ey kerdê.

³²Petrûs û ê di telebeydê bînî hewndo xorî di kewtîbî, hima hesyay xo ew dî ki Îsa yo nûrdê cinetîya berqîyeno ew ê di camêrdî yê zî Ey hetek di. ³³Înan kerd ki Îsay hetek ra abiryê, Petrûsî Îsay rê va: “Begê mi, çî rind o ki ma yê tîya di, veradi ma hîrê komî virazim, jû to rê, jû Mûsay rê ew jûna Îlyasî rê.” Hima Petrûsî winî vatê, çiki ey nêzanayê o yo se vano.

³⁴Çeqa ki Petrûsî nê qisey kerdî, hewrê ame ew înan rê kerd sersî. Senî ki hewrî serê înan girot, telebey tersay. ³⁵Hewrî ra vengê ame va: “No Lajê min o, mi O weçînayo, goştareya ey bikerê!” ³⁶Bahdê nê qisana ê weynay ki Îsa tenya yo. Teleban no heme çîyo ki dîyo, zerrîda xo di nimitê ew ê rojan di kesî rê qal nêkerdê.

Îsa Jew Lajekî Ra Cinî Vejeno

³⁷Şewrayêrî Îsa hîrê telebandê xoya pîya kerre ra ame war, bol şêlig ame vera Ey. ³⁸Şêligî mîyan ra jew mêrdekî veynda Îsay va: “Mehlîmê mi, ez to ra reca kena, finê bewnî nê lajdê mi, xora o lajê mi tenya yo. ³⁹Jew riho xirab ey tepêşeno ew

o jû find' qîreno, no riho xirab ey xişmêna dano tîya ro, dano uja ro hetanî kew^v kewno fek, heme cayê lajekî keno dirbetin, ew bahdo zorêna ey rehat veradano. ⁴⁰Mi telebandê to rê reca kerd ki ê nê rihê xirabî biqewirnê, hima înan nêşa.”

⁴¹Wexta Îsay wuna va: “Ey cisno bêîman û ray-ser-kewte! Ez do hetanî çimhal şima mîyan di ba ew damişê şima ba? Lajê xo bîya tîya!”

⁴²Lajek hewna ameyê hetê Îsaya ki rihê xirabî fina o eşt erd ew da tîya ro, da uja ro. Hima Îsay riho xirab tahzîlî kerd, lajek kerd weş û peyser da pêrdê ci. ⁴³Êyê ki uja di bî, hemin na hekmeta Ellay a gird dî ew ecêb mendî.

Îsa Fina Qalê Mergdê Xo Keno

Çeqa ki şêlig pêro girweyê ki Îsay kerdê înan rê ecêb mendîbî, Ey telebandê xo rê wuna va: ⁴⁴“Rind goştareya mi bikerê ezo şima rê se vana: Nezdî ra Lajê Însanî do bideyo merdiman dest.”

⁴⁵Hima înan fahm nêkerdê ki O yo se vano. Ellay mahneyê nê qisan înan ra nimitbi ki ê nînan hewna fahm nêkerê. Ew ê zî tersayê ki qandê ê qisan pers kerê.

Kam Heminan Sera yo?

⁴⁶Teleban mîyabeyndê xo di qisey kerdê ki înan ra kam heminan sera yo. ⁴⁷Îsay zanayê çiçî kewtê înan zerre, qandê coy Ey jew qeçek giroto hetek ⁴⁸ew înan rê wuna va: “Kamo ki namedê mina nê qeçekî qeçul keno, o mi zî qeçul keno. Ew kamo ki mi qeçul keno, Oyo ki ez rişta, O zî ey qeçul keno. Eki winî ya, mîyabeyndê şima di kamo ki xo cêra vînenno, o raşta heminan sera yo.”

Kamo Ki Şima Vero Nêvindeno, O Heta Şima yo

⁴⁹Wexta Yûhannay Îsay rê wuna va: “Begê mi, ma jew mêrdek dî, ey namedê toya cinî qewirnayê. Ma ey vero vijyayê, nêverdayê, çiki o yo zeydê maya to dima nîno.”

⁵⁰Îsay zî va: “Ey veradê! Çiki kamo ki şima vero nêvindeno, o heta şima yo.”

Samerîyeyijî Îsay Qebul Nêkenê

⁵¹Ellay do Îsa bigirotayê azmîn, o wext nezdi bi. Qandê coy Îsay verê xo kerd hetê Yeruşalîmîya ew gamê xo vera uja eştê. ⁵²Îsay xeberdarî verdê xo riştî. Xeberdarî amey jû dewda Samerîye ew ê qayilî bî Ey rê uja di ca hadre kerê. ⁵³Hima dewijî qayilî nêbî Îsay meyman kerê, çiki o şîyê Yeruşalîm. ⁵⁴Senî ki telebandê Îsay ra Yaqûb û Yûhannaya na aşnawit, înan Îsay rê va: “Rebbî, ti wazenê ma azmîn ra adir bivarnim nînan ser ew nînan telef kero!”

⁵⁵Hima Îsay xo açarna vera telebandê xo ew qahrîya înan ra ⁵⁶ew bahdo şî jûna dew.

Kamo Ki Îsay Dima Şiro, O Do Peynî Mewno

⁵⁷Hewna ray ra bî, jewerî Îsay rê va: “Ti şîrê kotî se, ez hadre ya to dima bîra.”

⁵⁸Îsay zî ey rê va: “Bew, êdê lûwan qulê ci estê, êdê mirîçikan zî halînê ci estê, hima cayê Lajdê Însanî çinî yo ki sereyê xo rono.”

⁵⁹Îsay jewnay rê va: “Mi dima bê!”

Hima ey va: “Begê mi, veradi ez verî şira pêrê xo mezêl kera.”

⁶⁰Hima Îsay ey rê wuna va: “Merdan veradi, wa ê bixo merdanê xo mezêl kerê. Hima ti şo ew xebera Hukumdareyda Ellay vila ki!”

⁶¹Jewnay zî va: “Rebbî, ez bol qayil a toya pîya şira, hima veradi ez verî şira kufletdê xo ra xatir buwaza.”

⁶²Îsay ey rê va: “Merdimo ki haletî tepêşeno ew weyneno xo peynî, o merdim rewayê Hukumdareyda Ellay nîyo.”

Hewtay Telebî Rê Wezîfe Deyeno

10 Bahdo Rebbî telebandê xo ra hewtayna merdimî^z weçînay ew wezîfe da înan. Hirg sûk û cayo ki O do bixo bişîyayê, Ey ê hewtay tenî ra didi didi verdê xo riştî ujaya. ²Îsay înan rê wuna va: “Mexel bol o, hima emeley taynî yê. Qandê coy wihêrdê mexeli Rebbî rê reca bikerê ki, wa mexeldê xo rê emeley birişo. ³Hadê, de şirê! Ezo şima zeydê kavirana rişena vergan mîyan. ⁴Xo di çîyê meberê, ne pêlekê perran, ne tewreyê nanî, ne zî postalî^a xo di berê. Ray ra kesî rê silam medê ew mevinderê. ⁵Çimhal ki şima kewnê jew keyî mîyan, sifte vajê ‘Nê keyî sero wa silametey bo!’ ⁶Eki uja di merdimo ki silametey ra hes keno esto se, silameteya şima do ey sero bimano. Eki çinî yo se, silametey do fina ageyro şima ser. ⁷Keyeyo ki şima sifte şinê mîyan, uja di bimanê ew çîçî deyeno şima, ey bûrê û bişimê, çiki merdimo ki xeftîyayo qezencê xo keno heq. Keye bi keye megeyrê.

⁸“Çimhal ki şima yenê jû sûk ew ê şima qebl kenê, wexta çîçî anê şima ver, ey bûrê. ⁹Nêweşê ki a sûk d'ê, înan weş kerê ew merdiman rê vajê ‘Hukumdareya Ellay ameya şima ra nezdi!’ ¹⁰Hima eki şima yenê jû sûk ew uja di kes şima qebl nêkeno, wexta bivijyê teber ew kuçandê a sûk di wuna vajê ¹¹‘Tozê sûkda şimayo ki lingandê maya mendo, ma yê ey zî çimandê şima vero roşanenê. Hima nay bizanê ki Hukumdareya Ellay

^z 10:1 Tayn yazidê kihanandê bînî zî vano: Hewtay û didi merdimî.

^a 10:4 Yazî: xamikî.

ameya nezdi!’¹² Ezo şima rê vana: A roja ki Hukmê Ellay do bîro, halê a sûk do, haldê sûkda Sodomî ra deha bêter bo.

¹³“Wax bi to ro, Xorazîn! Wax bi to ro, Beytsayda!^b Hend kerematê ki şima di bî, eki nê kerematî Sûr û Sayda^c di bibîyayê se, merdimanê ujay do rewnayo tewbe bikerdayê, ê do çuwalî xo ra dayê, wel xo sere ro kerdayê. ¹⁴Qandê coy, Roja Hesabî di halê Sûrî ew êdê Saydayî do haldê şima ra rind bo! ¹⁵Ma ti, sûka Kefernahûm, ti vana qay ti do bigêrîyê azmîn? Ti do birşîyê hetanî cehnimî bin!

¹⁶“Kamo ki goştareya şima keno, o yo goştareya mi zî keno. Kamo ki şima qebl nêkeno, o yo mi zî qebl nêkeno. Kamo ki mi qebl nêkeno, Oyo ki ez rişta, o yo Ey zî qebl nêkeno.”

Hewtay Telebey Ageyray

¹⁷Hewtay telebey kêfa peyser ageyray ew Îsay rê va: “Rebbî, senî ki ma nameyê to dayê, rihê xirabî zî emirdê ma bin di bî.”

¹⁸Îsay înan rê va: “Mi dî ki Şeytan zeydê virsika azmîn ra kewt erd. ¹⁹Bewnîrê, mi hukum da şima ki şima marran û demaşkulana lingandê xo bin di pay kerê ew hukmê şima zî hukumdê dişmenî hemî sera bo ew qe çîyê do şima rê zirar nêdo. ²⁰Hima kêf mekerê ki rihî yê goştareya şima kenê, hima kêf bikerê ki nameyê şima Ellay hetek di yazi bîyo!”

Sebebê Kêfdê Girdî

²¹A çeq di, Rihê Mibarekî Îsa kerd pîrr ew Ey kêfa veynda Ellay: “Pîyê mi, Rebbîyê erdî û azmînî, to rê şukur bo, çiki to no çî merdimandê aqilan û zanayan ra nimit, hima êyê ki

b 10:13 Xorazîn û Beytsayda Celîle mîyan di, Îsay tede wahzî daybî.

c 10:13 Merdimê Sûrî ew Saydayî gawirî bî, çiki Ellayê înan putî bî. (Bewnîrê kitabdê Yeşaya'y di 23:1-16.)

zeydê qeçkana teba nêzanê, to înan rê akerd. Xora meramê to zî no bi, Pîyê mi!

²²“Pêrê mi heme hukum da destandê mi. Kes nêzano Laj kam o, Pî tenya zano. Ew kes nêzano Pî kam o, hima Laj tenya zano ew êyê ki Laj qayil o ki bizanê, ê zî zanê Pî kam o.”

²³Bahdo ageyra telebandê xo, înan tenya rê wuna va: “Girweyê ki şima dî, çimê ki nînan vînenê, werrekê înan. ²⁴Çiki ezo şima rê vana: Girweyê ki şima yê nika vînenê, bol pêxemberî ew bol hukumdarî qayilî bî nînan bivînenê, hima înan nêdî. Qiseyê ki şima yê nika aşnawenê, ê qayilî bî nînan biaşnawê, hima înan nîyaşnawitî.”

Mesela Embiryandê Rindî

²⁵Jew Alîmê Kitaban qayil bi Îsay bicerbino, qandê coy ame Îsay hetek ew Ey ra çiyê pers kerd: “Mehlîmê mi, ez do se kera ki şira cinet ew hetan û hetan Ellaya pîya ba.”^ç

²⁶Îsay ey rê va: “Mibarek Qanûn di senî yazi bîyo? To uja di çiçi wend?”

²⁷Alîmê Kitaban wuna va: “Ti do Rebbî, Ellayê xo, heme zerrîda xoya û gandê xoya, heme hukum û aqildê xoya bisîn! Ew ti ki senî xo sînenê, embiryananê xo zî winî bisîn!”

²⁸Îsay zî va: “Tî yê raşt vanê, wuna bik, ti do nêmirê.”

²⁹Hima ey fina pers kerd ki bixo neheq nêbo ew naqor zî va: “Embiryane mi kam o?”

³⁰Wexta Îsay ey rê na mesel va: “Jew mêrdek Yeruşalîm ra şiyê cêr, hetê Erîhaya. Ray ra qaşqûnî ey tepêşenê, heme çiyê ci gênê, danê piro ew ey winî nîm-merg erdo veradanê, şinê. ³¹A çeç di zî jew kahîn a ray ra ravêreno, o nê mêrdekî erdo-kewte

ç 10:25 Yazî: Mehlîmê mi, lazim o ez se kera ki emirê bêsoyinî mêras bigîra?
d 10:32 Lewî: Camêrdê ki ezbetda Lewî ra bi, Keyedê Ellay di xizmet kerdê.

vînenô, hima o a kişta ray ra ravêreno, şino. ³²Jewna mêrdek, ezbeta Lewî^d ra reseno uja, o zî ey erdo vînenô ew zeydê ê bînîya ravêreno, şino. ³³Naqor jewna a ray ra yeno, no jew Samerîyeyij o. Senî ki o nê mêrdekî erdo dirbetin vînenô, zerrîya ci ey veşena. ³⁴No şino ey hetek, ruwen û şeraba saweno dirbetandê ci ew pêşeno. Bahdo ey nano herdê xo ser ew ey ano jew xan ew weyneno ey. ³⁵Şefaqêrî Samerîyeyij di teney perreyê sêminî vejeno, dano wihêrdê xanî ew ey rê vano: ‘Rind bewnî ney! Eki nînan ra vêşî mesrefê to şino, wexto ki ez peyser ageyrena, dana to.’ ”

³⁶Îsay pers kerd: “Tî yê se vanê? Nê hîrê raywanan ra kamcînî no mêrdeko ki qaşqûnan dest kewtbi, ey rê embiryaney kerd?”

³⁷Alîmê Kitaban va: “Oyo ki ey rê rehim kerd ew qeyret kerd.”
Wexta Îsay ey rê va: “Eki winî yo, ti zî şo ew eynî winî bik!”

Îsa yo Keyedê Marta û Meyrem Di

³⁸Wexto ki Îsa û telebandê xoya raywanî bî, amey jû dew. Uja di jû cenîyek, nameyê ci Marta bî, ew ay Îsa dahwet kerd keyedê xo. ³⁹Jû waya nay zî, nameyê ci Meyrem bî, Meyrem lingandê Rebbî bin di ronîştbi ew goştareya qisandê ey kerdê. ⁴⁰Naqor Marta kewtbî teşqele ki nan hadre kero. Bahdo amê Îsay hetek ew Ey rê va: “Rebbî, qe tî yê teba nêvanê? Waya mina xizmet di mi tenya verdana, ay rê vaj ki, wa mi rê qeyret bikero.”

⁴¹Rebbî ay rê va: “Marta, Marta, tî ya qaxuyê bol çî gêna ew kewna teşqele. ⁴²Halbik jew çî tenya lazim o, Meyrem xo rê rindê ci weçîna, ew o do ay ra nêgêryo.”

Dua Do Senî Bîbo

11 Îsay cayên di fina duay kerdê. Wexto ki duayê xo qedînê, jew telebeyê ci Ey rê va: “Rebbî, zeki Yehyay telebeyê xo misnay, ti zî ma winî bimisni ki ma do senî duay bikerim.”

²Îsay înan rê va: “Şima ki duay kenê, wuna vajê:

“Pîyê ma, boka nameyê to mibarek bo.
Hukumdareya to bîro.

³Hirg roj nano ki ma rê lazim o, bidi ma.

⁴Gunayanê ma ef ki,
Çiki êyê ki ma rê neheqey kerda,
Ma yê zî înan hemin ef kenê.
Ma xirabeya mecerbin.”

⁵Bahdo Îsay înan rê wuna va: “Şima ra jewê, nîmedê şew di şiro jew embazdê xo ew ey ra reca bikero, vajo: ‘Embazê mi, mi rê deyna hîrê nanî bidi, ⁶çiki jew meymanê mi ray ra ameyo ew teba çinî yo ki ey rê rona, o bûro.’ ⁷Wexta qe embazê şima zerre ra wuna vano: ‘Mi rehat veradi, kêber kilîtkerde yo, ew qeçê min ê zî ca di, mi het di rakewte yê, ez qe nêşena werza û tebayê bida to.’ ⁸Ez şima rê vaja, qandê embazey o do nêwerzo, hima qandê bêrfîyeyda ey, o do werzo ew çiçî lazim o, do bido ci. ⁹Ay ra ezo şima rê vana: Buwazê, o do şima deyo, bigeyrê ci, şima do bivînê, kêberî bicenê, o do şima rê abîyo. ¹⁰Çiki kamo ki buwazo, o gêno. Kamo ki bigeyro ci, o vînenno ew kamo ki kêberî biceno, ey rê abîyeno.

¹¹“Şima mîyan ra kamcî pî, eki qeçê ci ci ra mase buwazo, marr dano ci? ¹²Yazî jew hak buwazo, demaşkul dano ci? ¹³Eki şima na zerrîda xiraba zanê ki qeçandê şima rê çiçî rind o ew ey danê înan, Pîyê şimayo ki azmîn di, kamo ki Ci ra Rihê Mibarekî buwazo, O do heqûnheq bol vêşî nêdo ci?”

Îsa û Rihê Xirabî

¹⁴Rojê Îsay jew riho xirab o lal jew mêrdekî ra vet teber, a çeç di mêrdeko ki lal bi, ziwane ey abîya ew qisey kerdî.

Mileta ki uja di bî, ecêb mend. ¹⁵Hima înan ra tayin vatê: “O yo rihanê xiraban hukumdê Belzebûlîya vejeno, Belzebûl serdarê heme rihandê xiraban o.”^e

¹⁶Taynandê ci zî Îsa cerbinayê, înan waştê ki Îsa azmîn ra elematênda gird înan misno. ¹⁷Îsay fikrê înan zanayê, qandê coy Ey înan rê wuna va: “Kamcî hukumdarey xo mîyan di bibo di hetî, a hukumdarey bena xirabe. Ew jew keye zî xo mîyan di bibo di hetî, o keye zî beno xirabe. ¹⁸Naqor şîma yê vanê, ezo hukumdê Belzebûlîya rihanê xiraban qewirnena, hima eki Şeytan zî xo mîyan di bîyo di hetî, o yo hewna senî şeno hukum bikero? ¹⁹Ew eki ezo hukumdê Belzebûlîya rihanê xiraban qewirnena, merdimê şîma yê hukumdê kamîya înan qewirnenê? Merdimê şîma do bixo hesabê nê qisan şîma ra pers kerê. ²⁰Hima eki ezo destdê Ellaya rihanê xiraban qewirnena, winî bizanê ki Hukumdareya Ellay ameya şîma ser. ²¹Jewê hewna hendik hukmê ci esto, rextê ci ew tifinga ci ci dest di, o keyeyê xo paweno, tebayê ey zirar nêvînenno. ²²Hima jewna ki hukmê ci êdê ey ra vêşî yo, wexto ki o ame ew o kerd bîndest, rext û tifinga ci ci ra girot û heme çîyê ci kerd vila. ²³Kamo ki heta mi nîyo, o yo mi vero vindeno, ew kamo ki mina pîya nîyarêdano, o yo keno vila.”

Rihê Xirabî Senî Peyser Ageyrenê

²⁴“Wexto ki jew merdimî ra riho xirab vijya teber, geyreno ki xo rê cayêndo rehat bivîno. Çimhal ki cayê nêvînenno, xo bixo rê vano: ‘Ez fina ageyra keyedê xo yo verên rind beno, keyeyo ki ez ci ra vijyaya!’ ²⁵Wexto ki peyser yeno keye,

---

e 11:15 Îsay no name *Belzebûl* qandê Şeytanî vato. Orişinal nameyê ci *Baal-Sebub* o, o jew putê Filistiya bi, mahneyê ci Serdarê Mêsan o. (Bewnîrê kitabdê 2. Krallarî di 1:1-6.)

vînenno ki heme ca pak gezi bîyo ew arêbîyayo pêser. ²⁶Ney sera o şino, hewtna teney rihê xirabîyê ki hewna ey ra zî arî yê, înan gêno yeno ew ê uja di roşenê. Ew soyin di, halê nê merdimî verî ra deha beno xirab.”

Werrekê A Cenîyer

²⁷Îsay ki nê qîsey kerdê, jû cenîyer şêligî mîyan ra veynda va: “Werrekê a cenîyer ki ti wegîrotê, ardê dinya ew şit dayo to!”

²⁸Îsay zî wuna va: “Raşt a ci, werrekê înan, êyê ki goştareya qîsandê Ellay kenê ew înan anê herun!”

Milet Nişanî Nêvînena

²⁹Çorşmedê Îsay di millet verî ra bîyê bol, wexta Ey wuna va: “No cîso, cîsnêdo xirab o, o yo nişanê wazeno, hima bê nişandê Yûnis Pêxemberî, jûna nişan do nêdêyo! ³⁰Yûnis senî miletda Nînova rê bi nişan, Lajê Însanî do zî nê cîsnî rê winî nişan bo. ³¹Rojda Hesabî di, hukumdara ki verarojî di hukumdarey kerdbî^ê, a do merdimandê nê cîsnîya pîya werzo ew a do nê cîsnî mahkûm kero. Çiki na Hukumdara Verarojî, tax o kijdê dinyay ra amê tîya ki goştareya hîkmetdê Silêmanî^f bikero. Halbik Oyo ki nika tîya hewna Silêmanî sera yo! ³²Roja Hesabî, mileta Nînova^g zî do werzo ew nê cîsnî mahkûm kero. Çiki senî Yûnisî înan rê wahzî day, înan tewbe kerd. Ew Oyo ki Yûnis Pêxemberî sera yo, O yo nika tîya di!”

---

^ê 11:31 *Hukumdara Verarojî*: Na Qiraliçe welatdê Saba (newe vanê Etyopya) ra bî, ew a amê Îsrail ki hîkmet û zengîneya Qiral Silêmanî bivîno. (Bewnîrê kitabdê 1. Krallarî di 10:1-13.)

^f 11:31 *Qiral Silêman* lajê Dawidî bi ew bol aqil û bol zengîn bi.

^g 11:32 *Nînova* sûka gird da Aşûrî bî. Ê Aşûrîjî Tewratê Yawudîyan nêzanayê, hima wexto ki Yûnisî wahzî daybî, înan pêro tewbe kerdbi. (Bewnîrê kitabdê Yunusî.)

Mesela Roşney

³³“Qe jew merdim, çila fînenno a ci se, a çiler nênimneno ew lênî bina nêronano. Vera ney, çiler cado berza ronano ki kam yeno zerre, wa roşnî bivîno. ³⁴Çim roşnîya bedenî ya. Eki çimê to rind vînenê, wexta bedenê to pêro beno roşn, naqor çimê to rind nêvînenê, wexta bedenê to pêro beno tari. ³⁵Winî rind xeyal bik ki roşnîya ki to di, wa tari nêbo! ³⁶Eki bedenê to pêro roşn o ew cayêndê ci tari nîyo, o do pêro roşn bo zeydê çilaya ki roşn dana to.”

Wax Bi Şima Rê, Alîmê Kitaban û Ferîsî!

³⁷Çeqa ki Îsay qiseyê xo qedînay, jew Ferîsî O dahwet kerd keyedê xo ki pîya nan bûrê. Îsa şî keyedê ey ew sifre di ronîşt. ³⁸Nê Ferîsî senî dî ki Îsay verdê nanî destê xo nêşitî, ecêb mend.

³⁹Wexta Rebbî ey rê wuna va: “Şima Ferîsî, şima teberê tas û sihanan^h kenê pak, hima zerreyê şima xirabey û çimveysaneyay pîrr o. ⁴⁰Şima bêaqilî yê! Zeki Ellay teberê kesî viraşt, ma zerrî zî Ellay nêviraşt? ⁴¹Naqor çîyo ki tas mîyan di, şima ey bidê feqîran, wexta heme çîyê şima beno pak!

⁴²“Wax bi şima rê, şima Ferîsî! Şima nehnî ra, vaşdê sedefî ra ew heme zerzewat ra zikatê xo danê Ellay. Hima heqê jewnay nêdanê ew Ellayê xo nêşinenê. Hima lazim o ki şima nê çî bîyarê herun ew ê çîyê bînî zî pey goş nêkerê! ⁴³Wax bi şima rê, şima Ferîsî! Şima sînagogan di cayê rindî gênê, ew çarşi di şima qayilî yê mîlet şima rê silam bido. ⁴⁴Wax bi şima rê! Mezelê ki cayê ci beli nîyê, şima manenê înan! Merdimê ki sera ravêrenê zî nêzanê ki ê mezeli yê.”

⁴⁵Uja di jew Alîmê Kitaban Îsay rê wuna va: “Mehlîmê ma, tî yê nê qisana ma rê xedir kenêⁱ.”

⁴⁶Îsay va: “Wax bi şîma rê zî, Alîmê Kitaban! Baro ki nêwegêryeno, şîma merdiman rê vanê, ey wegîrê, hima şîma bixo qandê nê barî gîşt^a xo zî nêlûnenê. ⁴⁷Wax bi şîma rê, çiki şîma mezelanê pêxemberan virazenê, halbik kalikanê şîma ê pêxemberî kiştî. ⁴⁸No wina şîma yê sucê kalikandê xo rê şahîdey kenê ew înan qebul kenê. Çiki kalikanê şîma ê pêxemberî kiştî ew şîma yê zî mezelanê înan virazenê. ⁴⁹Qandê coy Hîkmeta Ellay wuna vato: ‘Ez do înan rê pêxemberî ew wekilî birişa, hima ê do taynanê ci bikişê ew taynanê ci zî eskence kerê.’ ⁵⁰No hesaba siftedê dinyay ra hetanî nika çend pêxemberî kişyayê, ⁵¹Habîl^v ra hetanî Zekeryay^k, Zekeryayo ki mîyabeyndê sekûda qurbanî û Keyedê Ellay di kişyayo, gûnîya nînan hemin do no cîsn ra pers bo. Ezo şîma rê vana, no cîsn ra o do pers bo. ⁵²Wax bi şîma rê, Alîmê Kitaban! Kêbero ki kes heme çî fahm keno, şîma kilîtê ê kêberî girot û berd. Şîma bixo o kêber ra zerre nêşîyê ew êyê ki qayilî bî şîrê zerre, şîma ê zî nêverday zerre.”

⁵³Wexto ki Îsa no keye ra vijya şî, Alîmê Kitaban û Ferîsîyana tim xeyalê ey kerdê ew Ci ra bol qisey pers kerdê ki ⁵⁴Ey fek ra qiseyênda çewt vejê ew Ey neheq kerê.

Dirîyey Ra Xo Bipawê

12 Fina hezarana merdimî çorşmedê Îsay di arêbîyaybî pêser, winî bolî bî ki înan pêjewbînî pay kerdê. Îsa

i 11:45 Yazî: haqaret kenê

f 11:46 Yazî: engîşt^a xo

j 11:51 *Habîl* lajê Ademî bi. Habîl merdimêndo raşt bi ew merdimo ki en sifte kişyabî, o bi. (Bewnîrê kitabdê Yaratılışⁱ di 4:8-10.)

k 11:51 *Zekerya* jû pêxember bi ew wextê verî di qiseyê Ellay vatê, hima mîlet o kişt. (Bewnîrê kitabdê 2. Tarihlerⁱ di 24:20-22.)

sifte ageyra telebandê xo ew înan rê wuna va: “Amîndê Ferîsîyan ra xo bipawê, no amînê dirîye yo! ²Çîyo ki nimate yo, o do bivijyo duz ew çîyo ki mîyanîkî yo, o pêro do bizane yo. ³Qandê coy qiseyê ki şima tari di vatê, ê do pêro rojdihîr di bîaşnawyê. Ew şima çîçî kêberan pey di jewerî goşa vato se, o do fekan ra vila bo.”

Metersê

⁴“Ezo şima dostandê xo rê vana, êyê ki bedenî kişenê ew ey ra vêşî nêşenê teba bikerê, înan ra metersê! ⁵Hima ez şima rê vaja, şima do kamî ra bitersê: Oyo ki verî ganê kesî gêno ew dima zî şeno kesî çekero cehnim, şima ey ra bitersê. Ezo şima rê vana, ey ra bitersê! ⁶Kes panj mirîçîkî, di quruşîya nêroşeno, winî nîya? Ew Ellay nînan ra qe jûwa ci xo vîra nêkerda. ⁷Hima Ellay çim di, şima bol mirîçikan ra deha vêşî qedrî yê. Qandê coy metersê, porro ki seredê şima ya zî, o pêro amorde yo.

⁸“Ez şima rê vaja: Kamo ki merdiman ver di mi qebul kero, Lajê Însanî do zî melekandê Ellay ver di do ey qebul kero. ⁹Hima kamo ki merdiman ver di mi înkâr kero, o do zî melekandê Ellay ver di winî înkâr bo. ¹⁰Kamo ki Lajê Însanî rê kufir kerdo, o gunayê ey do ef bo. Hima kamo ki Rihdê Mibarekî rê kufir kerdo, o gunayê ey do ef nêbo.

¹¹“Eki rojê şima ancenê sînagogan, hukumdaran û hakîman ver, wexta qaxu megîrê ki şima do uja di se vajê ew senî neheqey ra bireyê. ¹²Çiki qiseyê ki îcab kenê, a çeç di Riho Mibarek do ê qisan bîyaro şima vîrî.”

Axmaxo Ki Zengîneyda Xoya Paye Keno

¹³Şêligî mîyan ra jewerî veynda Îsay, va: “Mehlîmê mi, birardê mi rê vaj, mêraso ki pêrdê ma ra mendo, wa ey mina bara kero.”

¹⁴Îsay zî ey rê wuna va: “Ey merdim, kamî mêrasdê şima sero no heq dayo mi?” ¹⁵Bahdo Îsay înan rê va: “Xo heme çimveyşaney ra bipawê! Çiki zengîney emrê însanî derg nêkena.”

¹⁶Ew Îsay înan rê na mesel va: “Wextê di jew merdimêdo bol zengîn beno, erdê ci bol mexel dano ¹⁷ew no merdim xo bixo rê vano ‘Ez do se kera? Cayê mi çinî yo ki ez do hendayê tenî kotî arêda pêser.’ ¹⁸Dima vano ‘Ez zana se kera, ez do embaranê xo birijna ew herunda înan di xo rê girdanê ci viraza! Ew ez do nê tenî ew zexiredê bînîya pîya heme embarandê xo di arêda pêser. ¹⁹Wexta ez do gandê xo rê vaja: Ganê mi, to bol serran rê texmîne xo kerdo. Nika zerrîda weşa bûr, bişim ew bewnî kêfdê xo!’

²⁰“Hima Ella ey rê wuna vano: ‘Ey axmax! Ganê to do emşo to ra peyser bigêrîyo! Çîyo ki to arêdayo, o do kamî rê bimano?’ ”

²¹Bahdê na mesel Îsay şêligî rê va: “Êyê ki tim xo rê mal arêdanê pêser, hima Ellay het di tebayê ci çinî yo, soyinê înan wuna beno.”

Qaxu Megîrê

²²Îsay telebandê xo rê zî wuna va: “Ay ra ezo şima rê vana: Qaxuyê emirdê xo megîrê, mevajê ma do çîçî bûrê ew çîçî xo ra dim! ²³Çiki no gan werdî ra qedr o, ew no beden zî çinay ra qedr o! ²⁴Bewnîrê mirîçikan ra, ê ne karrenê, ne arêdanê, ne embarê ci, ne zî axurê ci estê, ew fina zî Ella înan keno mirdî. Ew şima ê mirîçikan ra bol qedrî yê! ²⁵Şima ra kam pey qaxu-girotena şeno emrê xo deqeyê derg kero? ²⁶Eki hukmê şima nêkekî rê zî çinî yo, winî şima yê çîçî rê qaxuyê çîdê bînî gênê?

²⁷“Bewnîrê, vilikê gem senî benê girdî! Ê yê karê nêkenê ew rêştan nêrêşenê. Hima ez şima rê vaja: Silêman hend

zengîneyda xoya fina zî zeydê jûwerda nînan çinayo weş xo ra nêdabi. ²⁸Îmanê şima kemî yo, vaşo ki ewro vilik dano ew meşt çebîyeno adir, fina zî Ella çinayo wuna weş dano ey ra se, winî bizanê ki O do heqûnheq çina şima ra do. ²⁹Qaxu megîrê ew mevajê ma do çiçi bûrê û bişimê. ³⁰Miletê nê dinyay tim û tim nê çî dima şinê. Halbik Pîyê şima zano, şima mehtajê nînan ê. ³¹Şima verî Hukumdareyda Ellay dima şirê, wexta nê pêro do xora bideyê şima.

³²“Bola werdîkek, ti meters! Çiki Pîyê şima yo zerrî ra Hukumdareya xo dano şima. ³³Çiçi şima esto, ey biroşê ew perranê ci bidê feqîran! Xo rê pêleko ki kihan nêbeno ew axret di zengîneya ki nêqedîyena, ay arêdê pêser. Uja di xirxiz çinî yo bitiro ew pepikî çinî yê ki bûrê. ³⁴Çiki xezîneyê şima kotî d'o se, zerrîya şima do zî uja di bo.”

Qandê Ê Dinyay Hadrey Bê

³⁵“Wa mundîya şima piştî bo ew çilaya şima zî a ci vistî bo! ³⁶Zeki xizimkarî ki axayê ci şîyo veyve ew ê yê raya ey pawenê, winî ki çimhal axayê ci kêberî biceno se, ê bişê ey rê kêberî akerê. ³⁷Werrekê ê xizimkaran ki axayê ci wexto ki peyser yeno, hewna ê ayay ê ew ê yê raya axay pawenê! Ez şima rê raşt a ci vaja: O do wexta verbanik! girêdo xoya ew xizimkaran veyndo sifre û do bixo înan rê xizmet bikero. ³⁸Eki axa nîmedê şew di, yazî şefaqî rew yeno ew xizimkaranê xo hewna ayay vînenno se, werrekê înan!

³⁹“Hima nay bizanê: Eki jew wihêrê keyî bizano xirxiz çimhal yeno, wexta o nêverdano xirxiz keyedê ci mîyan kewo. ⁴⁰Şima zî tim winî hadrey bê! Çiki, çeqa ki şima yê Ey qe nêpawenê, Lajê Îsanî do a çeq di bîro.”

⁴¹Petrûsî pers kerd va: “Rebbî, tî yê na mesel ma wekîlan rê tenya vanê, yazî tî yê ma heminan rê vanê?”

⁴²Rebbî zî ey rê wuna va: “Xizimkarêndo raşt û bîaqîl kam o? Wihêrê ci do nê xizimkarî xizimkarandê bînan sera kehya kero ew o zî wextdê ci di nan û aw bido înan. ⁴³Werrekê ê xizimkarî, wexto ki wihêrê ci yeno keye, ey karî sero vînenol ⁴⁴Ez şima rê raşta ci vaja: Wihêrê ci do malê xo hemî bido ey dest. ⁴⁵Hima eki no xizimkar xo pîze di vajo ‘Axayê mi do hewna berey bîro.’ Qandê coy o do bûro, bişimo, serxoş bo ew xizimkarandê bînan ro do. ⁴⁶Wexto ki axayê ci peyser ageyra, qe no xizimkar a roj û sehat nêzano. Axayê ci do ey rind koteg ro do, bahdo ey çekero bêîmanan mîyan ew o do înana pîya ezabê xo banco.

⁴⁷“Xizimkaro ki meramê axadê xo rind zano, hima fina zî hadre nîyo ew meramê ey nêkeno, o do bol ezab banco. ⁴⁸Hima jewêno ki nêzanayîş ra girweyê çewtî keno ew kotegî keno heq, o do tayn kotegî bûro. Çiki kamî rê vêşî deyayo, o do ey ra vêşî buwazîyo. Kamî rê bol çî amanet deyayo, nê merdimî ra fina hend çî do peyser buwazîyo.”

Wextê Qerarî

⁴⁹“Ez ameya ki erdî sero jew adir wekera, kaşka wa nika ra kil nê adirî kewtayê! ⁵⁰Hima gerek ez verî xo waftîz kera, ew hetanî no waftîz bîro ca, tenganeya mi bol gird a! ⁵¹Şima yê vanê qay ez ameya ki silametey bîyara erdî ser? Nê, ezo şima rê vana, ez ameya ki merdiman pê ra abirna. ⁵²Neya tepya, eki jew keye di panj merdimî estê, ê do di hetî bê, hîrê teney do kişta jewî di bê ew di teney do zî kişta bînî di bê. ⁵³Pî do fikrê lajî ew laj do zî êdê pêrdê xo qebul nêkero. May do fikrê keyner ew keyna do zî êdê mar qebul nêkero. Vistrû do fikrê veyver ew veyv do zî êdê vistrûwer qebul nêkero.”

Hendik Firsên o To Destîd'

⁵⁴Îsa fina ageyra millet ew şêligî rê wuna va: “Wexto ki şîma weynênê rojawan ra jew hewr o şîno cor, şîma a çeq di vanê ‘Yaxer o yeno’ ew winî beno. ⁵⁵Naqor, vayê veraroj ra yeno, şîma vanê ‘O do germ bo’ ew o zî winî beno. ⁵⁶Şîma dirî yê! Çiki şîma weynênê erd û azmîn senî aseno, fahm kenê, vanê, ayam do wuna bo. Ew senî beno, şîma yê mahneyê nê wextî nêzanê?

⁵⁷“Şîma yê hewna çi bixoy nêzanê ki çiçî raşt o? ⁵⁸Jewêno ki ti ci rê deyndar ê ew ey ti dayê mahkema, çend to dest ra yeno, hendik tî yê ray ra, eya umiş bi. Eki ti winî bîrê hakîmî ver, hakîm do to bido qerdîyanî dest ew o do zî to çekero hepis. ⁵⁹Ez to rê vaja, hetanî ti quruşê soyinî zî nêdê, hinî ti uja ra nêşenê bivijyê!”

Tewbe Bikerê

13 A çeq di tayn merdimî amey Îsay hetek ew girweyo ki Pîlatosî^m kerdo, Ey rê va. Celîle ra tayn camêrdî ameyê ki Keyedê Ellay di qurban bikerê. Wexto ki înan qurbanî birnayê, Pîlatosî ê dayê kiştîş ew gûnîya înan û êdê qurbanandê ci kerdê tê mîyan. ²Îsay înan rê wuna va: “Êyê ki kişyayê, şîma vanê qay Celîleyijandê bînan ra vêşî gunakarî bî, ay ra wuna ezîyet antî? ³Ezo şîma rê vana, nê, eki şîma tewbe nêkerê se, şîma heme do winî telef bê! ⁴Yazî, ê des û heştⁿ merdîman bîyarê xo vîrî, qelaya^o ki çorşmedê Şîloaxî di guna pîro ew des û heşt merdimî ey bin di mendî. Şîma vanê qay ê zî, nê

m 13:1 Pîlatos jew walîyo Romay bi, ey Yawudîye sero hukumdarey kerdê.

n 13:4 Yazî: heştês

o 13:4 Yazî: kûleyo

merdimê bînê ki Yeruşalîm di mendê, nê hemin ra xirabî bî?
⁵Ezo şima rê vana, nê, eki şima tewbe nêkerê se, şima heme do zî winî telef bê!”

Enciloro Bêmxel

⁶Bahdo Îsay înan rê na mesel va: “Rezdê jew merdimî mîyan di jew encilor esto. Mêrdek yeno, geyreno encîlî ew qe jû zî nêvînenê. ⁷Wexta o reşberdê rezdê xo rê wuna vano: ‘Bewnî, ezo hîrê serrî yo yena ew nê encilorî di geyrena encîlî, hima nêvînena. Ney bibirni! Qandê çiçi quwetê erdî bigîro.’

⁸“Hima reşber wihêrdê rezî rê wuna vano: ‘Begê mi, emserr zî veradi, hetanî ez çorşmeyê ci bikena ew gubre bida ci. ⁹Belkî hewna mexel dano, eki serrna mexel nêdano, ma ey birnenê!’ ”

Îsa Rojda Şabatî Di, Jû Cenîyekera Qozix Keno Weş

¹⁰Îsay Rojda Şabatî di, jew sînagog di wahzî dayê. ¹¹Uja di jû cenîyeka qozix bî, des û heşt serrîyo ki rihêndo xirab kewtbi ay mîyan, a kerdbi qozix ew ay nêşayê xo raşt kero. ¹²Îsay a dî ew veynda xo hetek ew ay rê wuna va: “Wayê, nêweşînda xo ra birey!” ¹³Ey destê xo nay cenîyeker ser, cenîyek jû find’ bî raşt û Ellay rê şukur kerd.

¹⁴Hima serdarê sînagogî hêrs bi, çiki Îsay na cenîyek Rojda Şabatî di kerdbî weş. Ey şêligî rê wuna va: “Qandê karî, hefte di şeş rojî estê. Ê rojan di bêrê, şîfa buwazê, Roja Şabatî meyêrê!”

¹⁵Uja di Rebbî ey rê wuna va: “Şima dirî yê! Şima ra kam herê xo yazî gayê xo hirg roj, yazî Roja Şabatî, arrda simerî ra nîyakeno ew aw ser nêbeno? ¹⁶Hima na cenî keyna Îbrahîmî ya, des û heşt serrîyo ki Şeytanî a girêdaya, Roja Şabatî di kes nêşeno ê girî akeroy ew ay bireyno?”

¹⁷Bahdê nê qisandê Îsay, êyê ki Ey vero qisey kerdîbî, ê heme şermayay. Naqor şêligî pêro qandê girweyê hekmetinîyê ki Îsay kerdîbî, înana bol bî şa.

Mesela Dendikdê Simaqî ew Mesela Mîrazî

¹⁸Bahdo Îsay înan rê wuna va: “Hukumdareya Ellay senîn a, ez şîma rê vaja çiçi manena? ¹⁹Hukumdareya Ellay zeydê dendikdê simaqîya ya^p, jew merdim dendikê simaqî gêno, bostandê xo di karreno ew no dendik ruweno, beno dar. Bahdo mirîçikî azmîna perrenê yenê ew gilandê na dara halîn virazenê.”

²⁰Îsay fina va: “Ez vaja Hukumdareya Ellay çiçi manena? ²¹Hukumdareya Ellay zeydê mîrazî^q ya, jû cenî nûncikekê mîraz gêna, kena jû legenda ardan mîyan û alawena, ew o ê mîrî pêroy tirşeyneno.”

Kêbero Teng

²²Îsa wexto ki ray ra bi ew şîyê hetê Yeruşalîmîya, sûkan û dewan ra ravêrdê ew wahzî dayê. ²³Wexta jewerî Ey ra pers kerd va: “Rebbî, tî yê vanê bol taynî do bireyê?”

Îsay wuna va: ²⁴“Qeyret bikerê ki şîma kêberdo teng ra şîrê zerre. Ez şîma rê nay vaja, bahdo bol merdimî do buwazê şîrê zerre, hima ê do nêşê şîrê zerre. ²⁵Eki wihêrê keyî werişt kêber kilît kerd se, şîma do tebera bimanê. Wexta şîma do kêberî bicenê, vajê, ‘Rebbî, ma rê kêberî ak!’

“O do zî şîma rê vajo, ‘Ez nêzana şîma kamî yê ew kotî ra yê!’

²⁶“Wexta şîma do vajê, ‘Ma toya pîya nan werd, şîmit ew to kuçandê ma di wahzî dayê.’

---

p 13:19 Dendikê simaqî bol bol werdî yo.

q 13:21 Mîraz yazî mîraj

²⁷“Hima O do şima rê wuna vajo, ‘Ez nêzana şima kamî yê ew kotî ra yê! Çimandê mi vera dûrî kewê, çiki şima xirabîn kerda!’

²⁸“Wexta şima do bivînê ki Îbrahîm, Îshaq, Yaqûb ew ê pêxemberê bînî, ê heme Hukumdareyda Ellay d’ê, hima şima bixo zî çebîyayê teber, wexta şima do biberme ew dindananê xo biqîrçinê. ²⁹Rojakewten ra ew rojawan ra, veraroj ra ew peyaroj’ ra merdimî do bîrê ew do Hukumdareyda Ellay di sifre di roşê. ³⁰Ew bewnîrê, êyê ki heminan dima yê, ê do vernî di bê, ew êyê ki vernî di, ê do zî heminan dima bimanê.”

Îsa Yerusâlîmî Vera Mixul Weno

³¹A çeq di çend Ferîsî amey ew Îsay rê wuna va: “Werz, tîya ra abiryî, şo cana, çiki Hêrodes^s qayil o to bikişo!”

³²Îsay înan rê wuna va: “Şîrê, a lûwer rê vajê: ‘Ewro û meştîya ez do rihanê xiraban biqewirna, nêweşan weş kera ew roja hîrin di ez do mirazdê xo resa.’ ³³Ez do hewna ewro, meşt ew bîro zî rayda xo ra şîra, çiki jew pêxember gerek Yerusâlîmî mîyan di bimirol

³⁴“Yerusâlîm, Yerusâlîm, pêxemberê ki Ella rişeno to rê, ti înan kişenê ew xeberdaranê ci zî, sî kenê! Ez zî çend finî qayil bîya ki zeydê jû qirpa ki leyrekanê xo arêdana perrzanandê xo bin, zeydê aya qeçandê to arêda çorşmedê xo, hima şima nêwaşt. ³⁵Qandê coy keyeyê şima do, yanê Yerusâlîm do bêwihêr veradeyo! Ez şima rê nay vaja, hinî şima do mi nêvînê hetanî wexto ki şima vajê, ‘Oyo ki namedê Rebbîya yeno, O mibarek bo!’ ”

r 13:29 Yazî: zime

s 13:31 *Hêrodes Antîpas* Celîle sero hukumdarey kerdê, ey Yehya eşt zîndan ew bahdo da kişten. (Bewnîrê letedê 3:19-20 ew 23:7)

Îsa yo Keyedê Jew Ferîsî Di

14 Jû Roja Şabatî¹, Îsa şî keyedê jew serdardê Ferîsîyan di nan bûro ew camêrdê ki keyedê Ferîsî di arêbîyaybî pêser, çimê heminan Îsay sero bî. ²Uja di Îsay ver di jew mêrdêk bi ew no mêrdêk nêweş bi, gandê ney di aw arêbîyayê pêser ew qol û saqeyê ci pêro masay bî. ³Îsay Alîmê Kitaban û Ferîsîyan ra pers kerd: “Roja Şabatî di, kes jew nêweşî weş kero, no wuna rind o, yazî ar o, Qanûnê Ellay o se vano?” ⁴Înan teba nêva. Wexta Îsay destê xo na nêweşî ser, o kerd weş ew rişt keye.

⁵Bahdo Îsay înan rê wuna va: “Roja Şabatî bo zî, lajê şima yazî jew gayekê şima bîrrî mîyan ro guno, kam şima ra ey uja ra herund' nêvejeno?” ⁶Nê qisan ser ra, înan nêşa çîyê vajê.

Meymandarey Di Cayo Weş Megeyrê

⁷Îsa weyna ki meymanê ki dahwet bîyê, ê yê ravêrenê cordê sifrî ew geyrenê cado weş di roşê. Wexta Îsay înan rê na mesel va: ⁸“Eki jew to nandê veyvî rê dahwet keno, wexta hend cordê salon di meroş. Beno ki ey jewna to ra hesibnayeyo dahwet kerdo. ⁹Wexta wihêrê veyvî do bîro, to rê vajo, ‘Cayê xo bidi nê merdimî’, wexta ti do bişermayê ew werzê, şîrê cêrdê heminan di roşê. ¹⁰Qandê coy, eki jewî ti dahwet kerdê, şo cêrdê heminan di roş. Winî ki çimhal wihêrê keyî ame to rê vajo, ‘Dostê mi, bê wuna ravêr cor!’ Wexta êyê ki toya pîya sîfre di ronîştê, heminan ver di ti benê ercîyaye. ¹¹Jewo ki xo heminan ra cor bizano, o do bikewo cêr, ew jewo ki xo cêr ra bizano, o do zî ercîyaye bo.”

---

§ 14:1 *Roja Şabatî*: Na roj di, Yawudîyan qe karê nêkerdê.

¹²Îsa ageyra wihêrdê keyî ew ey rê wuna va: “Eki ti qayil ê şan di yazî dihîr di nan bidê, wexta biraran û merdimanê xo, yazî embazan û embiryanandê xo yê zengînan dahwet meki, çiki ê do zî to dahwet kerê ew peyser bidê to. ¹³Hima herunda înan di, wexto ki ti dahwet danê, veyndi ê merdimê ki feqîrî yê, fercî yê, seqetî yê ew korî yê. ¹⁴Wexta werrekê to, çiki ê nêşenê peyser bidê to. Hima roja soyinî di, wexto ki merdimê raştî merg ra weriştî, Ella bixo do to rê ewêzî bikero.”

Mesela Dahwetda Gird

¹⁵Meymanê ki Îsaya pîya sifre di ronîştey bî, înan ra jewerî, senî ki nê qisey aşnawitî, Îsay rê wuna va: “Êyê ki ê do Hukumdareyda Ellay di pîya nan bûrê, werrekê înan hemin!”

¹⁶Îsay zî ey rê na mesel va: “Jew merdimî dahwetênda gird kerd hadre ew qandê nandê şanî veynda bol merdiman. ¹⁷Wextê nanî, xizimkarê xo rişt ki meymanan rê vajo: ‘Hadê bêrê, heme çî hadre yo!’

¹⁸“Hima pêro zeki qisanê xo jewî kerê, jewerî ey rê va: ‘Reca kena qusurdê mi mewnî, çiki mi jew erd giroto, gerek ez şira bewnîra ey.’

¹⁹“Jewnay ci rê va: ‘Mi panj çitî gay girotî, ezo şina înan bicerbina, qusurdê mi mewnî.’

²⁰“Naqor ê bînê ci zî wuna va: ‘Ez newe jewjîyaya, ay ra ezo nêşena bîra.’

²¹“Wexto ki no xizimkar peyser ageyra ew hal û mesela nê merdiman begdê xo rê va, wihêrê keyî hêrs bi ew xizimkardê xo rê va: ‘Rew vazdi, şo kuçandê na sûk ra ew merdimê ki feqîrî, fercî, seqetî ew korî yê bivîn, bîya tîya!’

²²“No xizimkar peyser ame ew begdê xo rê va: ‘Begê mi, mi emrê to ard ca, hima hewna ca esto.’

²³“Wexta wihêrî wuna va: ‘Winî yo se, şo rayda welatî ser, sînordê sûk ra, uja di ti kamî vînenê, reca bik bêya tîya ki, wa keyeyê mi pirr bo.’ ²⁴Ez şima rê vaja, ê merdimê ki verî dahwet bîbî, înan ra kes do şamîda mi ra tam nêkero!”

Telebey Do Heme Çî Bigîrê Çiman

²⁵Wexto ki Îsa fina ray ra bi, bol millet eya pîya şîyê. Îsa ageyra înan ser ew wuna va: ²⁶“Kam ki wazeno mi dima bîro, gerek o do mar û pêrê xo, cenîyera xo, qeçanê xo, war û biraranê xoya ew hetanî ganê xo bixo zî xo çim ra vejo, jewmbî nêşeno telebeyê mi bo. ²⁷Kamo ki xaçê xo’ xo doşî nênano ew mi dima nîno, o nêşeno telebeyê mi bo.

²⁸“Şima ra jew, wexto ki qayil bo banê virazo, o do verî hesab nêkero? Hele perreyê ci do bes bikero, nêkero? ²⁹Çiki, eki hîmê banî rono ew nêşo biqedîno, wexta êyê ki bivînê, ê pêro do ey bihuwê ew wuna vajê, ³⁰‘Nê merdimî hîm rona ew nêşa peynîya ci bîyaro.’

³¹“Yazî, hukumdaro ki qayil o jewna hukumdariya lej bikero, o do verî qe texmîn nêkero ki, eceba o do bişo des hezarî merdimana, vîst hezarîya baş bikero, yazî nêkero? ³²Eki o do nêşo, qenê hendik hewna hukumdaro bîno dûrî di, ey rê xeber rişeno ew pers keno ki qandê umiş bîyayişî şertê ey çîçî yê. ³³Şima ra zî, jewo ki heme çîyê xo xo çim ra nêveto, o merdim nêşeno telebeyê mi bo.”

Mesela Sol

³⁴“Sol qedr a, hima eki sol tamê xo vinî kero, tamê ci senî do fina peyser bîro? ³⁵A sol ne herr rê, ne zî zibilî rê bena, kes do ay çekero teber. Goşê ki aşnawenê, wa rind biaşnawê.”

Mesela Mîda Vinîbîyayî

Mesela Mîda Vinîbîyayî

15 Fina tahsîldarî û gunakarî heme arêbîyayê çorşmedê Îsay ki qisanê ey bîaşnawê. ²Alîmê Kitaban û Ferîsîyana zî xo fek di vajîyayê ew wuna vatê: “No merdimo gunakaran qebul keno ew înanan pîya nan weno!”

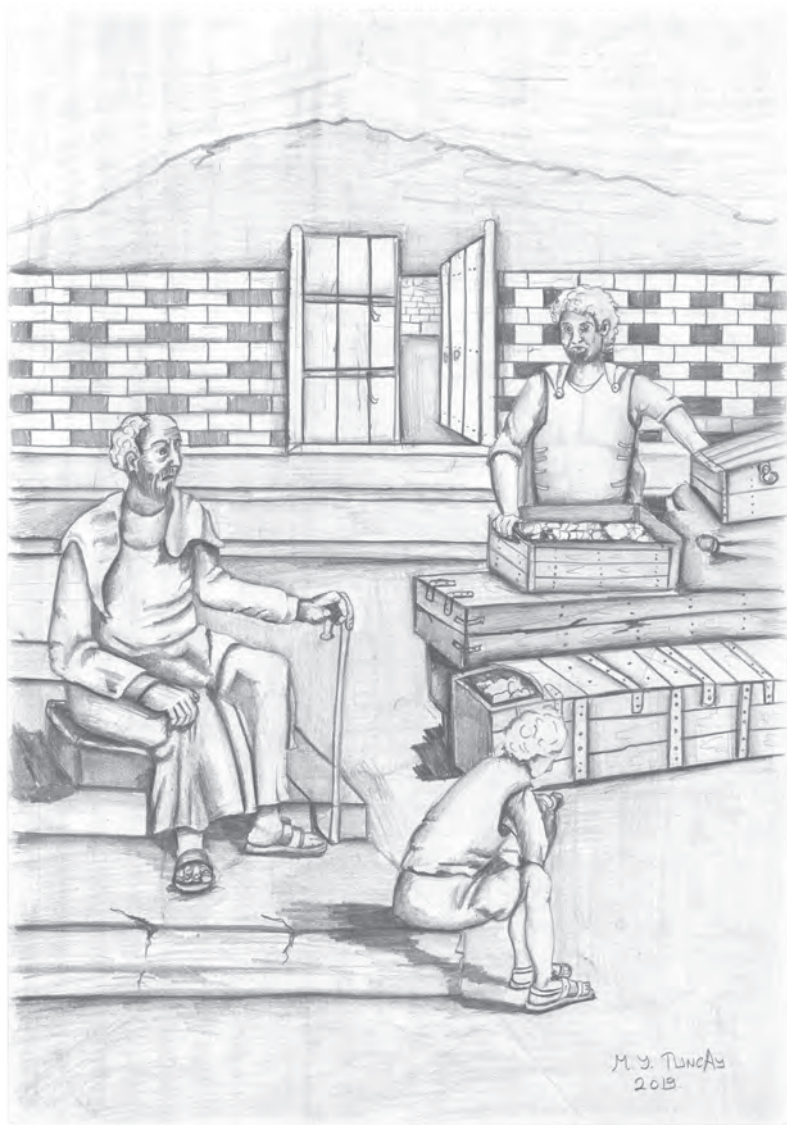
³Wexta Îsay zî înanan rê na mesel va: ⁴“Şima ra kam se tene mîya ci^u bibo, ew nînan ra jûwer vinî kero se, şima se vanê, o do ê neway û new tenan gema nêverdo? Ew a jûwa ki bîya vinî, heta ki ay nêvîno, o do ay dima nêşiro? ⁵Naqor, çimhal ki a dî, kêf keno, ay gêno xo doşî ew ⁶ageyreno keye. Veyndano embazan û embiryanandê xo ew înanan rê vano: ‘Bêrê, mina pîya kêf bikerê, çiki mîya mi bîbî vinî, mi fina a dî!’

⁷“Ez şima rê vaja: Ellay hetek di zî winî yo, wexto ki tek jew gunakar gunayandê xo ra tewbe keno, qandê nê gunakarî cinet di bol kêfo gird beno. Qandê neway û new merdimê rindîyê ki mehtajê tewbî nîyê, înanan rê hend kêf nêbeno.”

Perreyo Vinîbîyaye

⁸“Yazî jû cenî, des perreyê sêminî ci di estê ew nînan ra jewê ci kerd vinî se, a do wexta çiler a ci nêfîno ew a do heme cayê keyî gezi nêkero? Heta ki ê perrî nêvîno, a do nêgeyro ey? ⁹Naqor, çimhal ki perreyê xo dî, veyndana embazan û embiryanandê xo ew înanan rê vana: ‘Bêrê, mina pîya kêf bikerê, çiki perreyo ki mi kerdbi vinî, mi fina o dî!’

¹⁰“Ez şima rê nay vaja: Wexto ki tek jew gunakarî zî tewbe kerd, melekê Ellay qandê ey zî wuna kêf kenê.”

Mesela Lajde Vinîbîyayî

Mesela Lajdê Vinîbîyayî

¹¹Bahdo Îsay va: “Wextê di, di lajê jew merdimî benê. ¹²Nînan ra qijê ci pêrdê xo rê vano: ‘Pîyê mi, mêrasdê to ra çend kewno mi, hîseyê mi bid.’ Pîyê ci zî milkê xo wirna lajandê xo ra keno bara.

¹³“Bahdê neya bol nêrameno, lajo qij çîyê xo hemî arêdano pêser ew şino welatêndo dûrî, uja di salme geypreno ew mêrasê xo bêhesab xerc keno. ¹⁴Wexto ki winî ey heme çîyê xo xerc kerd û qedîna, no welat di qitlixêndo gird beno, wexta o zî pêrşan beno. ¹⁵No xort şino jew merdimêndo nê welatî rê xizimkarey keno. No mêrdek zî ey rişeno gem ki xozandê ci rê şivanîn bikero. ¹⁶No xort hendik beno veyşan, winî qayil beno ki pey werddê xozana pîzeyê xo mird kero, hima kes ey zî nêdano ci.

¹⁷“Soyin di, aqilya xo ew xo bixo rê wuna va: ‘Hend emeleyê pêrdê mi estê, werdê înan o vêşî vêşî deyeno, ew ezo tîya di veyşaney ra gest mirena. ¹⁸Ezo werza şira pêrdê xo hetek ew ey rê vaja: Pîyê mi, mi to û Ellay ver di xo kerd gunakar. ¹⁹Ez hend ercîyaye nîya ki lajê to ba, qandê coy mi zeydê jew emeledê xo qebl bik!’

²⁰“Ew o werzeno, kewno ray ki şiro pêrdê xo hetek. Hewna o keye ra dûrî bi, pêrê ci dî ki o yo yeno ew zerrîya pêrdê ci ey rê veşena. No vazdano pêşiyeno lajdê xo mil ra û lewî nano pa. ²¹Lajê ci ey rê vano: ‘Pîyê mi, ez to û Ellay ver di bîya gunakar, ez hend ercîyaye nîya ki lajê to ba!’

²²“Hima pîyê ci veyndano xizimkarandê xo û înan rê vano: ‘Rew çinayê en rindî bîyarê, ey ra dê! Giştane ey gişt kerê^û ew xamikî ci pay kerê! ²³Nala warîkerder bîyarê, bibirnê ki ma do bûrê ew kêf bikerê! ²⁴Çiki no lajê mi merdbi, fina bi

weş; ew o bibi vinî, fina vîneya.’ Nay sera ê bol kêf kenê, şênayî virazenê.

²⁵“Naqor lajo pîl hewna erdan sero bi. Bahdo senî ki o yeno keyî ra nezdi, vengê dêran û govend aşnaweno. ²⁶O veyndano jew xizimkarî ew ey ra pers keno, vano: ‘Se bîyo?’

²⁷“O zî ci rê wuna vano: ‘Birayê to peyser ameyo, ew pêrê to fina lajê xo weş û war dîyo, qandê coy nala warîkerdî birnaya.’

²⁸“Uja di no lajo pîl beno hêrs ew qayil nêbeno şiro zerre, wexta pîyê ci vijyeno teber û ey ra reca keno. ²⁹Hima laj pêrdê xo rê vano: ‘Bewnî, nê hendayê serrîyo ki ezo qandê to zeydê xizimkarîya girweyena ew qe finê zî ez qisada to ra teber nêvijyaya. Hima qe rojê to jew bizêkek zî nêda mi ki ez embazandê xoya pîya şênayî bikera. ³⁰Naqor nê lajê to milkê to berd, cenîyandê xirabana werd, bahdo ame keye ew to qandê ey nala warîkerdî birnê.’

³¹“Pêrê ci ey rê va: ‘Lajê mi, tî yê tim û tim mi hetek di, çiçî mi esto, pêro êdê to yo. ³²Oxil, ma senî kêf nêkem? Gerek ma kêf bikerê, çiki no birayê to merdbi, fina bi weş, ew bibi vinî, fina vîneya!’ ”

Mesela Kehyadê Bêemelî

16 Bahdo Îsa ageyra telebandê xo ew înan rê na mesel va: “Jew merdimo zengîn beno ew jewna kehyayê ney beno. Merdimo zengîn aşnaweno ki kehyayê ci hend merdimo rind nîyo, milkê begdê xo salme keno vila. ²Wexta begê ci veyndano ey ew vano: ‘Girweyê ki to kerdê, hemin ra xebera mi esta, hesabê kehyayeyda xo bidi û şo, çiki ti hinî nêşenê mi rê kehyayîn bikerê!’

³“No kehya xo bixo rê vano: ‘Ez do nika se kera, begê min o mi kar ra vejeno. Hinda ez nêşena erdî bikena ew ez şermayena ki parse zî bikera. ⁴Ez zana newe se kera, gerek ez xo rê

embazî bivîna ki qenê wexto ki ez tîya ra qewirneyaya, ê mi gênê xo hetek.’

⁵“No fikra o heme deyndarê begdê xo veyndano xo hetek. O sifteyêndê ci ra pers keno: ‘Ti begdê mi rê çend deyndar ê?’

⁶“O zî vano: ‘Se sîtil ruwenê zeytûnan.’

“Kehya vano: ‘Ha to rê, roş ew seneda deynî pancas yazi ki!’

⁷“Bahdo o jewnay rê vano: ‘Ma ê to, çend deynê to esto?’

“O vano: ‘Se çuwal xele.’

“Kehya ey rê zî vano: ‘Seneda xo bigî ew heştay yazi ki!’

⁸“Ew begê ci ey winî aşnaweno, o wesbê ey dano, çiki ey aqila hereket kerdo.

“Xora merdimê nê dinyay, nesildê xo mîyan di, ê merdimê ki raştî yê, înan ra deha aqilî yê.’⁹ Ew ez şima rê vaja, xo rê pey maldê nê dinyaya embazî qezenc kerê ki çimhal soyinê na zengîney ame se, şima do keyeyê ki hetan û hetan bimanê, înan mîyan qebl bê.”

Qalê Merdimê Raştî

¹⁰Îsay va: “Jew merdimo ki girwedo werdîkek di dirist o, o merdim girwedo gird di zî dirist beno. Hima eki jewê girwedo werdî di bêemel o, girwedo gird di zî bêemel o. ¹¹Eki şima xezînedê nê dinyayê zûray rê diristî nîyê, kam xezîneyê raştay amanetê şima keno? ¹²Ew eki şima amanetdê jewnay rê diristî nîyê, wexta kam teba dano şima ki şima ey rê wihêrey bikerê?

¹³“Qe jew xizimkar nêşeno ki goştareya di wihêran bikero. Wexta ey rê jewdê ci do rind bo ew jewdê ci do ar bo, yazî o do zerrî ra ê jewerî bihesibno ew ê bînî zî pey goş kero. Şima nêşenê ki kiştê ra Ellay rê ew kiştê ra zî perran rê quley bikerê.”

---

v 16:8 Yazî: Xora çeçekê nê dinyay nesildê xo mîyan di, ê çeçkandê roşnî ra deha aqilî yê.

¹⁴Senî Ferîsîyan nê qîsey heme aşnawitî, Îsay huway, çiki çimê înan perran ra mirdî nêbîyê. ¹⁵Ew Îsay zî înan rê wuna va: “Şima yê xo merdîman ver di kenê rindî, hima Ella zano zerrîya şima senîn a. Çîyo ki çimdê însanî di qedr o, çimdê Ellay di ar o.”

Qanûnê Mûsay ew Wexto Newe

¹⁶“Hetanî wextdê Yehyay, Qanûnî ew qîseyê pêxemberan tenya bî. Yehyaya tepya, mijdîyana Hukumdareyda Ellaya xeber deyena ew heme yê qeyret kenê ki xo rê Hukumdareyda Ellay di ca bigîrê. ¹⁷Winî bizanê ki erd û azmînîya do deha rehat vinî bê, hima Qanûndê Ellay ra jû miskalê” do zî vinî nêbo. ¹⁸Yanê, jewo ki cenîyerda xo ra abiryayo ew jûnaya jewjîyayo, o yo zîna keno. Ew cenîya ki merdedê xo ra abiryaya, kamo ki a cenîyer ra bijewjîyo, o yo zî zîna keno.”

Mesela Merdimdê Zengînî ew Lazardê Feqîrî

¹⁹“Wextê di jew mêrdeko zengîn beno, no îpegdo sûra^x çina dano xo ra ew bolixey mîyan di hirg roj kêfê xo keno. ²⁰Kêberdê ey ver di zî jew feqîr beno, nameyê ey Lazar beno. Ganê Lazarî pêro helak beno ew hirg roj uja di roneyeno. ²¹O uja paweno ki çîyekê sifredê zengînî ra bikewo, ew o zî xo rê bûro. Kiştê ra zî kutikî yenê ew dirbetanê ci lêsenê.

²²“Rojê no feqîr mireno ew melekî ey gênê benê saqandê Îbrahîmî sero ronanê. Hima no zengîn zî rojê mireno ew ey kenê mezêl. ²³Wexto ki o axret vînenno, ezabî mîyan di beno, çimê xo hewadano û dûrî ra Îbrahîmî ew ey saqa sero Lazarî vînenno. ²⁴Wexta vengaya veyndano: ‘Pîyo Îbrahîm, mi rê rehim

w 16:17 Yazî: jû noxta

x 16:19 Îpegi rê verî vatê *bîrsîm*.

bik! Ezo nê adirî mîyan di ezab ancena. Lazarî biriş ki, wa gişta xo aw ro ceno ew tenekê ziwane mi honik kero.’

²⁵“Hima Îbrahîm ey rê wuna vano: ‘Lajê mi, finê bîya xo vîrî, heta soyindê emirdê xo to paya hewlîn girot, naqor Lazarî paya xirabîn girot. Nika zî o do tîya kêf bikero ew ti do ezab bancê. ²⁶Xora aredê ma û şima di, kendalêndo bol gird esto. Eki jewê buwazo zî, ne tîya ra kes şeno bîro over, ne zî uja ra kes şeno bîro nover.’

²⁷“Wexta merdimo zengîn vano: ‘Pîyê mi, winî yo se, to ra reca kena qenê Lazarî biriş keyeyê pêrdê mi. ²⁸Çiki hewna panj birayê mi estê, wa înan ci aqilno ki ê zî nê cadê ezabî nîrê!’

²⁹“Îbrahîm vano: ‘Birarandê to di Qanûnê Mûsay ew qiseyê pêxemberan estê, wa goştareya înan bikerê.’

³⁰“O fina vano: ‘Pîyê mi, ê goştarey nêkenê! Hima eki merdan mîyan ra jew şiro, wexta ê tewbe kenê.’

³¹“Îbrahîm vano: ‘Eki ê yê goştareya Mûsay û pêxemberan nêkenê se, ê merdan mîyan ra jewê werzo zî, ê do emel nêkerê.’ ”

Efkerdiş û Hukmê Îmanî

17 Îsay fina telebandê xo rê wuna va: “Çîyo ki do înanî rayda Ellay ser bifîno, do heqûnheq bibo; hima wax bi o merdimo ki ney rê beno sebeb! ²Oyo ki nê werdîkekan^y ra jewerî ray ser bifîno, ez şima rê vaja, ê merdimî rê jû sîya ayrî girêdê ey mila ew ey çekerê dengizî mîyan, ey rê ney ra rindêrî yo. ³Xo bipawê! Eki birayê to kewno guna, ey ci aqilni, ew eki o tewbe keno se, wexta ey ef ki. ⁴Eki ey jew roj mîyan di to rê hewt finî nêhekey kerd ew hirg fin ame û va: ‘Ezo tewbe kena, mi ef ki!’, wexta gerek ti ey ef kerê.”

y 17:2 Îsa însanan rê vano *werdîkek*, çiki ê mezbut nîyê, rew ray ser kewnê.

⁵Wekîlan Rebbî rê va: “Îmanê ma vêşî ki!”

⁶Rebbî zî înan rê va: “Eki îmanê şîma hendê jew dendikdê şîmaqî gird bîyayê se, wexta şîma şayê na tûwêr rê vajê: ‘Herr ra bivijyî ew şo xo dengizî mîyan di ron!’ Ew ay do zî goştareya şîma bikerdayê.”

Heqê Xizimkarey

⁷“Mesela, şîma ra jewê koleyêndê ci bibo ew şîro erdî biramo yazî şîro mîyan ver^z, wexto ki o gem ra yeno keye, kamcînê şîma ey rê vano: ‘Bê, sifre di roş, nan bûr.’ ⁸Hewna o do ey rê nêvajo: ‘Nanê şanî hadre ki, pêşmala xo girêdi ew mi rê xizmet biki ki hetanî ez bûra bişîma! Bahdê mina ti zî şenê bûrê û bişîmê.’ ⁹Yazî beno ki o koledê xo rê vajo ‘Ti berxudar bê!’ qandê karo ki to dayo ey ew ey zî ardo herun?

¹⁰“Zeydê neya, wexto ki şîma zî emrê Ellay heme ard herun, wexta xo bixo wuna vajê, ‘Ma qulê to yê nêercîyayey ê ew ma emrê to ard ca, çiki xora no deynê ma bi.’ ”

Des Merdimê Cizaminî

¹¹Îsa wexto ki hetê Yeruşalîmîya şîyê, raya ey aredê Samerîye û Celîle ra ravêrdê. ¹²Uja di senî ame nezdîdê jû dew, des teney merdimê cizaminî^a amey vera Ey ew dûrî vinderdî. ¹³Înan veng a dûrî ra veynda va: “Îsa, Begê ma! Ma rê rehma xo bik!”

¹⁴Îsay ê dî ew înan rê wuna va: “Şîrê kahînan hetek ew xo înan misnê!” Ew ê hewna ray ra bî, cizam ra bî weşî.

¹⁵Nînan ra jewê ci vînenno ki bîyo weş, ey veng a Ellay rê şukur kerd û embazandê xo hetek ra peyser ageyra. ¹⁶Ame

^z 17:7 Yazî: meyan ver

^a 17:12 *Nêweşîna cizamî*, îltîhabê ganî ya.

lingandê Îsay verd', rîyê xo na erda ew Ey rê va: “Ti berxudar bê!” Ew no jew Samerîyeyij bi.

¹⁷Îsay va: “Şima des heme weş nêbîbî? Ê new teney bînî yê kotî di? ¹⁸Bê nê xerîbî, kes peyser nîyame ki Ellay rê hemd û şukur bikero?” ¹⁹Bahdo nê mêrdekî rê va: “Werz pay û şo keyedê xo, îmanê to ti reynayê.”

Hukumdareya Ellay Do Çimhal Bîro?

²⁰Tayn Ferîsîyan Îsay ra pers kerd va: “Hukumdareya Ellay do çimhal bîro?”

Îsay înan rê wuna va: “Wexto ki Hukumdareya Ellay bîro, kes do ay nêşo çimana bivîno. ²¹Ew kes do nêşo vajo, bewnî, a ya tîya di, yazî a ya uja di! Çiki xora a ya nika ra şima mîyan di!”

²²Bahdo Îsay telebandê xo rê wuna va: “Winî rojê do bîro ki şima do bol qayilî bê rojandê Lajdê Îsanî^b ra jew rojek bivînê, hima şima do nêvînê. ²³Ew ê do şima rê vajê ‘Bewnîrê, Lajê Îsanî yo uja di!’ Yazî ‘Bewnîrê, O yo tîya di!’ Hima şima înan dima meşîrê uja. ²⁴Çiki wexto ki virsik akewna, senî na kiştda dinyay ra heta a kiştda dinyay roşn dana se, Lajê Îsanî do zî rojdê xo di winî bîro. ²⁵Hima verî gerek O bol ezîyet banco ew no cîsnê nikay do Ey nêhesibno.

²⁶“Zey wextdê Nûhî, rojê Lajdê Îsanî do zî winî bo. ²⁷Hetanî roja ki Nûh nişt gemî, zeydê hirg rojîya merdimî wenê, şimenê ew jewjîyenê. Bahdo tofan ame ew ê pêro merdî. ²⁸Wextdê Lûtî^c di zî winî bi. Merdiman werdê û şimitê, girotê û rotê, erdî karritê ew banî viraştê. ²⁹Hima roja ki Lût Sodom ra vijya teber, azmîn ra adir û axuya varay ew merdimê a sûk pêro merdî.

b 17:22 Rojê Lajdê Îsanî, yanê, wexto ki Lajê Îsanî do hukumdarey bikero.

c 17:28 Lût hêganê Îbrahîmî bi.

³⁰“A roja ki Lajê Îsanî do biaso, a do zî zeydê ê rojan bo. ³¹A roj di, merdimo ki a çeç di banî sero, wa cêr nêşiro qandê çîdê xo, ew zeydê neya, kamo ki gema, wa peyser keyedê xo nîyageyro. ³²Cenîyera Lûtî bîyarê xo vîrî!^c ³³Jewo ki vajo, ez ganê xo bireyna, o do ey vinî kero, naqor jewo ki no dinya di ganê xo vinî kero, o do ganê xo bireyno. ³⁴Ez şima rê vaja: Şewda nê rojî di, di merdimîyê ki jû ca di kewtey ê, jewê înan do bigêrîyo ew jewê ci do pey di bimano. ³⁵⁻³⁶Di cenîyê ki pîya distarî tahnenê, jûwa înan do bigêrîyo ew jûwa ci do bimano.”

³⁷Teleban Îsay ra pers kerd va: “Rebbî, nê girwey do kotî bibê?”

Ey zî înan rê va: “Leş kotî di bo, qertelî do zî uja di arêbîyê pêser.”^d

Mesela Cenîyerda Vîya ew Hakîmî

18 Îsay telebandê xo rê jû mesel va ki telebeyê ci tim û tim duay bikerê ew duayan ra qe nêedizyê. ²Ey înan rê va: “Jû sûk di jew hakîmê beno, no hakîm Ellay ra nêterseno ew merdiman zî qe nêhesibneno. ³Fina na sûk di jû cenîya vîya bena. Na tim yena ê hakîmî hetek ew ey rê vana: ‘Merdimo ki mi gerrey kerdo, heqê mi ey ra bigî!’

⁴“Xeylê mihal qe qaxuyê ey zî nêbeno, hima bahdo o xo bixo rê vano: ‘Ez Ellay ra nêtersena ew merdiman zî nêhesibnena, ⁵hima na cenî do mi rehat nêverado, qandê coy ez do heqê na cenîyer bigîra. Eki ez nêgîra, a do tim û tim bîro ew mi zî înciraxî kero.’ ”

ç 17:32 Îsay merdimê ki ci dima şîyê, ê pey hesnay ki, wa zeydê cenîyerda Lûtîya qusur nêkerê: A wexto ki Sodom ra remayê, goştareya Ellay nêkerd û peyser weynî ew hima herun di bî estûna sol. (Bewnîrê kitabdê Yaratılışî di 19:26.)

d 17:37 Zey qertelî leşî kotî misnenê ew winî nişan bidayê, wexta telebey do nişanî bivîne ew bizanê kotî çimhal na roj ameya nezdi.

⁶Wexta Rebbî wuna va: “Şima xeyal kerd, hakîmo ki qe heqê kesî nêdano, ey se va? ⁷Ew êyê ki Ellayê xo rê abirnayê, şew û roj veyndanê Ey, O do zî heqê înan nêdo? O do înan rê vajo, şima bipawê? ⁸Ez şima rê vaja, O do heqê înan rew bido. Hima wexto ki Lajê Îsanî bîro, çi zano O do erdî sero îmano winayin bivîno.”

Duayê Ferîsî û Tahsîldarî

⁹Tayn merdimê ki raşteyda xoya paye kenê ew merdimanê bînan xo ra cêr vînenê, Îsay qandê înan zî na mesel va: ¹⁰“Wextê di, di merdimî şinê Keyedê Ellay ki duay bikerê, nînan ra jew Ferîsî beno ew o bînê ci zî tahsîldar beno. ¹¹No Ferîsî pay vindeno û xo rê duay keno, vano: ‘Ella, to rê şukur bo ki ez zeydê merdimandê bînan xirxiz nîya, sextekar nîya ew zîna zî nêkena, ew no tahsîldaro ki uja di, ez zeydê ey zî nîya! ¹²Ezo hefte di, di rojî roje gêna ew qezencdê xo hemî ra zî zikatê xo dana.’

¹³“Hima no tahsîldar, dûrî di vindeno ew qe finê zî azmîn ra nêweyneno, dano xo sêne ro ew vano: ‘Ella, ez merdimêdo gunakar a, mi rê rehma xo bik!’

¹⁴“Ez şima rê vaja, no tahsîldar rehimda Ellaya ageyra keyedê xo, hima Ferîsî rehim nêdî. Çiki merdimo ki xo cor ra vînenno, o do bikewo, hima kamo ki xo cêr ra vînenno, o do zî berz bo.”

Qeçan Benê Îsay Hetek

¹⁵Tayn merdimî qeçekê xo yê werdîkekî zî ardê ki Îsa destê xo seredê înan sera no. Telebanê Îsay senî ki no dî, qahrîyay înan ra. ¹⁶Hima Îsay qeçekî veynday xo hetek ew va: “Veradê, wa qeçekî bîrê mi hetek, înan vero mevinderê! Çiki Hukumdareya Ellay, merdimê ki zeydê qeçkana yê, êdê înan a. ¹⁷Şima rê raşta ci vaja: Kamo ki Hukumdareya Ellay zeydê

jew qeçekîya qebul nêkero, o nêşeno bîro na Hukumdarey mîyan.”

Zengîney û Cinet

¹⁸Jew merdimê hesibnayî Îsay ra pers kerd: “Mehlîmo min o rind, ez do se kera ki Ella emrê bêsoyinî bido mi?”

¹⁹Îsay zî va: “Çi tî yê mi rê vanê rind? Ella tenya rind o, bê Ellay keso rind çinî yo! ²⁰Ti emranê Ellay zanê: ‘Ti do zîna nêkerê, kesî nêkişê, çiyê nêtirê, ti do zûr ra kesî sero şahdeyin nêdê ew mar û pêrdê xo rê hurmet bikerê!’ ”

²¹Nê mêrdekî zî va: “Gencînda xo ra yo ki ezo nînan hemin ana herun.”

²²Îsay ki nê qisey aşnawitî, ey rê wuna va: “Hewna çiyêndê to kemî yo: Çiçî to esto se, hemî biroş ew perranê ci bidi feqîran ki ti wuna cinet di bibê wihêrê xezînî. Bahdo zî mi dima bê!”

²³Senî ki mêrdekî nê qisey aşnawitî, bol mixul werd, çiki o bol zengîn bi. ²⁴Îsa weyna ki o yo mixul weno, wexta wuna va: “Zengînan rê Hukumdareyda Ellay dekewten çend çetin o! ²⁵Jew devî qulda derzîn ra ravêrnayen deha rehat o ki jew zengîn dekewo Hukumdareyda Ellay.”

²⁶Êyê ki no aşnawitê înan va: “Winî yo se, ma kam şeno bireyo?”

²⁷Îsay va: “Çîyo ki merdiman rê bêmikûn o, Ellay rê mikûn o.”

²⁸Uja di Petrûsî va: “Ti zanê, ma terkê heme çîdê xo kerd ew to dima ameyim.”

²⁹Îsay telebandê xo hemin rê wuna va: “Ez şima rê raşt a ci vaja, kamo ki oxirdê Hukumdareyda Ellay di, keyeyê xo, cenîya xo, birarê xo, mar û pêrê xo ew qeçê xo veradayê, ³⁰o do no dinya di çend û çend vêşiyê ci ew o dinya di zî emro bêsoyin bigîro.”

Îsa Fina Hîrin Qalê Merg û Werîştenda Xo Keno

³¹Îsay diwês wekîlê xo veynday kişt ser ew înan rê va: “Ma do nika ray kewim, şim cor Yeruşalîm. Qiseyê ki pêxemberan qandê Lajdê Îsanî yazi kerdê, uja di ê qisey pêro do bîrê herun. ³²O do bideyo destandê bêîmanan, êyê ki Ellay nêsilasnenê. Ê do Ey bihuwê, Ey rê ezîyet bikerê ew alû çekerê ci, ³³do Ey koteğî kerê ew bahdo bikişê. Naqor O do roja hîrin merg ra werzo.”

³⁴Telebanê ci nê qîsan ra qe teba fahm nêkerd. Mahneyê nê qîsan înan ra nimyabi, qandê coy înan nêzanayê ki nê qîsana Ey înan rê se vatbi.

Îsa Jew Merdimê Korî Keno Weş

³⁵Wexto ki Îsa amebi nezdîdê Erîha, uja di kinardê ray di jew merdimêndo kor ronîşte bi ew parse kerdê. ³⁶Senî ki ey hetek ra ravêrdî, ey vengê millet aşnawit ew pers kerd va: “Se bîyo?”

³⁷Merdiman ey rê va: “Îsayo Nasirayij o ravêreno.”

³⁸Wexta o qîra ew veynda: “Îsa, Lajê Dawidî! Mi rê rehma xo bik!” ³⁹Êyê ki Îsay ver di şîyê, qahrîyay ey ra ki wa vengê xo nêvejo, hima o qe deha vêşî qîra va: “Lajê Dawidî, mi rê rehma xo bik!”

⁴⁰Îsa vinderd û emir kerd ki, wa ê mêrdekî bîyarê Ey hetek. Senî ki o ame nezdi, Îsay ey rê va: ⁴¹“Tî yê mi ra çiçi wazenê to rê se kera?”

Ey va: “Rebbî, ez qayil a çimê mi abîyê!”

⁴²Uja di Îsay ey rê va: “Wa çimê to bivînê! Îmanê to ti reynayê.” ⁴³A çeç di, çimê mêrdekî herund' abîyay. Ey Ellay rê şukur kerd ew Îsay dima şî. Şêligî pêroy na keremata Ellay dî ew Ellay rê hemd û şukur kerd.

Tahsîldar Zaqay

19 Îsa kewt sûka Erîha mîyan û uja ra ravêrdê. ²Uja di jew mêrdekêndo bol zengîn bi, nameyê ci Zaqay bi ew o jew pîlê tahsîldaran bi. ³O qayil bi bizano no Îsa kam o, heqûnheq Ey bivîno. Hima bejna ey kilm bî, qandê coy millet ra ey nêşayê ki Îsay bivîno. ⁴O zî vernî di vazda û vijya jû tûwêr^e ser ki Îsay bivîno, çiki Îsa do uja ra ravêrdayê.

⁵Senî ki Îsa ame tûwêr hetek, weyna cor ra û veynda ey, va: “Zaqay, rew bê war! Gerek ez ewro keyedê to di meyman ba.” ⁶Zaqay tûwêr ra ecele ame war û bol kêfa Îsa keyedê xo di qebl kerd.

⁷Merdiman senî no dî, pêro vajîyay û wuna va: “O şî jew merdimê gunakarî rê bi meyman!”

⁸Hima Zaqay ageyra Îsay ew Ey rê va: “Rebbî, nîmeyê milkdê xo ez dana feqîran, ew eki mi kesî ra çîyê neheqeya giroto se, ez do çehar qatê ci vêşî peyser bida.”

⁹Wexta Îsay ey rê va: “Ewro reyayiş kewt nê keyî mîyan, çiki no merdim zî raştajê Îbrahîmî yo. ¹⁰Xora Lajê Însanî ame ki oyo ki bîyo vinî, bigeyro ey ew ey bireyno.”^ê

Mesela Padîşa û Des Teney Koleyê Ci

¹¹Wexto ki înan goştareya nê qisan kerdê, Îsay înan rê jûna mesel va, çiki O amebi nezdîdê Yeruşalîmî ew înan vatê qay Hukumdareya Ellay do bol nezdi ra uja di biaso. ¹²Ay ra Îsay înan rê va: “Jew merdimêndo hesibnaye bi, o şî jew welatêndo dûrî ki uja di heqê hukumdarey bigîro ew bahdo peyser bîro

^e 19:4 Orîjînal di, nameyê na dar *sycamor*, na dar Îsraîl di bena. Girdeya ci ew perrê ci zeydê tûwêra yê, hima mexelê ci encîlan maneno.

^ê 19:10 Bewnîrê letedê 5:31-32.

welatdê xo. ¹³Hendik hewna nêşibi, veynda des kolandê xo ew des mînayê sêminî' înan mîyabeyn di kerdî bara. Ey va: 'Hetanî ez fina bîra, nê perrana xo rê kar bikerê!'

¹⁴"Hima qewmê welatdê ey, ey rê dişmen bi ew mîyanikî ey dima merdimî riştî ki ê şirê, vajê: 'Ma nê merdimî xo sero padîşa nêwazenê.'

¹⁵"Fina zî o bi padîşa û peyser ame. Ey emir da wa veyndê ê kola, êyê ki ey perrey daybî ci. Çiki o qayil bi bizano înan ê perrana çi kar kerdo. ¹⁶Sifteyênê ci yeno ey hetek ew vano: 'Begê mi, jû mînaya to ya sêmin, des mînayê sêminî qezenc kerdî.'

¹⁷"Beg vano: 'Eferim to rê, ti koleyêndo rind ê. Çiki ti girwedo wuna werdîkek di mezbut vijyayê, qandê coy, ti do des sûkan sero hukumdarey bikerê.'

¹⁸"Êdê didin yeno ew vano: 'Begê mi, jû mînaya to ya sêmin, panj mînayê sêminî qezenc kerdî.'

¹⁹"Beg ey rê zî vano: 'Ti do panj sûkan sero hukumdar bê.'

²⁰"Naqor bahdoyênê ci yeno û wuna vano: 'Begê mi, na mînaya xo ya sêmin fina bigî, mi a pişt jû dismal ra ew nimit. ²¹Ez to ra tersaya, çiki ti merdimêndo sert ê. Çîyo ki paya to çinî ya, ti gêne ew çîyo ki to nêkarrito, ti ey arêdanê.'

²²"Beg ey rê vano: 'Ey koleyo xirab, qîseyê ki to fek ra vijyayê, ez do ê qîsana to mahkûm kera. Eki to zanayê ez merdimêndo sert a, çîyo ki paya mi tede çinî ya, ey gêna ew çîyo ki mi nêkarrito ey zî arêdana, ²³winî yo se, çi to perreyê mi faîza nêday? Qenê wexto ki ez peyser ameya, mi faîzîya pîya girotê.'

²⁴"Êyê ki çorşmedê ey di bî, beg ageyreno înan û vano: 'Ey dest ra ê perran bigîrê ew oyo ki des qatî qezenc kerdê, bidê ey!'

²⁵“Ê ey rê vanê: ‘Begê ma, ey di xora des mînay estê!’

²⁶“O zî înan rê vano: ‘Ez şima rê vaja, kamî di esto se, vera vêşî do bideyo. Hima kamî di çinî yo se, çîyo ki ey di, o do zî ey dest ra bigêrîyo. ²⁷Naqor dişmenê minê ki qayil nêbî ez ci rê padîşayîn bikera, înan bîyarê tîya ew çimandê mi vero bikişê!’ ”

Îsa Senî Şino Yeruşalîm

²⁸Bahdê na mesela, Îsa fina rayda xo ra şî hetê Yeruşalîmîya.

²⁹Wexto ki Îsa resabi nezdîdê dewandê Beytfacê û Beytanya, Kerredê Zeytûnan di, Ey di teney telebeyê xo vernî di riştî.

³⁰Ey înan rê va: “Dewa ki vernîda ma di, şîrê a dew. Şima ki resay dew, şima do uja di jew kîrrîyê herî girêdaye bivînê, hewna qe jew merdim ey nênişto. Wesarê ey akerê ew bîyarê tîya. ³¹Eki jew şima ra pers keno ew vano, şima yê qandê çiçi wesarê ey akenê, wexta vajê: ‘No Rebbî rê lazim o.’ ”

³²Nê wirna şînê, ew heme çî zeki Îsay înan rê vatbi, înan eynî winî dî. ³³Senî ki înan wesarê kîrrî akerdê, wihêranê ci va: “Çi şima yê ey akenê?”

³⁴Înan zî va: “O Rebbî rê lazim o.”

³⁵Înan her ard Îsay hetek, çakêtê xo eştî herî ser ew Îsa zî na herî ser. ³⁶Îsa herî sero şîyê ew merdiman zî vernîda ey di çakêtê xo Ey rê ray sero rakerdê. ³⁷Senî ki Îsa ame nezdîdê ray, raya ki Kerredê Zeytûnan ra şîna cêr sûk mîyan, wexta telebanê ci hemin kêfa ew vengdo pêta Ellay rê hemd û şukur kerdê, kerematê ki înan dîbî, qandê înan hemin veyndayê ew vatê:

³⁸“Qiralî rê mibarek bo,
Oyo ki namedê Rebbîya yeno!
Wa azmînî rê silametey
Ew Elladê corî di şukur bo.”

³⁹Şêligî mîyan ra tayn Ferîsîyan va: “Begê ma, telebandê xo rê vaj, wa vengê xo nêkerê!”

⁴⁰Îsay înan rê wuna va: “Ez şima rê vaja, eki ê vengê xo nêkerê, wexta nê sî do biqîrê!”

Îsa Qandê Yeruşalîmî Bermeno

⁴¹Îsa ame nezdîdê sûk, senî ki a dî, qandê ay berma. ⁴²Wuna va: “Kaşka to zî na roj bidîyayê ew bizanayê ki çiçî to rê silametey ano! Hima no çimandê to ra nimyayo. ⁴³Qandê to do winî rojê bîro ki wexta dişmenê to do çorçorşmeyê to bigîrê ew heme ca ra do to teng fînê. ⁴⁴Ew ê do to xirabe kerê, ew qeçê toyê ki to mîyan di roşenê, ê do înan zî bikişê. Ê do sî sîyer sero nêverdê, çiki to nêzana wexto ki Ella ame to bireyno, qe to fahm nêkerd.”

Îsa Qahrîyeno

⁴⁵Bahdo Îsa şî Keyedê Ellay ew êyê ki uja di çîmîyê xo rotê, ê pêro qewirnay teber. ⁴⁶Ey înan rê va: “Kitab di vano ki ‘Keyeyê mi do keyeyê duayan bo.’^s Hima şima tîya kerdo mixareyê xirxizan!”

⁴⁷Îsay hîrg roj Keyedê Ellay di wahzî dayê. Serê kahînan, Alîmê Kitaban ew tayn merdimê hesibnayey geyrayê ki rayê bivînê ki senî Îsay bikişê. ⁴⁸Hima înan nêzanayê ki se kerê, çiki millet pêro heta Ey bî ew goştareya qisandê ey kerdê.

Hukmê Îsay

20 Rojê, wexto ki Îsay Keyedê Ellay di wahzî dayê ew mijdîyana Hukumdareyda Ellay millet rê vatê, tayn serê kahînan, Alîmê Kitaban ew Pîlê Yawudîyan amey uja

²ew înan Îsay rê va: “Ma rê vaj, kamcî hukma tî yê nê girwan kenê? No hukum kamî dayo to?”

³Îsay zî înan rê wuna va: “Ezo şima ra pers kena, vajê mi rê, ⁴Yehyay îzindê kamîya waftîz kerdê, êdê Ellaya yazî êdê merdimana?”

⁵Înan xo mîyabeyn di qisey kerdî, va: “Eki ma vajim, ‘Êdê Ellaya’, O do vajo: ‘Winî yo se, şima çi emelê Yehyay nêkerdê?’ ⁶Naqor ma vajim, ‘Êdê merdimana’, wexta na millet pêro do ma sî kero, çiki heminan emel kerdê ki Yehya jew pêxember bi.”

⁷Soyin di înan va: “Ma nêzanim kamcî hukma Yehyay waftîz kerdê.”

⁸Wexta Îsay va: “Winî yo se, ez zî şima rê nêvana ezo kamcî hukma nê girwan kena.”

Mesela Reşberandê Xiraban

⁹Bahdo Îsa ageyra millet ew înan rê na mesel va: “Wextê di jew mêrdekî xo rê rez ronayê, bahdo rezê xo nîme dayê reşberan ew xeyle mihal şîyê raywaney. ¹⁰Bahdê şîrîya o jew koleyê xo rişeno reşberan hetek ki şîredê rezî ra nîmeyê ci bidê ey. Hima reşberî danê ey ro ew ey destveng peyser rişenê. ¹¹Wexta no mêrdek jewna kolî rişeno, hima ê danê ey ro zî, ci huwenê ew ey zî destveng peyser qewirnenê. ¹²O fina hîrin, jewnay rişeno. Ê ey zî kotegî kenê, gûnî di verdanê ew rez ra erzenê teber.

¹³“Wihêrê rezî vano: ‘Ez se kera? Ez do lajê xo yê qedrî û qîmetî birişa, ê do ey bihesibnê.’

¹⁴“Senî ki reşberî vînenê lajê wihêrdê rezî yo yeno, ê pêjewbînan rê vanê: ‘No wihêrê mêrasî yo, bêrê, ma ey bikişim, wexta no mêras ma rê maneno!’ ¹⁵Ê ey rezî mîyan ra erzenê teber û kişenê.

“Bahdê neya, no wihêrê rezî do se kero înan? ¹⁶O do bîro, înan bikişo ew bahdo rezê xo bido jewnay.”

Mileta ki nê qisey aşnawitî, înan va: “Ella nêkero!”

¹⁷Îsa weyna înan ra ew wuna va: “Nê qiseyê ki Qisandê Mibarekan mîyan di estê, vajê mahneyê nînan çiçi yo:

‘Sîya ki wustayan va, na sî tebay rê nêbena,
A sî bî sîya koşî.’^h

¹⁸“Kamo ki na sîyer sero guno, o do lete letey bo, ew na sî kamî sero guno se, a do ey zeydê wela werdî kero.”

¹⁹Nê Alîmanê Kitaban û serê kahînan zanayê ki Ey a mesela reşberan înan deyne vatê. Ay ra ê qayilî bî a çeç di Îsay tepêşê, hima millet ra tersayê.

Persê Vêrgîdê Qeyzerî

²⁰Nay sera ê qayilî nêbî ki Îsay çimandê xo vera abirnê, qandê coy înan çend merdimê fesadî riştî Ey hetek ki Ey tim xeyal kerê ki hetanî Ey fek ra qiseyênda çewt bîaşnawê. Winî ki Ey walî çim di neheq kerê, ew walî Ey tepişten do. ²¹Qandê coy nê merdiman Îsay rê va: “Mehlîmê ma, ma zanê qiseyê ki tî yê kenê ew misnenê ma, ê pêro raştî yê. Wexto ki ti misnenê kes do senî rayda Ellay ra şîro, wexta bol merdimêndo ercîyaye bo zî, ti nêtersenê ew ti raşta ci vanê. ²²Ma rê vaj: Ma vêrgî bidim Qeyzerdê Romay, yazî nêdim?”

²³Hima Îsay dûzana înan fahm kerd. ²⁴Ay ra Ey înan rê va: “Jew perreyo sêminî mi misnê!” Bahdo va: “Perrî sero, resm û yaziyê kamî esto?”

---

h 20:17 Bewnîrê kitabdê Mezmurlarî di 118:22.

i 20:24 Nameyê ê perredê sêminî *Dinar* bî, ey sero resm û nameyê hukumdardê Romay bî.

Înan va: “Êdê Qeyzerî.”

²⁵Wexta Îsay înan rê va: “Ey ma winî yo se, ê heqê Qeyzerî bidê Qeyzerî, ew heqê Ellay zî bidê Ellay!”

²⁶Înan nêşa ki millet ver di Îsay fek ra qiseyênda çewt vejê. Naqor ciwabo ki Îsay da, ê hendik ecêb mendî ki winî înan nêzana se vajê.

Merg-Ra-Weriştiş Esto, Çinî yo?

²⁷Bahdo tayn Sadûqî^î amey Îsay hetek. Înan emel nêkerdê ki merg-ra-weriştiş esto, qandê coy înan Îsay ra pers kerd va: ²⁸“Mehlîmê ma, Mûsay Kitab di ma rê emir kerdo, vato ki: ‘Eki jew camêrdo jewjîyaye ocaxkor mireno se, birayê nê merdimî do cenîyera ey bigîro ki ezbeta birardê ci vinî nêbo.’

²⁹Hima wextê di hewt biray bî. Sifteyênê ci xo rê jewjîya ew ocaxkor merd. ³⁰Uja di, bahdoyênê ci cenîya birardê xo vîya girot, hima o zî ocaxkor merd. ³¹Bahdê eya, birayê bînî fina hîrin a girot ew o zî winî bi. Hewt heme zî bê qeçek merdî. ³²Soyin di, na cenîyek zî merd. ³³No hesaba Rojda Merg-ra-weriştişî di, na cenî do cenîya kamcînî bo? Çiki nê hewt heme zî aya jewjîyaybî.”

³⁴Îsay înan rê wuna va: “Merdimê nê dinyay jewjîyenê ew jewjnenê. ³⁵Hima êyê ki Ellay layiq dîyê, merg ra werzê ew dinyado newe di fina weşî bê, ê hinî nêjewjîyenê. ³⁶Ew ê do nêmirê zî, çiki ê zeydê melekana yê. Ew êyê ki merg ra weriştê, ê qeçê Ellay ê. ³⁷Mûsay zî na mesela merg-ra-weriştiş kerd eşkera. Çiki meselda birikdê telî dij, Mûsa Rebbî rê vano ‘Ellayê Îbrahîmî, Ellayê Îshaqî ew Ellayê Yaqûbî!’ ³⁸Ella xora

î 20:27 *Sadûqî*: Jû gruba Yawudîyana ki Qanûnê Tewratî serbest dîyê.

j 20:37 Ellay birikdê telî dê veşnayî ra veyndayo Mûsay, bewnîrê kitabde Mısır'dan Çıkışî di 3:1-6.

Ellayê merdan nîyo, herunda ney di O Ellayê weşan o, çiki Ey rê ê heme weşî yê.”

³⁹Tayn Alîmanê Kitaban va: “Mehlîm, to raşt qîsey kerdî.”

⁴⁰Hinda kesî nêwetard ki Ey ra jûna qîsa pers kero.

Mesîh Lajê Dawidî yo, Yazî Rebbiyê Dawidî yo?

⁴¹Îsay înan hemin ra pers kerd: “Senî beno ki, Mesîh lajê Dawidî yo^k? ⁴²Çiki Qiral Dawid^l bixo kitabdo Mezmûran^m mîyan di wuna vano:

‘Rebbî, Mesîhdê mi rê va ki

⁴³Ti kiştada mina raştâ roş

Hetanî ez dişmenanê to lingandê to bin di kera.’ⁿ

⁴⁴“Eki Dawid o, Mesîhî rê vano Rebbî se, O senî lajê Dawidî beno?”^o

Alîmandê Kitaban Ra Xo Bipawê

⁴⁵Wexto ki millet pêroy goştarey kerdê, Îsay telebandê xo rê wuna va: ⁴⁶“Xo Alîmandê Kitaban ra bipawê! Ê qayilî yê fîstanandê dergana şîrê tîya uja, ew ê wazenê ki merdimî înan bol bihesibnê ew kuçan di silam bidê înan. Sînagogan di ê vernîda heminan di roşenê ew dahwetan di zî tim cayê rindî gênê. ⁴⁷Nê milkê cenîyandê vîyayan wenê ew duayê dergî kenê ki millet bivîno ew înan bol bihesibno. Qandê coy ezabê nê winayinan do bol giran bo.”

---

k 20:41 Mesîh, Lajê Dawidî yo, yanê Mesîh ezbeta Dawidî ra yo.

l 20:42 Qiral Dawidî zî pêxember bi.

m 20:42 Kitabdê Mezmûrlar mîyan di 150 duay û beytî estê.

n 20:43 Bewnîrê Kitabdê Mezmûrlarî di 110:1.

o 20:44 Îsa qayil bi ki wa millet bizano ki Mesîh hem ezbeta Qiral Dawidî ra yo, hem zî Rebbî Dawidî yo. Yanê O hem Ella yo, hem zî merdim o.

Sedqeyê Cenîyerda Vîya

21 Îsa weyna û dî ki merdimê zengînî yê sedqeyê xo dekenê qutîda sedqî mîyan. ²Hima Ey jûna cenîyeka vîya fiqarî dî ew ay zî di quruşê baqirînî dekerdî qutî mîyan. ³Uja di Îsay va: “Ez şima rê raştta ci vaja: Na fiqarîya vîya, ê bînan heminan ra vêşî day. ⁴Çiki înan hemin, oyo ki zengîneyda ci ra vêşî maneno, tayn ey ra da. Naqor nay, qandê werdî çiçî yo nay dest di, ay o pêro da.”

Îsa Qalê Soyindê Nê Dinyay Keno

⁵Tayn merdîman kêfa qalê Keyedê Ellay kerdê, çiki Keyeyê Ellay bol sîyandê weşana viraşte bi ew pey sêmina nexşî kerde bi. ⁶Wexta Îsay wuna va: “Winî rojî do bîrê ki wexta no heme çîyo ki şima yê vînenê, nînan ra sî sîyer sero do nêmano, no pêro do xirabe bo.”

⁷Înan zî pers kerd va: “Mehlîmê ma, nê girwey do çimhal bibê? Ew ma do çiçî ra bizanim ki wextê ci yo nê girwey do bibê?”

⁸Îsay înan rê va: “Çimakerdey bê ki wa şima nêxapeynê. Çiki bolî do namedê mina bîrê ew vajê ‘Ez Mesîh a!’ Ew ê do vajê ‘Wext nezdî yo!’ Qethîna înan dima meşîrê! ⁹Çimhal ki şima aşnawenê herb o beno ew millet qarşî millet werzenê xo ser, xo pê şanê, wexta metersê! Verdê soyindê nê dinyay nê çî do bibê, hima fina zî soyin hewna nezdî nîyo.”

¹⁰Bahdo Ey înan rê wuna va: “Jew qewm do jewna qewmîya ew jû hukumdarey do zî jûna hukumdareya herb bikero. ¹¹Zelzeleyê^p girdî do bibê ew ca bi ca qitlixey, nêweşîn ew girweyê ecêbî do bibê ew azmîna zî hekmetê girdî do bibê.”

¹²“Hima verdê nê girwan hemin, ê do şima tepêşê ew şima rê zilim bikerê ew do şima berê mahkemada sînagogan ver ew çekerê hepis. Qandê namedê mi, ê do şima berê walîyan û qiralan ver. ¹³Nê girwey do bîrê şima sere ki şima rê firsên bivijyo ew na mijdîyan rê şima şahîdîn bikerê. ¹⁴Şima qethîna qaxu megîrê ki şima do se vajê ew senî xo bireynê. ¹⁵Çiki ez do bixo winî hîkmet bida şima ki fekdê şima ra tayn qisey do bivejîyê ki hinî dişmenê şima do nêzanê se vajê ew nêşê şima vero vinderê. ¹⁶Hima may û pîyê şima, war û birarê şima, merdim û embazê şima zî do şima bidê dest ew do şima ra tayin bikişê. ¹⁷Qandê namedê mi, heme merdimî do şima rê dişmenî bê. ¹⁸Hima fina zî, seredê şima ra jû têla porrî bile do vinî nêbo. ¹⁹Damiş bê, wexta şima do ganê xo bireynê!”

Soyinê Yeruşalîmî

²⁰“Çimhal ki şima weynenê çorçorşmeyê Yeruşalîmî dişmenan giroto, wexta bizanê ki na sûk do nezdi ra xirabî bo. ²¹Wexta kamo ki Yawudîye di, wa biremo kerran ser. Êyê ki sûk mîyan di, wa bivijyê teberdê sûk ew êyê ki gema, wa nîyageyrê sûk mîyan. ²²Çiki ê rojî, rojê xişmî yê^q ew zeki Qisandê Mibarekan di yazi bîyo, o heme çî do bîro herun. ²³Cenîyê ki ê rojan di winî halî yê ew êyê ki qeç lawnenê, wax bi înan rê! Çiki jew tengêndo gird do bîro welatî ser ew xişmê Ellay^r do bîro nê qewmî ser. ²⁴Ê do şemşêrdo tuja bikişyê ew ê do sirgûnan di heme qewman rê bindestî bê. Naqor, Yeruşalîm zî do lingandê xerîban bin di pay bo, hetanî wextê nê miletandê xerîban pîrr bo.”

q 21:22 Yazî: rojê cezay ê

r 21:23 Yazî: xezebê Ellay

Soyin Di Îsa Do Fina Bîro

²⁵“Tîjî di, aşmî di ew istaran di nişanî do biasê, ew qewmê ki erdî sero yê, ê do ecêb bimanê, vengdê delxan û gumîda dengizî ra zahrê înan do ters ra biteqê. ²⁶Merdimê ki nê felaketanê girdan pawenê, felaketîyê ki hewna do bîrê nê dinyay pêroy ser, xewf do merdiman pîze kewo, çiki hukmê ki azmîna yê^s, ê do herun ra biluwê. ²⁷Ew bahdo ê do bewnîyê ki Lajê Însanî yo hekmetda girda ew nûrî mîyan di hewrî sero yeno. ²⁸Hima çimhal ki nê girwey benê, wexta şima zerrî bigîrê, werzê ew seranê xo zî hewadê cor, winî bizanê ki reyayîşê şima nezdî yo!”

²⁹Bahdo Îsay înan rê va: “Bewnîrê na darda encîlan ra, yazî jûna dar ra. ³⁰Eki şima vînenê ki perrî akerdê, wexta şima bixo zanê ki amnan nezdî yo. ³¹Zeydê neya, çimhal ki şima dî ki nê girwey ê benê, wexta bizanê ki Hukumdareya Ellay nezdî ya. ³²Ez şima rê raşta ci vaja, hetanî nê girwey pêro nîrê herun, no cîsn do vinî nêbo. ³³Ew azmîn û erdîya do werte ra hewadeyê, hima qîseyê mi do qethîna do vinî nêbê.”

³⁴“Hima, xo bipawê! Wa zerrîya şima çimveyşaneya, serxoşeya ew qaxudê hirg rojîya kor nêbo, winî ki na roj zeydê feqa jû find' şima sero nêguno. ³⁵Çiki na roj, êyê ki na herr sero yê, do bîro înan heminan ser. ³⁶Tim û tim çimakerdey bê ew duay bikerê ki şima damîş bê ki şima nê girwan ra bivijyê ew şima bişê Lajê Însanî ver di pay vinderê.”

³⁷Îsay rojdihîr Keyedê Ellay di wahzî dayê, naqor şew zî şîyê Kerredê Zeytûnan^s di kerdê şewra. ³⁸Milet pêro şefaqa rew ameyê Keyedê Ellay ki goştareya ey bikerê.

---

^s 21:26 Hukmê ki azmîna yê, yanê tîjî, aşmî ew istarey ê.

^ş 21:37 *Kerreyê Zeytûnan* sûka Yeruşalîmî ver di bi, uja ra heta Keyedê Ellay pay-şiyayen nîm sehat bi, bewnîrê letedê 22:39 zî.

Bêbexteya Yawuday

22 Roşanê Nandê Bêmîrazîyo ki nameyê ci Pesax^t o, amebi nezdi. ²Serdarê kahînan û Alîmê Kitaban geŕayê rayê bivînê ki hele Îsay senî bikişê, çiki ê milet ra tersayê. ³Wexta Şeytan kewt Yawuda Îsqaryotî mîyan, no diwês wekîlandê Îsay ra jewê ci bi. ⁴Yawuda şî serdarandê kahînan û yizbaşîyan hetek ew înan qisey kerdî ki çî hesaba o do Îsay bido înan dest. ⁵Înan kêf kerd ew qeŕul kerd ki perrey bidê ey. ⁶Yawuday zî qeŕul kerd ew hinî geŕayê firsên ki cayêdo xewlet di Îsay bido înan dest.

Nanê Rojda Pesaxî

⁷Roja Roşandê Nandê Bêmîrazî amê. Na roj di, gerek merdimî kavirê Pesaxî qurban kerdayê. ⁸Îsay, Petrûs û Yûhannaya vernî di riştî sûk ew înan rê va: “Şîma verî şîrê ew ma rê nanê Pesaxî hadre kerê.”

⁹Hîma înan Ey ra pers kerd va: “Ti qayil ê ma kotî di nan hadre kem?”

¹⁰Ey zî wuna va: “Şîma ki resayê sûk mîyan, jew mêrdeko ki dorîyê aw wegîroto, şîma do ey bivînê, o şîro kamcî keye se, heta o keye ey dima şîrê. ¹¹Bahdo wihêrdê ê keyî ra pers kerê ew vajê: ‘Mehlîm o vano, cayê meymanan kotî yo? Min û telebandê xoya do nanê Pesaxî uja di bûmi.’ ¹²Wihêrê keyî do qatê corî di^u jew odayêdo gird o weş şîma misno, uja di şîma nanî hadre kerê.”

---

t 22:1 *Pesax*, Yawudîyan mîyan di roşano en gird o. *Pesax* di, Yawudîyî anê xo vîrî ki Ellay kalikê înan koleyîn ra reynayê û welatê Misir ra vetê. Wexto ki ê Misir ra eceleya vijyay, înan nano bêmîraz (bêmîraj) pewt ew tey berd, ay ra vanê Roşanê Nandê Bêmîrazî.

u 22:12 Yazî: dîfaro

¹³Nê wirna telebey zî şî, heme çî zeki Îsay înan rê vatbi winî dî ew uja di nanê Pesaxî kerd hadre.

¹⁴Wextê nanî ame ew Îsa wekîlandê xoya pîya sifre di ronîşt. ¹⁵Ey înan rê wuna va: “Hendik mi ezîyet nîyanto, ez bol qayil bîya nê nanê Pesaxî şimaya pîya bûra. ¹⁶Ezo şima rê vana: Ez do hinî nanê Pesaxî fina nêwera hetanî Hukumdareyda Ellay di mahneyê Pesaxî bîro herun.”

¹⁷Bahdo Ey tasa şerabî girot, Ellay rê şukur kerd ew înan rê va: “Na tas bigîrê ew xo mîyabeyn di bara kerê. ¹⁸Ezo şima rê vana, hendik Hukumdareya Ellay nîyameya, ez do fina awda engûr ra nêşima.”

¹⁹Bahdo Ey nan girot, Ellay rê şukur kerd ew kerd letey û da înan ew va: “No nan bedenê min o, bedenê mino ki deyayo oxirdê şima. Ney wuna bikerê û mi bîyarê xo vîrî!”

²⁰Bahdê nandê şanî Ey tasa şerabî zî zeydê nanî girot û wuna va: “Na tas zî Qewlo Newe yo ew gûnîda mina mor^û beno, gûnîya mina ki oxirdê şima di do birijyo. ²¹Naqor merdimo ki do mi rê bêbextey bikero, o yo mina pîya tîya sifre di ronîşte yo. ²²Xora Lajê Însanî, raya ki belikerdî ya, O yo a ray ra şino, hima merdimo ki Ey rê bêbextey keno, wax bi ey rê!”

²³Wexta wekîlan pêjewbînan rê va: “Ma mîyan di kam şeno na bêbextey bikero?”

Kam Gird o?

²⁴Ew ê mîyabeyndê xo di pê vero şîyê ki înan ra kamçî do heminan sera bihesibyo. ²⁵Hima Îsay înan rê wuna va:

û 22:20 Yazî: mihor

v 22:20 Îsa telebandê xo rê mahneyê Qewldê Newî (Ahda Newî) vano ew ferqê Qewldê Newî û qewlandê verênan misneno. Ê qewlê verênî Ellay Îbrahîmîya, Nûhîya ew Mûsaya kerdîbî. Ê qewlan di Ellay waştê ki, wa merdimî dewarî qurban kerê ew gûnîda dewarîya qewl bîyê mor. Hima Qewldê Newî di, Îsa bixo do zeydê qurbanîya bimerdayê ki Ellay û merdimana newedere umîş bîyayê.

“Padîşayê nê dinyay qewmandê xo sero hukum kenê ew serdarê înan xeyrwer vajîyenê. ²⁶Hima şima do wuna nêbê! Herunda ney di, şima ra kam gird o, wa o zeydê werdî bo, ew kamo ki serdarey keno, wa o zî zeydê xizimkarî bo. ²⁷Vajê, kam gird o? Oyo ki sifre di roşeno, yazî oyo ki xizimkarey keno? Merdimo ki sifre di roşeno, o gird o, winî nîya? Hima ez zî şima mîyan di zeydê jew xizimkarîya ya. ²⁸Ew şima zî, çi wext ki ez kewta teng, şima mina pîya damiş bîyê. ²⁹Ay ra hukumdareya ki Pêrê mi daya mi, ezo zî a hukumdarey dana şima ki ³⁰sifredê mi di ew Hukumdareyda mi di, şima do mina pîya bûrê û bişimê. Ew şima do textî sero roşê ew diwês ezbetandê Îsraîlî rê hukumdarey bikerê.”^w

Qiseyê Ki Îsa Telebandê Xo Rê Soyin Di Vano

³¹Îsay va: “Sîmon, Sîmon, çimakerde bi, Şeytanî îzin giroto ki, wa şima zeydê xelîya pirojin ro do^x. ³²Hima mi qandê to duay kerdî ki ti îmanê xo vinî nêkerê, ew çimhal ki ti amey ray ser, wexta biraranê xo zî îman di pêt ki!”

³³Hima Petrûsî Îsay rê wuna va: “Ya Rebbî, ez hadre ya toya pîya şira zîndan zî, merg zî.”

³⁴Îsay zî ey rê wuna va: “Petrûs, ez to rê vaja, emşo hendik dîkî nêveyndayo, ti do hîrê finî mi înkâr kerê ki tî yê mi nêsilasnenê.”

³⁵Bahdo Îsay înan ra pers kerd va: “Wexto ki mi şima bê perran, bê pûl, veyşan teyšan ew bê postalî riştê ray se, wexta qe kemaneya şima bî?”^y

Înan zî va: “Nê, qethîna çîyêndê ma kemî nêbî.”

w 22:30 Diwês ezbetê Îsraîlî estê, qandê coy, mahneyê ney: Îsraîl pêroy rê hukumdarey bikerê.

x 22:31 Yazî: zeydê xelîya pirojin ra ravêrno.

y 22:35 Bewnîrê letedê 9:3.

³⁶Wexta Îsay va: “Naqor neya tepya, cizdanê kamî ew tewreyê kamî esto se, wa bigîro xo hetek. Ew şemşêrî kamî çinî yo se, wa ebaya xo biroşo ew perrandê aya xo rê jew şemşêr bigîro. ³⁷Çiki qandê mi senî yazi bîyo, o do bîro ca: ‘O mahkûmana jew hesibîya.’^z Ew ezo şima rê vana, hirg qiseyo ki qandê mi yazi bîyo, gerek bîro ca.”

³⁸Teleban va: “Ya Rebbî, tîya di, di teney şemşêrî estê.”
Hima Îsay înan rê va: “Hend bes o!”

Kerredê Zeytûnan Di Şewa Soyinî

³⁹Bahdo Îsa sûk ra vijya ew zeydê hirg fina, şî Kerredê Zeytûnan. Hima telebey zî Ey dima bî. ⁴⁰Wexto ki Îsa resa uja, înan rê va: “Duay bikerê ki wextê cerbinayen di şima nêxapeyê!”

⁴¹Bahdo Îsa teleban ra tenekê kewt dûrî ew saqandê xo sero ronîşt û duay kerdî: ⁴²“Pîyê mi, eki ti zî qayil ê, na tasa tal mi ra dûrî fîn. Fina zî wa meramê mi nê, wa meramê to bîro herun!” ⁴³A çeq di, azmîn ra jew melekî xo misna Ey ew dayax dê Ey. ⁴⁴Tew amê Ey ser ew Ey deha vêşî duay kerdî. Ariqê ci zeydê çilkda gûnîya kewtê erdî ser.

⁴⁵Wexto ki Îsa duay ra werişt û ame telebandê xo hetek, ê mixulan ra şîbî hewna. ⁴⁶Ey înan rê va: “Çi şima rakewtê? Werzê ew duay bikerê ki şima nêxapeyê!”

Îsa Tepêşyeno

⁴⁷Îsay hewna qisey kerdê ki jû find' şêligêndo bol vera înan ame. Vernî di Yawuda bi, o zî diwês wekîlandê Îsay ra jewê ci bi, ew o şî hetê Îsaya ki lew Eya no. ⁴⁸Hima Îsay ey rê wuna va: “Yawuda, tî yê Lajê Îsanî jew lewa danê dest?”

⁴⁹Naqor êyê ki Îsay hetek di bî, senî ki fahm kerd milet qandê çiçî ameya, înan Îsay rê va: “Rebbî, şemşêra piro dim?”
⁵⁰Ew a çeq di înan ra jewê ci şî şemşêrdê xoya da xizimkardê serdardê kahînan ro û goşê ci yo raşt cikerd.

⁵¹Hima Îsay va: “Vinderê! Bes o!” Ew Îsay destê xo na goşdê xizimkarî ser û goşê ci kerd weş.

⁵²Bahdo Îsay serdarandê kahînan rê ew êyê ki Keyedê Ellay di nobet pawenê, serdarandê înan rê ew pîlandê ci rê, êyê ki heme ameybî, Îsay înan rê wuna va: “Şima çi wuna şemşêr û çuwana ameyê? Zeki şima jew mahkûmî dim kewê. ⁵³Ez xora hirg roj şimaya pîya Keyedê Ellay di bîya ew şima destê xo mina nêna. Hima na sehata şima ya, yanê sehata hukumdê tarî ya.”

Petrûs Îsay Înkâr Keno

⁵⁴Înan Îsa tepişt ew girot berd keyedê serdardê kahînan. Petrûs zî dûrî ra înan dima şiyê. ⁵⁵Wertedê hewşî di adir wekerde bi ew ê çorşmedê ci di ronîştey bî. Petrûs zî ame û înan hetek di ronîşt. ⁵⁶Uja di jû xizimkar roşneyda adirî di senî ki Petrûs dî, o silasna, ay va: “No zî Eya pîya bi!”

⁵⁷Hima Petrûsî înkâr kerd, va: “Cenî, ez Ey nêsilasnena!”

⁵⁸Bahdê gamekna, jewnay o silasna ew va: “Ti zî înan ra yê!”

Hima Petrûsî va: “Nê merdim, ez înan ra nîya!”

⁵⁹Nezdî jû sehata tepya, fina jewnay va: “Eynî raşt a, no zî înana pîya bi, çiki no zî Celîleyij o!”

⁶⁰Naqor Petrûsî wuna va: “Merdim, ezo nêzana tî yê qalê çiçî kenê.” Ew a çeq di hewna Petrûsî qisey kerdê, dîkî veynda.
⁶¹Wexta Rebbî xo pey di açarna û weyna Petrûsî ra, ew a çeq di qiseyê Rebbî amey Petrûsî vîrî: “Emşo hendik dîkî nêveyndayo, ti do hîrê finî mi înkâr kerê.” ⁶²Petrûs uja ra şî teber ew zerrî ra berma.

⁶³Naqor camêrdê ki Îsa pawitê, huwayê Îsay ew dayê Ey ro.
⁶⁴Înan rîyê ey pişt ew Ey ra pers kerd va: “Nek ti pêxember ê, de vaj, newe kamî day to ro?” ⁶⁵Bê nînan hewna înan Ey rê bol nengî zî çînay.

Îsa yo Meclîsdê Yawudîyan Ver Di

⁶⁶Senî ki roj akewt, pîlê qewmdê Yawudîyan, serdarê kahînan ew Alîmê Kitaban arêbîyay pêser ew Îsa zî ard nê meclîsdê^a înan ver. ⁶⁷Înan Ey rê va: “Ti Mesîh ê? Eki winî yo, ma rê vaj!”

Ey zî va: “Eki ez şîma rê vaja, şîma xora emel nêkenê, ⁶⁸ew ez şîma ra qîseyê pers kera, şîma ciwab nêdanê. ⁶⁹Hima hinî neya tepya, Ellayo ki heme çî sera yo, Lajê Însanî do kîştâ Eya raştî di roşo.”

⁷⁰Wexta pêrin va: “Winî yo se, ti Lajê Ellay ê?”

Ey înan rê wuna va: “Zeki şîma va, ez O ya.”

⁷¹Înan va: “Hinî ma rê şahîdey çî îcab kena? Xora ma bixoy fekdê ey ra aşnawit!”

Îsay Anê Walî Pîlatosî Ver

23 No meclîs pêro werişt ew Îsa girot û berd walîdê Pîlatosî^b hetek. ²Înan gerreyê ey kerd ew va: “Ma rind zanê ki no merdim o qewmê ma ray ser fînenoy ew nêverdano ki ê vêrgî bidê Qeyzerî. Ew xo bixoy rê zî vano: ‘Ez Mesîh a, yanê ez jew qiral a.’ ”

³Hima Pîlatosî Îsay ra pers kerd va: “Ti qiralê Yawudîyan ê?”

Îsay zî va: “Zeki tî yê vanê, winî yo.”

a 22:66 Wextdê Îsay di, no meclîs hukmê Yawudîyan bi, hima înan nêşayê ki mergdê jew merdimî rê qerar bidê. Qerarêndoy winayin hukmatê Romay tenya şayê bido.

b 23:1 Pîlatos jew waliyoy Romay bi, ey Yawudîyey sero hukumdarey kerdê.

⁴Nay sera, Pîlatosî serdarandê kahînan rê ew şêligî rê wuna va: “Ezo nê merdimî di sucê nêvîna.”

⁵Hima înan vera eksey kerd û wuna va: “No yo heme cadê Yawudîye di fikrê xo keno vila ew qewmî ray ser fînenî, O Celîle ra kewt ray û heta tîya fikrê xo kerd vila.”

Îsay Rişenê Hêrodesî Hetek

⁶Senî ki Pîlatosî no aşnawit, va: “No merdim Celîle ra yo?”
⁷Senî ki o pey hesya no merdim o hukumdareyda Hêrodesî^c bin di, wexta O rişt Hêrodesî hetek, çiki ê rojan di Hêrodes zî Yeruşalîm di mendê.

⁸Hêrodesî senî ki Îsa dî, bol kêf kerd. Çiki ey girwandê Îsay ra bol aşnawitbi, qandê coy o rewna qayil bi ki Îsaya bîro pê hetek ew hekmetênda Îsay xo çimîya bivîno.^ç ⁹Hêrodesî Îsay ra bol qisey pers kerdî, hima Ey qe ciwab nêda. ¹⁰Serdarê kahînan û Alîmê Kitabanê ki uja di bî, bol gerreyê ey kerdê. ¹¹Hêrodes zî cendirmandê xoya pîya Ey huwa, ebayênda bol weş dê pira^d ew fina peyser rişt Pîlatosî hetek. ¹²Hetanî wexta Hêrodes û Pîlatosîya dişmenê pê bî, hima a roj tepya ra, ê bî embazê pê.

Qerarê Pîlatosî

¹³Hima Pîlatosî serdarê kahînan, pîlê qewmî ew şêlig arêda pêser û înan rê wuna va: ¹⁴“Şima no merdim ard mi hetek ew şima va: ‘O yo nê qewmî ray ser fînenî.’ Naqor mi çimandê şima ver di Ey ra pers kerd ew zeki şima gerreyê ey kerdê,

---

c 23:7 Nameyê no Hêrodes, Hêrodes Antîpas bi, ey Celîle sero hukumdarey kerdê, ey Yehya eşto zîndan ew dayo kişten, bewnîrê letedê 3:19-20. Nameyê pêrdê ci Hêrodeso Gird bi, qandê ey Lûqa 1:5 vajiyeno, wexto ki Îsa amebi dinya.

ç 23:8 Bewnîrê letedê 9:9.

d 23:11 Winî O zey qiralî biaso.

mi nê merdimî di qe sucêndo winî nêdî. ¹⁵Yanê, Hêrodesî zî Ey di sucê nêdî ki fina O peyser rişt ma rê. Bewnîrê, Ey tebayêndo xirab nêkerdo ki mergî heq kero. ¹⁶⁻¹⁷Ay ra ez do Ey kotegîkerden da ew verada.”^e

¹⁸Wexta pêro pê fekî ra qîray û va: “Nê merdimî werte ra vinî ki! Ma rê Barabasî serbest veradi!” ¹⁹Barabas zî, wexto ki sûk mîyan di vera hukmatî sere-hewadabi, o zî ê merdimana pîya bi, ew ey zî jewna merdim kiştbi, qandê coy kewtbi hepis.

²⁰Pîlatos qayil bi Îsay verado, qandê coy ey qeyret kerd ki şêliga fina qisey bikero. ²¹Hima ê qîray û wuna va: “Ey xaça dardi ki! Ey xaça dardi ki!”

²²Naqor Pîlatosî fina hîrin înan rê va: “Nê merdimî çi xirabîn kerda? Mi Ney di qe sucê nêdî ki no mergî heq kero. Ay ra ez do Ey kotegîkerden da ew verada.”

²³Hima înan eksey kerd ew hukma qîray ki Îsa xaça dardi bo. Soyin di, vengê înan hukum kerd. ²⁴Ew Pîlatosî qerar da ki meramê înan bîyaro ca. ²⁵O merdimo ki înan waştê veradeyo, oyo ki hukmatî vero sere-hewadabi ew merdim kiştbi, Pîlatos o merdim hepis ra verada. Noqor Îsa zî meramdê înan rê kerd qurban.

Îsay Benê Ki Xaça Dardi Kerê

²⁶Wexto ki cendirman Îsa berdê teberdê sûk, jew merdim gem ra raştê înan ame, nameyê ey Sîmon bi ew o Kîrene ra bi. Înan o tepişt ew xaçê Îsay na doşîda ey ser ki o ey wegîro ew Îsay dima şiro. ²⁷Şêligêndo gird Îsay dima şîyê. Înan mîyan di bol cenîyan dayê xo ro ew Ey rê lorî kerdê, bermayê. ²⁸Hima Îsa ageyra ew înan rê wuna va: “Şima, keyneyê Yerusâlîmî,

---

^e 23:16-17 Pîlatosî gerek hirg roşandê Pesaxî di, qandê millet jew mahkûm hepis ra veradayê.

qandê mi mebermê! Şima xo rê qandê xo û qeçandê xo bibermê!
²⁹Çiki winî rojî yê yenê ki ê do vajê: ‘Werrekê ê cenîyê ki ocaxkorî yê, rehîmê ci qe qeç dinya nîyardo ew pistinê ci^ê nêlawneyayê.’^f ³⁰Ê do wexta koyan rê vajê: ‘Ma sero gunê!’ Ew kerran rê zî vajê: ‘Serê ma bigîrê!’^g ³¹Eki darda terrn rê wuna bikerê, wexta darda wişk rê do se kerê?”

Îsay Dardi Kenê

³²Îsaya pîya dîna merdimê mahkûmî berdê ki înan zî xaça dardi kerê. ³³Wexto ki ê amey cayo ki ci rê vanê Qafika Serî, uja di înan Îsa pey mêxana xaçî kerd ew ê wirna mahkûmî zî, jewê ci kişta raşt di, jewê ci zî kişta çep di mêxî kerdî. ³⁴Îsay qandê cendirman duay kerdî, va: “Pîyê mi, înan ef ki, çiki ê yê nêzanê ê yê se kenê!” Ew cendirman çinadê ey sero peşk çekerd û mîyabeyndê xo di kerd bara. ³⁵Ew şêlig pêro, uja di vinderde bi ew temaşeyê înan kerdê.

Naqor serdarî zî Îsay huwayê ew vatê: “Ey ê bînî reynay, eki O raşta Mesîh o ew Ellay O weçînayo, de newe zî wa xo bireyno!”

³⁶Cendirmey zî şî Îsay hetek ew huway Ey, siska tirş dê Ey û Ey rê va: ³⁷“Eki ti raşta Qiralê Yawudîyan ê se, de xo bireyn!” ³⁸Seredê Îsay sera zî jew texte dardi bi, eya wuna yazi kerdbi:

NO QIRALÊ YAWUDÎYAN O

³⁹Nê suclîyê ki Îsaya pîya xaça dardi bibî, înan ra jewê ci Îsay rê nengî çinay ew wuna va: “Ti Mesîh nîyê? De xo bixo zî bireyn, ma zî bireyn!”

^ê 23:29 Yazî: çizeyê ci

^f 23:29 Bewnîrê letedê 21:23.

^g 23:30 Bewnîrê kitabdê Hoşea'y di 10:8.

⁴⁰Wexta o suclîyo bîn qahrîya ey ra, va: “Ti qe Ellay ra nêtersenê? Tî yê zî zeydê maya ezab ancenê. ⁴¹Qenê min û toya, ma no ceza kerdo heq ew ma yê cerîmeyê sucandê xo ancenê, hima Ney qe tebayêndo xirab nêkerdo ki.” ⁴²Bahdo ageyra Îsay ew Ey rê va: “Ya Îsa, wexto ki ti amey Hukumdareyda xo, boka ti mi bîyarî xo vîrî!”

⁴³Îsay zî ey rê wuna va: “Ez to rê raştta ci vaja, ti do ewro mina pêya cinetid' bê.”

Mergê Îsay

⁴⁴⁻⁴⁵Wextê dihîr, sehat des û didi di, tîjî roşnayîya xo kerd vinî. Dihîr ra hetanî sehat hîrê, serê welatî heme bi tari. Ew perdeyo^h ki Keyedê Ellay di bi, werte ra bi di letey. ⁴⁶Îsay vengaya veynda û va: “Pîyê mi, ezo rihê xo teslîmê to kena!” Bahdê nê qisana Ey gan da.

⁴⁷Hima yizbaşî senî ki nê girwey pêro çimandê xoya dî, ey Ellay rê hemd û şukur kerd ew va: “Heqeta zî no merdim merdimêndo raşt bi.” ⁴⁸Êyê ki uja di arêbîyaybî pêser, şêligî pêroy senî ki nê girwey dî, înan day xo sêne ro ew ageyray keyandê xo. ⁴⁹Hima silasnayeyê Îsay ew cenîyê ki Celîle di sifte ra Ey dima şîyê, ê heme tayn dûrî vinderdîbî ew temaşeyê girwan kerdî.

Mezelkerdena Îsay

⁵⁰Meclîsî mîyan di jew mêrdek bi ew nameyê ey Wûsib bi, no merdimêndo rind ew rayda Ellay di bi. ⁵¹Wûsib sûka Arîmatya ra bi ew na sûka êdê Yawudîyan bî. Ey Hukumdareya Ellay

---

h 23:44-45 Keyedê Ellay di, mîyabeyndê Ellay û însanan di jew perde bi. Ellay nê perdî pey ra merdiman di qisey kerdê, peyê perdî cayê Ellay bi ew bol mibarek bi. Wexto ki Îsa xaça merd, no perde xo bi xo werte ra dirrya ew cayo mibarek abîya.

pawitê ew ey qerarê Meclîsî qebul nêkerdbi. ⁵²No şî Pîlatosî hetek, ey ra reca kerd ew meytê Îsay waşt. ⁵³Bahdo ey meyt xaç ra rona, pişt kefen ra ew mezeli mîyan di rona. No mezel kerrî mîyan di viraşte bi ew hewna kes nê mezeli mîyan nêkerdbi. ⁵⁴A roj, roja ki millet qandê Şabatî hadrey kerdê, a roj bî ew bol tayn mendibi ki Rojda Şabatî kewê.

⁵⁵Cenîyê ki Celîle ra Îsaya pîya ameybî, ê zî Wûsibî dima şî. Înan mezeli dî ew weynay meytê Îsay uja di senî ronayo. ⁵⁶Bahdo ê ageyray keyandê xo ew ruwen û vaşo ki boya ci weş a, o kerd hadre. Ew Roja Şabatî, Ellay senî emir dayo se, qe kesî karê nêkerdê.

Îsa Merg Ra Werzeno

24 Şabatî dima, roja siftî di, nê cenî şefaçe rew weriştîbî. Înan ruwenê boyda weşo ki kerdbi hadre, o zî girot û şî mezeli ser. ²Hima înan dî ki sî mezeli fek ra leyrî bîya. ³Ew ê şî mezeli mîyan ew dî ki meytê Reb Îsay uja di çinî yo, ⁴ê winî ecêb ew şaş mendîbî. A çeç di, çinadê berqîyayî mîyan di, di teney camêrdî finê ra înan ver di vijay. ⁵Nê cenî tersay û sereyê xo na xo ver. Wexta ê di camêrdan înan rê va: “Oyo ki weş o, çiçî rê şîma yê merdan mîyan di geyrenê Ey? ⁶O tîya di nîyo, O merg ra werişt. Bîyarê xo vîrî ki Ey şîma rê se vatbi, wexto ki O hewna Celîle di bi. ⁷Ey vatbi ki ‘Gerek Lajê Însanî do gunakaran dest deyo, O do xaça dardi bo ew roja hîrin do merg ra werzo.’ ”

⁸Cenikan wexta qiseyê Îsay ardî xo vîrî. ⁹Ew ê mezeli ra peyser ageyray sûk û nê girweyê ecêbî jewndes wekîlan rê ew ê bînan rê vatî. ¹⁰Cenîyê ki wekîlan rê nê girwey vatîbî, ê Meyrema Mecdelij bî, Yohanna bî, maya Yaqûbî Meyrem bî ew ê cenîyê bîne ki nînana pîya bî. ¹¹Hima nê qisey wekîlan rê zey istanik amey ew înan emeli nêkerd. ¹²Naqor Petrûs werişt û vazda

şi mezeli ser, xo namit ew weyna mezeli miyan ki be kefeni teba çini yo. O uja ra abirya u şi, ne girwi re ecêb mendbi.

Di Telebey e Rayda Emmausi Di

¹³Roja ki ne girwey bibi, di telebeyê Îsay kewti ray u şiyê hetê jû dewa. Na dew, nezdi di sehata Yerusalm ra duri bi ew nameyê na dew Emmaus bi. ¹⁴Ray ra, girweyê ki a roj bibi, inan miyabeyndê xo di qale inan kerdê. ¹⁵Ew ceqa ki inan ne qisey wuna vatê, Îsa bixoy ame inan hetek u inana piya ray ra şi. ¹⁶Hima çimê inan girdeyay bi ki e Îsay nesilasne.

¹⁷Îsay inan re va: “Şima ye wuna xo miyabeyn di ray ra qale çici kenê?”

Ê qahriyay u herunda xo di vinderdi. ¹⁸Ew ninan ra, oyo ki nameyê ci Kileopas o, ey Îsay re va: “Yerusalmi miyan di, girweyê ki ne rojan di biye, pero pey hesiyay, ti tenya pey nehesityayê.”

¹⁹Îsay va: “Çi girwey biye?”

Inan zi va: “Girweyê ki amey Îsadê Nasirayiji sered'. O Ellay ew millet ver di, hem girwandê xoya hem zi qisandê xoya pexemberendo gird bi. ²⁰Serdaranê kahinandê ma ew pilane ma mergê ey waşt ew va, Ey xaça dardi kerê. ²¹Hima ma omid kerdê ki merdimo ki do Israili bireyno, no O bi! Ew ewro roja hira ki ne girwey heme biye. ²²Ew miyabeyndê ma ra tayn cenyan zi ma visti teşqe. Ê şefaçe rew werzenê şine mezeldê Îsay ser ki ²³meyite ey uja di niyo, peyser yenê ew vanê ‘Tayn melekî ma ra asay u va, Îsa weş o.’ ²⁴Nay sera miyabeyndê ma ra çend merdimi şine mezeli ki cenyan seni vato, wini yo, ew Ey uja di nevînenê.”

²⁵Wexta Îsay wuna va: “Şima hendayê befahmi ye! Ew qiseyê ki pexemberan kerdê, zerriya şima e qisan re çend çetin emel kena! ²⁶Xora wini gerek nebi ki Mesihî do no ezîyet biantayê

ew bahdo bişîyayê hekmetda Ellay?” ²⁷Ew Îsay, Mûsay ra heta ê pêxemberandê bînan ra ew Mibarek Qisandê Ellay pêrin mîyan di, kotî di qalê Ey bîyo, Ey ê qisey heme înan rê kerdî eşkera.

²⁸No hesaba dewa ki ê şîyê, resay a dew. Îsay winî kerd ki zeki qayil bi hewna tenekna dûrî şîro. ²⁹Hima înan nêverda ew Ey ra reca kerd va: “Maya pîya biman! Xora şan o, roj o zî keno şîro awar.” Wexta Îsa şî keye ki înan pîya bimano.

³⁰Bahdo, senî O înan pîya sifre di ronîşt, Ey nan girot, Ellay rê şukur kerd, nan kerd bara ew da înan. ³¹Wexta çimê înan abîyay, înan O silasna ew jû find' O çimandê înan vera bi vinî. ³²Ew înan pêjewbînan rê va: “Wexto ki ma ray ra Eya pîya bî ew Ey Qiseyê Mibarekî ma rê kerdî eşkera, wexta zerrîya ma kêfa ra weş nêbî?”

³³Ew a sehat di, ê wirna weriştî pay ew ageyray Yeruşalmî. Uja di înan jewndes wekîlî ew êyê ki înan pîya bî, ê pêro pîya dî ³⁴ew înan rê va: “Reb raşt a merg ra werişt o ew Sîmon Petrûsî ra zî asayo.” ³⁵Ew nê wirna zî ray ra se bîyo ew wexto ki Îsay nan bara kerdo înan, O senî silasnayo, heme çî înan rê va.

Îsa Telebandê Xo Hemin Ra Aseno

³⁶Hewna înan nê qisey kerdê ki Îsa bixo ame înan mîyan ew va: “Şima rê silametey bo!”

³⁷Naqor ê ters ra bî wişkî, çiki înan va, qay ê yê rihê merdî vînenê. ³⁸Ew Ey înan rê va: “Çiçî rê şima yê hendayê tersenê ew senî wuna şîfe kewno şima zerrî? ³⁹Bewnîrê destandê mi ra ew lingandê mi ra, raşt a ez bixo ya! Destê xo mina nê ew bivînê, çiki jew rihî di goşt û estîya nêbenê ew zeki şima yê vînenê, mi di ê estê.”

⁴⁰Bahdê nê qisana, ey dest û lingê xo misnay înan. ⁴¹Naqor înan kêf ra hewna emel nêkerdê ew winî ecêb mendîbî, wexta

Ey înan rê va: “Şima di tebayê werdî esto?” ⁴²Înan jew lete maseyo sûrkerde da Ey. ⁴³Ew Ey çimandê înan ver di o girot û werd.

⁴⁴Bahdo Ey înan rê va: “Wexto ki hewna ez şima hetek di bîya, mi şima rê wuna vatbi ‘Qanûndê Mûsay di, qisandê pêxemberan û Mezmûran mîyan di, qandê mi çiçî yazi bîyo se, ê qisey pêro gerek bîrê ca.’ ”

⁴⁵Uja di Ey fahmê înan akerd ki ê Qisanê Mibarekan fahm bikerê, ⁴⁶înan rê va: “Xora wuna yazikerde yo: Mesîh do ezîyet banco, bimiro ew roja hîrin O do merg ra werzo. ⁴⁷Namedê Mesîhîya wahzî do bideyê, merdimî do veyndeyê tewbe winî ki gunayê înan ef bê. Nê wahzî do Yeruşalîm ra sifte bikerê ew qewmandê bînan pêrin mîyabeyn di bideyê. ⁴⁸Şima şahîdê nê girwan hemin ê. ⁴⁹Ew ez do, zeki Pêrê mi wahd kerdo, şima rê cordê coran ra hukum birişa. Hima şima na sûk di bipawê ki hetanî şima no hukma pirrî bê.”

Îsa Çimandê Pêrinan Ver Di Vijyeno Azmîn

⁵⁰Îsay telebeyê xo berdî teberdê sûk, hetanî nezdîdê Beytanya ew Ey destê xo hewaday û ê mibarek kerdî. ⁵¹Senî ki Ey ê mibarek kerdî, înan hetek ra abirya û Ellay O girot azmînî ser. ⁵²Înan Ey rê secde kerd ew kêfêndo girda ageyray Yeruşalîm. ⁵³Ê tim û tim Keyedê Ellay di bî ew înan Ellay rê hemd û şukur kerdê.

Mahneyê Qisandê Xerîban

Alîmê Kitaban (Tk. Kutsal Yasa uzmanları, dil bilginleri.)

— Kitabê ki qiseyê Ellay mîyan di yazi benê (Tewrat, Mezmûran û Kitabê Pêxemberan), ê alîman, ê kitabê kihanî destê xoya kopya kerdê, hawadayê ew qayte kerdê. Ê kitaban mîyan di çi qisey yazi bîyê, ê alîman ê heme zanayê. Îsraîl mîyan di qiseyê ê alîman bol hesibyayê.

Cizam — Cizam nêweşîya ganî ya, jewna nameyê ci “Lepra” yo. Na nêweşî winî bî ki posteyê ci îltîhab kerdê ew dirbetan ra leym vijyayê. Milet, ê merdimê ki na nêweşî pabî, înan rê vatê heram ew dew ra dûrî tepîştê. Ay ra ê merdiman bol tenganey dîyê.

Ferîsî — Ferîsî dindarê jew meshebdê Yawudîyan ê. Nînan Qanûndê Mûsay di çiçî esto, o pêro rind zanayê ew qeyret kerdê ki qisa bi qisa ardê herun. Înan millet rê vatê çi girwe raşt o ew çi girwe xirab o. Qandê coy millet înan rê hurmet kerdê, hima Îsay înan rê bol tahzîl kerdê qandê dirîyeyda ci.

Hukumdareya Ellay — No name ma rê vano ki Ella zeydê jew hukumdarîya dinyay sero hukum keno, hima O rihdê xoya hukum keno. Wexto ki însanî pê ra hes kenê ew pê rê rindey kenê se, Hukumdareya Ellay no dinya di bena gird û vila. Rojandê soyinan di, yanê wexto ki Îsa do

fina bîro no dinya, wexta Hukumdareya Ellay do tam bîro ca, însanî heme do ay bivînê. (Bewnîrê Lûqa 17:20.)

Kahîn — Merdimo ki wezîfeyê ci Îsraîl di, Ellay û merdiman pîya umîş keno, o Keyedê Ellay di xizmet keno, Ellay rê qurban keno. Kamcî qurban senî ew çi wext beno, ê heme Qanûndê Mûsay di yazikerde bi. Kahînî ezbeta Harûnî ra yê, Harûn birayê Mûsay bi. Kahînî qethîna fahlcîyey û sêrbazey nêkerdê.

Keyeyê Ellay (Tk. tapınak, ibadethane) — Cayo ki merdimî mîyan di Ellay rê îbadet kenê, ujay rê vanê “Keyeyê Ellay”, no sûkda Yeruşalîmî di bi. No bano gird pey sîyana viraşte yo ew altunana xembilyaye yo. Keyedê Ellay di, kahînan dewar û vaşan Ellay rê qurban kerdê ew duay kerdê. Keyeyê Ellay o sifteyên Qiral Silêmanî 960 M.Ö. viraştbi, Silêman lajê Qiral Dawidî bi. Keyeyê Ellay o bahdoyên 21 M.Ö. Herodeso Gird viraştbi, ew 70 M.S. hukumdarê Romay Keyeyê Ellay kerd xirabe.

Lajê Însanî (Tk. İnsanoglu) — No name Kitabdê Pêxember Danîel’î 7:13-14 di ravêreno ew no name qandê Mesîhî vajîyeno. Danîel’î di 7:14 di yazi bîyo ki quwet û hukmê Lajê Însanî do hetan û hetan nêqedîyo.

Meclîsê Yawudîyan (Tk. Yüksek Kurul, Din Meclisi, Diyanet Başkanlık) — Wextdê Îsay di, no meclîs hukmatê Yawudîyan bi, ey rê vatê “Sanhedrîn”. Serdarê dinî ew zanayey uja di arêbîyayê pêser, ê pêro hewtay merdim bi. Gerek înan Romay rê hesab bidayê, no meclîs hukmatê Romay bin di bi.

Mesîh — Qiseyê Îbranî yo, mahneyê ci keso ki “Mesh bîyo”, yanê keso ki ruwen-ci-sawite yo. Pêxemberan xebera nê Mesîho ki do bîro çend sey serr verî ra dêbî, no Mesîh Xeleskar Îsa yo.

- Mezmûrî** (Tk. Mezmurlar, Zebur) — Kitabê Mezmûran mîyan di 150 duay, beytî (îlahî) ew qiseyê pêxamberey zî estê. Bolê ci Qiral Dawidî ra yazi bîyê ew no Kitabo Mezmûran, Tewrat mîyan d'o. (Bewnîrê Mezmûr 23, peydê kitab'id.)
- Pesax** (Ziwandê Îbranîyan di “Pesah”; Tk. Fısıh Bayrami.) — Pesax Yawudîyan rê roşano en gird o. Pesax di mileta Yawudîyan wexto ki Ellay kalikê ci koleyîn ra reynay û welatê Misir ra vetî, a rindeya ki Ellay qandê înan kerda, ay anê xo vîrî. O wext înan nano bêmîraz werd, çiki wextê înan çinê bi ew Misir ra eceleya vijay. Tewrat di Pesax senî misneno, kitabdê Mısır'dan Çıkışî 12 di buwanê.
- Reb, Rebbî** — Mileta Yawudîyan Reb qandê Ellay vatê. Telebeyê Îsay nê nameyê hesibnayî qandê Îsay vatê ew mahneyê ci “mehlîmê ma” yo.
- Roja Hesabî** (Yazî: Roja Axretî, Roja Mahşerî) — Roja ki Ella do merdiman hemin do banco hesab. Naqor kamo ki Îsay rê îman kerdo ew gunayê ci ef bîyê, o do şiro cinet. Hima kamo ki Îsay rê îman nêkerdo ew gunayê ci ci sero bimano, o do hetan û heta cehnim di bimano.
- Roja Şabatî** (Yazî: Roja Şemî, Roja Xeyr) — Yawudîyan mîyan di, wextdê Mûsay ra jew Qanûnê Ellay beno: Ella vano, şima do şeş rojî xo rê bixeftîyê, rojê hewtî mi rê abirnê, kar nêkerê. Roja Şabatî, roja Şemî yo, hima şandê Ênî ra başle keno. (Bewnîrê kitabdê Mûsay Mısır'dan Çıkışî di 20:8-11 ew Yasa'nın Tekrarı di 5:12-15.)
- Şeytan** (Yazî: Îblîs) — Dişmenê Ellay o. Hukmê ey, hukumdê Ellay bin d'o. Rihê xirabî heme qulê Şeytanî yê, qandê coy hukmê Îsay zî rihê xiraban sera yo. Şeytan û qulê ci heme rind zanê ki Îsa bixo Ella yo ew O înan ra quwetin o. (Bewnîrê Lûqa 4:34; 4:41; 8:28; 9:42; 11:14.)

Sînagog (Tk. Havra) — Hîrg dew û sûk di cayo ki Yawudî tede Ellay rê îbadet kenê, bi. Milet uja di xo rê arêbîyayê pêser ew Kitabê Qisandê Mibarekan wendê, Ellay sero zî sohbet kerdê.

Waftîz — Mahneyê ci “awa-şuwiten”, “aw-ro-cenayen” o. Merdimo ki beno waftîz, ey kenê aw bin û vejenê ki beden û ganê ci pak bo. Waftîzî bixo gunayan ef nêkeno, Xeleskar Îsa tenya gunayan ef keno. Naqor waftîz jew nişan o ki merdimî tewbe kerdo, bîyo pak.

Wekîl — Îsay diwês merdimî weçînay ew ê heme çî misnay. Wexto ki Îsa şî azmîn se, nê wekîlan heme ca ra mijdîyana Ellay kerd vila ew winî gam bi gam cematê Xristîyan (kilîse) amebi herun.

Yeruşalîm (Tk. Kudüs) — Yawudîye mîyan di sûka en gird bî, Erebi ci rê vanê Quds. Wextê Îsay di Keyeyê Ellay Yeruşalîm mîyan di bi. Heta ewro cadê ci di, tayn dêsê ci hewna vinderdey ê.

Sayda

Şam

Sarêfat

Sûriye

Dengizo Sipe

Sûr

Xorazîn
Kefemahûm

Beytsayda

Celile

Gerasa

Gola Gennesaret

Nasira

Nayîn

Sezarîye

Sameriye

Dêkapolis

Sameriye

Şerîya (Ro)

Pêreya

Yafa

Arîmatya

Eriha

Aşdot

Emmaûs

Yeruşalîm

Beytanya

Beytlehem

Gazze

Yawûdiye

Hêbron

Gola Lûti

Misir

Peyaraj / Zime

ÎSRAÎL (Wextê Hz. Îsay)

0 20 40 60 km

Mezmûra Pêxember Dawidî 23

¹Reb Ella şîwaneyê min o,^a

Mi di çîyêndo kemî çînî yo.

²Mi mergandê kihoyan di keno mêl,

Mi derandê sakînan vera çarneno.

³Ganê mi keno teze û newe,

Qandê xatirdê namedê xo

Mi rayandê raştan ra beno.

⁴Eki ez gabandê^b sersîda mergî ra zî ravêra,

Ez do tenganey qe nêvîna,

Çiki tim û tim tî yê mina pîya,

Çuwey û çoganda toya mi rê sebir danê.

⁵Vera dişmenandê mi

Ti mi rê sifre rakenê,

Ruwen sawenê seredê mi ra,

Tasa mi vêşî vêşî pirr a.

⁶Emrê mino ki mendo,

Rindey û rehmaneya to do mi dima bo,

Ew ez do hetan û heta

Keyedê Ellay di roşa.

a 23:1 Rebbî mi rê wihêrey keno.

b 23:4 gaban: raya teng, areyê di koyan

